

KÖZTELEK

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
1116i-ut 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

A főpapi birtokok kezelése.

Lapunk már több ízben foglalkozott a főpapi birtokok kezelésének kérdésével s legutóbb részletesen írtunk a primási javak állapota és tervezett bérbeadásáról.

A „Magyar Állam“ f. évi 200. számában reflektál közleményünkre.

Czikkirója helyesli álláspontunkat, a melyben a bérletek ellen szóltunk s a papi birtokok kritikán alóli kezelését első sorban a felszerelés és forgó tőke hiányának tulajdonítjuk; hogy e hiányon segíteni kellene, ha azt akarnók, hogy az óriási kiterjedésű birtokok megtegyenek kulturális és nemzetgazdasági feladatuknak, melyek elől a magyar főpapság még a „Magyar Állam“ szerint „sem zárkozhatik el.“

A cikk igen helyesen jeleli meg a főpapi törzsvagyont, az ennek tartozékát képező földtehermentesítési, dézsmaváltási és regale megváltási kötvényeket eszközül az instrukció beszerzésére, a mely ezentul nem a vagyont élvező tulajdona, hanem a vagyont tartozéka volna.

Nem folytatja azonban a cikk helyes irányban következtetéseit, mert a törzsvagyomból eredő felszereléseit a jelenlegi főpapság által hozandó „áldozatnak“ tünteti fel.

Eppen ellenkezőleg. — Ha a főpapi stallumok tulajdonában levő különböző váltásádkötvények felszerelésé váltóznak át, igaz, hogy elvész e tőkéknek 4—5%-os kamata, de ez busásan fog megtérülni a birtokok jövedelmezésében, a melyeknél ma még nem a magas, intenzív kultúra tőkebefektetésül hosszú időre szolgáló s így csekély kamatot hozó investícióiról, hanem csak a birtokok okszerű műveléséhez *okvetlenül szükséges* eszközök megszerzéséről van szó.

Ha a főpapi birtokok kellő számú ökörral, szekerekkel, ekékkel, épületekkel láttatnak el, e befektetéseknek nemcsak 4—5%-os kamata térül meg, de megnyittatik jövedelme ma igen nagy, par-

lagon heverő vagyonnak, a mi eddig az ily kezdetleges felszerelési tárgyak hiánya folytán kihasználható nem volt.

Ma a főpapi birtokok legnagyobb része annyira sincs felszerelve, hogy becsületes vetésforgót tarthatnának be, szántanak, vetnek, a meddig a kevés ökör bírja, a mit nem bír, marad „ugar-nak“, a kapásokat mivelik, a mint a központi pénztárak szeszélyes készlete megengedi stb. stb.

Ha van pénz, kapálnak, ha nincs, marad a répa, tengeri, burgonya kapálatlanul, vagy nem ritkán miveltetni a tiszt a maga pénzéből, a mit azután gondot okoz visszazerezni.

100—200 frt napszámber, sőt tudunk esetet, hogy 50—60 frt védekezési eszköz hiánya a terjedelmes szőlőknél, az ügyes és értelmes tiszt minden igyekezete dacára ezrekre menő károkat okozott az uradalmaknak.

Ezeket a befektetéseket megtenni nem áldozat a birtokot élvező főpaptól, hanem a legjobb üzlet, a mit végrehajthat, nem is nagylelkűséget s áldozatkészséget az utódok existenciájának biztosítására, hanem csakis némi szakértelmet követel meg.

És a szakértelem, ez hiányzik a főpapi birtokok kezelésénél, és ez az, a mit a helyes gazdasági üzemmél egyetemben az *államhatalomnak* meg kellene és jogában is állana megkövetelni.

Megkövetelni pedig nemcsak a kath., hanem minden vallás birtokainál, nemcsak a papi, hanem minden egyéb *kötött földterületnél*, beleértve a községi, városi, hitbizományi, közbirtokossági stb. vagyont is

Vissza kell tehát utasítanunk a „Magyar Állam“ vádjait, a melyekkel ő az állami ellenőrzésben „a kath. egyház egyéni és birtokszabadságát“ látja sértve, vissza azt az okoskodását, a melylyel a papi birtokok kezelésének állami ellenőrzés alá vonása iránt megindított s ma már erős mozgalomban, vallási türelmetlenséget s a kath. egyház megrövi-

ditését más felekezetekkel szemben véli látni.

„A legfőbb kegyuri jogok nem a törvényhozást, hanem az apostoli királyt illetik meg.“ — Ez a mondása igaz a „Magyar Állam“-nak, de a törvényhozásnak kötelessége öröködni a felett, hogy a haza földjének kétmillió holdja parlagon ne heverjen, hogy az avatatlan, rendszertelen gazdálkodás folytán a haza földjének ily tekintélyes része, mint az akalocsai uradalmaknál is történt, értékéből ne veszítsen.

A legfőbb kegyur gondoskodik a stallumok betöltéséről; hogy a vagyont fenmaradjon, kellően jövedelmezzen, hogy hivatásának megfelelően használtassék s ne sülyedjen ama bizonyos „középosztály jó üzletei“ anyagává, arról gondoskodni az államhatalom feladata.

És mi hiszszük, hogy Magyarország kormánya e feladatnak rövidesen meg is fog felelni.

B. K.

Gipsztelepek Erdélyben.

Alig van ország, a hol a gipsz oly terjedelmes és oly hatalmas telepekben fordulna elő és aránylag oly széles körben lenne elterjedve, mint hazánk erdélyi részeinek északnyugoti és délnyugoti vidékein. Daczára ennek az erdélyi és a szilágymegyei gipsztelepek, néhány nagyon is szembetűnő pont kivételével, a hol némi gipsztermelés és gipszipar folyik, mai nap teljesen kihasználatlanul és jobbra ismeretlenül hevernek. Célja e soroknak mindazok figyelmét, a kiket a gipsz, mint ipari és gazdasági anyag érdekel felhívni, ama nemzeti kincsünkre, melyek e téren is pótolni volnának hivatva nagymennyiségű külföldi behozatalunkat.

A gipsz, mint ismeretes, leginkább a harmadkori üledékekben, részint kisebb-nagyobb telepek, részint messze elnyúló réteg és réteg-csoportok alakjában fordul elő; Erdélyben kizárólagosan csak a harmadkori lerakódásokban találhatók. Az erdélyi gipsz is, mint általában mindenütt, rendszeren fehér színű és kristályos szemcsés vagy tömött, kivételesen lemezes vagy rostos szövetű; néha azonban színes ezrezzel van áthalózva vagy pedig egész tömegében vörhenyes, sárgás, kékes vagy szürkés színű. Ez utóbbi esetekben idegen anyagokat, kisebb-nagyobb mennyiségben vasat vagy agyagot tartalmaz, tehát már nem tiszta minőségű.

Mindennemű

műtrágya.

A magyar kormány kezdeményezése folytán alapított

„HUNGARIA“ MŰTRÁGYA, KÉNSAV- ÉS VEGYI IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: esonilisztt, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párelt esonilisztt, Thomassalakot, chillsalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgálicot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébetvár 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-salak.

Mai számunk 20 oldalra terjed.

A gipszet általában nyersen és kiegészített állapotban, mint ismeretes, különböző gazdasági és különféle ipari célokra használják. Hogy mire használják a gipszet, azt e helyen csak egyszerűen fölemlíteni óhajtom.

A fehér, kristályos szemcsés vagy tömött gipszből (alabastrum) értékes vázákat, szobadíszítő szobrokat, óraállványokat, oszlopokat, asztaltáblákat és több ezekhez hasonló tárgyat farragnak, a rostos áttetsző gipszből pedig gömbölyödött felületű csesebecskéket és gyöngyöket, melyek kellemes gyöngyfényben tündökölnék. A kiegészített és lisztte öntött fehér gipszből az ismeretes szobadíszítő gipszszobrokat, különféle épületdíszítményeket (csiradákat), márványutánzatokat, (stuck) stb. öntenek; továbbá készítenek belőle u. n. skot-czementet, ragasztékot (kitt), fehér festéket (amalina) az építkezéseknél vakolatot, stukturákat; a papírgyártásnál és főleg a fényes vizitkártya-papírkészítésénél pótlékul stb. használják a gipszet.

Mindezeknél azonban hasonlíthatatlanul nagyobb és fontosabb alkalmazásban részesül a gipsz a mezőgazdaságban, a hol mint talaj és trágyajavító kiváló szerepet játszik. A talajjavításnál szerepe főleg abban nyilvánul, hogy a szántóföldek humusában képződő alkali-karbonátokat s kiválóan kaliumkarbonátot cserebomlás útján, a növények fölhasználására alkalmas vegyületté, kaliumsulfattá változtatja át; a trágyajavításnál pedig abban, hogy az istállókban és trágyahalmokon az állati ürületekből, trágyából, trágyaléből stb. fejlődő szén-savas ammoniákat szintén cserebomlás útján megköti, ammoniumsulfattá változtatja át és a talaj számára fenntartja. Ebben a tekintetben tehát a gipsz úgy is mint fertőtlenítő szer a gazdaság háztartásában nagyon figyelemre méltó munkát végez.

Az erdélyi részeken a gipsz főleg az északnyugoti vidékeken fordul elő nagy mennyiségben, a hol kisebb-nagyobb terjedelmű szén-szórt telepei, a magasabb hegység szegélyén vonulatszerűen sorakozva Tordától kezdve Kolozs és Szilágy-megyén át Szatmármegyében Kővár vidékéig követhetők. E táj területén a gipsz természetes feltárásokban a következő helyeken található.

Torda vidékén, Tordától nyugatra eső dombvidéken az u. n. tordai hegység keleti szegélyén,

hol az meg-megszakadózó láncolat alakjában hosszú vonulatot képez; a mely az Aranyos folyó bal partján Szinfalvánál kezdődik és Mészkö, Szind meg Koppánd községek határain át vonulva a kolozsvár-tordai országútig terjed. A gipsz e vonulat hosszában számos ponton és különböző vastagságu rétegekben van feltárva: Mészkö falunál a feltárt rétegcsoport 12 m. vastag és mint fehér sziklafal, messziről az országútról is szembe-tűnik. Szinfalva, Szind és Koppánd közelében is tetemes vastagságu telepekben látható feltárva. E vonulat gipsztelepeiben, Koppándnál a Döbögő nevű hegyen, a kolozsvár-tordai országút közelében kibányászásra érdemes mennyiségben kén-savas strontium (cölestin) és kénsavas baryum (baryt) is előfordul fészkesen.

A gipsz e vonulat hosszában általában kissé tisztátalan, helyenkint agyagos vagy vasroszdától foltos és erezett. Benne az egészen tiszta, fehér, finom szemcsés és áttetsző gipsz (alabastrum) csak egyes fészkekben vagy nagyobb gumókban fordul elő; legtöbb alabastrum a tordai hasadék körüli feltárásokban található.

Bors Albert szindi birtokos ez előtt a Szind környékén bőven található sárgás és barnasveres gipszből esinos tárgyakat esztergályoztatott, de azok ipari czikké, mint újabb időben a zsboki gipsztárgyak, nem verődtek fel. Gazdasági czélokra az országutak és Szinfalva melletti gipsz-előfordulásokat lehetne könnyű szerrel értékesíteni.

A tordavidéki gipsztelepek a felső harmadkeri lerakódásokhoz tartoznak és a felső mediterrán emeletben az u. n. mezőségi rétegek szintjének alsó határain foglalnak helyet.

A szóban lévő gipsztelepek kivül Torda környékén feltalálható még a gipsz egyes, általában véve csak vékony, rétegek alakjában a tordai sötömzstől beburkoló tályagüledékben is. Ilyen gipszfeltárásra akadhatni a sótarna felett a tetőn és a Sövény felső részének keleti lejtőjén.

A tordavidéki hegység mészsztirtjeinek túlsó északi oldalán Turnál is előfordul a gipsz, egyes nem nagy terjedelmű, de tetemes vastagságu telepek alakjában. A Tur melletti Nagy-Kőhegy délkeleti meredek lejtőjén a gipsz magas sziklafalat képez, mely fehér színűnek fogva már messziről vonja magára a figyelmet. E gipsztelep közvetlenül a bitumenes mészkővön nyugszik.

Kolozs megyének nyugoti vidékein a gipsz hatalmas telepek alakjában nagy körben van elterjedve.

Kolozsvár környékén gipszelőfordulás négy ponton ismeretes:

a) Kolozsvár határában a várostól keletre, a békásvölgyi szőlőkben, a hol ez rostos és szemcsés szövétű, csekély vastagságu rétegek alakjában a bitumenes mészkő felett a márgába, vele váltakozva van betelepülve.

b) Szász-Lónánál, az oláh-fenesi völgy nyugoti partoldalában a gipsz tetemes vastagságu rétegei jó kora távolságban láthatók feltárva. Ezt a gipszet csak a kolozsvári gipszöntők az ismeretes gipsztárgyak öntésére használják.

c) Magyar-Nádas határában a Kolozsvár-Nagy-Varad közti vasuti aránylag vonaltól arány csekély távolságban nagy terjedelmű gipsztelep ismeretes, mely a község felső végétől kezdve a Sárd felé vezető völgy keleti oldalán pár kilométernyi hosszúságban Sárd közeléig elnyulik. E telep tetemes vastagságu rétegei majdnem az egész vonulat hosszában fel vannak tárva.

d) Magyar-Gorbó délnyugoti oldalán a hegytetőn tömött fehér színű gipsz jókora terjedelmű telepet képez.

De a legtöbb gipsz és valóban feltűnő bőven fordul elő e megyében Gyalu és Zsobok közti vidéken, a hol számos helyen hatalmas telepeket képez. E területen gipszlerakódások ismeretesek:

Gyalu és Nagy-Kapus közt és magánál Nagy-Kapus falunál. Gyaluból a Kapus patak völgyében Bánffy-Hunyadra vezető országút keleti oldalán a tetemes vastagságu gipszrétegek, helyenkint egészen jól feltárva, pár kilométernyi hosszúságban látszanak ki a meredek partoldalból. E vonulatban a gipsz jelentékeny vastagságu rétegekben főleg a N.-Kapus falu mellett emelkedő Köves és Medvés nevű hegyek meredek oldalain látható kifejldve. Daczára annak, hogy e vidéken a gipsztelepek igen könnyen hozzáférhetők, kihasználásukra eddigelé senki sem gondolt.

Gyerő-Vásárhely mellett, szintén közel a bánffy-hunyadi országúthoz, sok gipsz fordul elő, de a legtöbb a Gyerőfiszöktető nevű helyen; a hol az messziről feltűnő, magas, legalább 10 m. vastag, fehér sziklafal alakjában van feltárva.

TÁRCSA.

Benkendorf.

— Egy nagyuri német birtok. —

A gazdasági szakértelem, az okszerű és intenzív gazdálkodás hazájában «Szászországban» a mintagazdaságok nem ritkák. Kezdve a 200 morgent biró paraszttól, egész az ezer s ezer hektár birtokosáig mindenütt számító, sokszor a kicsinségekig számító gazdákkal találkozunk, kiknek gazdasága, ha nem is mutat valami különösebb képet, de magán viseli a gondos s a korral haladó gazda jellegét.

Ha ily országban egy gazdaság nagyobb feltűnést kelt, annak — magától értetődik — a többi jóval felül kell mullnia.

A benkendorfi gazdaságnál e kellék nem is hiányzik. A nagyszámu idegen, ki az év minden szakában seregestől keresi fel Benkendorft, nem győzi eléggé magasztalni e birtokot s nincs az az átutazó idegen vagy messzebb vidékről jövő német, ki elmulasztaná e gazdaságot megtekinteni. Megkönnyíti ezt a tulajdonos s a kezelő személyzet előzékenysége is, mely az 1891. év tavaszán nekem is lehetővé tette, hogy e birtokon hosszabb időt tölthessek.

Benkendorf a Saale melletti Hallétól 11 kilométernyire fekszik s terjedelme a hozzátartozó Schlettau, Beuchlitz, Velitz am Berge, Klein Lauchstädt, Schotterei s Neukirchen falvak mellett elterülő földekkel együtt közel 10 ezer morgent területű. *)

*) 1 hektár = morgen = 1.7 kat. hold.

Ebből		
Szántó föld	-----	8425 morgen
Rét	-----	856 »
Kert	-----	57 »
Gyümölcsös	-----	170 »
Erdő	-----	120 »
	-----	9628 »

A birtok az oly tragikus véget ért Frigyes császár által nemessé tett Zimmermann családé s a tulajdonos jelenleg Zimmermann tanácsos személyes felügyelete alatt áll. Neki segítkezik a szintén Benkendorfban lakó főfelügyelő, a ki alatt a kerületi ispánok (Inspektoren) számszerint 6 s a segédtiszték (Hof und Feldverwalter) állanak. Egy, tisztán a gazdaságban foglalkoztatott állatorvos egészíti ki a tisztai számszemélyzetet, mely eltekintve attól, hogy a telefon útján érintkezhetik a központtal, hetenkint egyszer, vasárnap összegyűl Benkendorfba, személyesen nyújtandó at a birtokosnak az elmúlt hétről szóló írásbeli jelentést.

A gazdaság egy szesz- és egy cukorgyárral áll kapcsolatban. Mindkettő meglehetősen terjedelmű. A szeszgyár után, mely burgonyát, tengerit s árpát dolgozik fel, mintegy 62 ezer márká évi adót fizet a tulajdonos. A cukorgyár, mely régebb konstrukciójú s csak most alakítják át, már 1858. óta áll fenn s a termés szerint mintegy 600—700,000 márká repát (à 50 kgr.) dolgozik fel 10¹/₂—12¹/₂ % -nyi cukornyerességgel.

E két gyár tüzelőanyag-szükségletét részben a gazdasághoz tartozó neukircheni szénbánya fedezi.

A szesz- és a cukorgyárak üzeme adja meg a gazdaság irányát. A főszű természetesen a

répa és burgonyatermesre van fektetve s a vetésfordakban ezeknek van a legjobb hely fentartva.

Az egész terület 1/6—1/7 borsót (Viktóriaborsó) és takarmányt termeszt, a többi felében gabnával, felében kapásnövényvel van bevetve. Ez utóbbiból 2/3 répa, 1/3 burgonya; a gabona 2/3-a őszi, 1/3-a tavaszi.

Előre meghatározott vetésforda nincs. A vetésforda egy példája:

Viktóriaborsó vagy burgonya, Buza (Square-head), cukorrépa, tavaszi cukorrépa, árpa.

A talaj megmunkálása a lehető legexactabb. A rendkívül nagy igáserső s a használatban lévő 2 gözeke teszik lehetővé azt a jó bemunkálást, a mely az intenzív cukorrépa-termelésnek különben is előfeltétele. Daczára a kiterjedt állattenyésztésnek, mely közép számitás szerint mintegy 350,000 márká istállótrágyát ad évenként, horribilis az összeg, melyet a műtrágya beszerzésére költenek. Évenként mintegy 180—250,000 márkát fordítanak e célra.

A felhasznált műtrágya mennyiségéről fogalmat ad a következő 1887. évről szóló kimutatás.

A műtrágya neve	Mázk a 50 kgr.	Ára mázsaankint	Tartalmaz % -ban	
			Nitrogént	Foszfor-savat
Chilisalétrom	8200	11.70	15.16	—
Szuperfoszfát	4100	7.00	—	22-23
Csontliszt	2760	7.50	2 1/2-4	20
Guana	2840	12. —	7 1/2-8	9 1/2-10
Gyps	3000	0.60	—	—

Inaktelek
ton van egy
Kolozsvár-N
nagyon távo

Jegenye
terjedő és te
időben által
A gipszelőfo
szára kiterje
jól van feltá
ott 5-20 m
gipsznek fo
hogy közel e
völgy alsó
bányászszák
nemcsak Bu

Egerestő
dalán a Kőv
nevű hegybe
fordul elő a
telepének va
hető.

A Kolozs
északra terü
bok, Kis-
ponton ismer
és tetemes v
nek vastagsá
ingadozik.

A Gyalu
a harmadkor
nyire két szí
szintbeli gips
ges előfordul
a felső szint
durva-mészkö
szintjában a
tömött vagy k
tisztátalan, h
márgát tartá
sárgás vagy
erezett.

Az említ
bányászatot
vidék összes
hevernek. Sz
oldalán nyitot
habos-erezett
különféle, ige

Az egyes
rint trágyázás
ségét tünteti

Elő-
vetemény

Árpa
Borsó és burgonya
Répa
Buza, árpa vagy rozs
Répa, zab
Répa, buza
Árpa v. zab

E statisztik
részben Rüncke
vannak merítve.

Rendkívü
vetőmagra. Ca
vetnek, a mel
változtatnak. H
«Square-head»
szintén angol
landit a Cheval
a nagy, minte
héju burgonyá
Dippe-féle kis-
Vilmorin-répat

* A Square

Inaktelke határában a Nagyhegy nevű ponton van egy jelentékeny gipsztelep, mely már a Kolozsvár-Nagy-Váradi közti vasuti vonaltól sincs nagyon távol.

Jegenye környékének kimeríthetetlen, messze terjedő és tetemes vastagságú gipsztelepei újabb időben általánosan ismeretessé kezdenek válni. A gipszlefordulás a jegenyei völgy egész hosszára kiterjed és mind a két oldalán többnyire jól van feltárva. A tiszta gipszrétegek vastagsága ott 5-20 méter közt váltakozik. A jegenyevölgyi gipsznek fontosságát különösen az kölcsönöz, hogy közel esik a vasuti vonalhoz. E gipszet a völgy alsó részében Egeres közleiben nagyban bányászják és nyersen meg kiégett állapotban nemcsak Budapestre de Bécsbe is szállítják.

Egerestől északnyugotra, Kőrösfő északi oldalán a Köveshegyen és Nyárszónál a Mészmal nevű hegyben szintén jelentékeny mennyiségben fordul elő a gipsz. A nyárszói Mészmal gipsztelepének vastagsága átlagosan 6 méternek vehető.

A Kolozsvár-Nagyváradi közti vasutvonalról északra terülő vidéken, nevezetesen Sztina, Zsobok, Kis- és Nagy-Peterd határában számos ponton ismeretes a gipsz; a hol az messzeterjedő és tetemes vastagságú telepeket képez, melyeknek vastagsága többnyire 6-12 méter körül ingadozik.

A Gyalu és Zsobok közti vidékeken a gipsz a harmadkori, az eocén üledékek közé és többnyire két szintben betelepülve fordul elő. Az alsó szintbeli gipsztelep a nummulites perforata tömeges előfordulása által jellemző lerakódások alatt, a felső szintjé gipsztelepe pedig az u. n. felső durva-mészakó alatt foglal helyet. Mind a két szintjében a gipsz többnyire tiszta, fehér színű, tömött vagy kristályos szemcsés; sokszor azonban tisztátalan, bizonyos mennyiségű agyagot vagy márgát tartalmaz és ilyenkor szürkés, barnás, sárgás vagy vörhenyes színű, tarka foltos vagy érezett.

Az említett jegenyei, illetőleg egeresi gipszbányászatot és a zsoboki bányákat kivéve, e vidék összes többi gipsztelepei teljesen parlagon hevernek. Zsobokon a Galambdomb délnyugoti oldalán nyitott gipszbányában, tisztátalan tarka, habos-érezett és foltos gipszet fejtenek, melyből különféle, igen csinos dísz tárgyakat készítenek.

E tárgyak a kereskedésben zsoboki márvány név alatt vannak forgalomban és eléggé ismeretesebbek.

A kolozsmegyei gipszvidékek északi határául M. Peterd tekinthető, azontul gipszre ismét csak a Meszes hegyvonulatban és Szilágy megyében akadhatunk, a hol az helyenként igen messzeterjedő vonulatokat képez.

Meszes hegyvonulat Erdély felüli lejtőjén Meszes-Szt. György és Mojgrád közt, a gipsz kisebb-nagyobb, általában nem nagy terjedelmű telepek alakjában szétszórtan számos ponton bukkan fel a felületre.

Nevezetesen gipszre akadunk: Meszes-Szt.-György mellett két ponton; Vármező és Bogdánháza közti ut mentén több ponton;

Bogdánháza mellett; Ördögkut vidékén; Felső Kékes nyárló (Sztina) vidékén; Ördögkut és Sztina mellett és a Meszes hegyen, közel a nyereghez, a hol az fehér szemcsés szövetű (alabastrom) szirtak alakjában bukkan a felületre.

Szilágy megyében a gipsz, a kolozsmegyei gipszvidékhez hasonlóan, tág körben van elterjedve:

Zilahtól északnyugotra, a vasuti vonal közleiben Balla és Mocsolya környékén, Kutaly és Erked közt a gipsz több ponton és számottevő tételekben fordul elő, melyeket főleg mezőgazdasági célokra igen könnyen lehetne értékesíteni.

Zsibó környékén a gipsz az alsó harmadkori üledékekben két szintben van betelepülve. Tetemes vastagságú rétegei feltűnő hosszú vonulatokat képeznek. Az egyik gipszvonulat Zsibó déli oldalán, a Valea Rakovanál kezdődik és Dumbrava hegy északi lejtőjén végig a Szamosig vonul. Tul a Szamoson, Zsibó déli oldalán, a gipszrétegek vastagságban meggyarapodva az előbbinél még jelentékenyebb vonulatot képeznek, mely északkeleti irányu csapás mellett messze terjed el és a mely szétszaggatottan Szatmármegyébe Kővárvidékébe egészen Kozla nevű faluig elnyúl.

E számos kilométernyi hosszúságú vonulat mentén a gipszrétegek vastagsága mindenütt tetemes, helyenként 10 méter körül. A gipsztelepek számos ponton egészen jól vannak feltárva; nevezetesebb feltárások a következők:

Zsibó mellett a Rákóczy hegyen, a hol a gipsz többnyire tiszta minőségű, fehér színű és kristályos szemcsés vagy tömött, azt úgy ipari, mint mezőgazdasági célokra igen előnyösen lehetne felhasználni.

Kővárvidéken Plopiş falunál és Kapolnok viz mentén több ponton és jelentékeny gipszfeltárásokat találhatni.

Belső Szolnok megyében, Kodor falu határában egy tetemes vastagságú gipsztömsz jó minőségű anyagot tartalmaz.

Ezeket kivül a gipszvonulatok mentén még igen számos helyen található jelentékeny vastagságú és könnyű szerrel kibányászható gipsztelepeket természetes feltárásokban.

A szilágy-szatmármegyei gipszvidékek magukban vére is annyi gipszet tartalmaznak, hogy avval Magyarország összes szükségletét évek hosszú során végig könnyen lehetne fedezni.

Erdély belsejében a Mezőségen, továbbá a Székelyföld vidékein természetes uton feltárt gipsztelepek létezéséről nincs tudomásunk; habár nagyon valószínű, hogy a gipsz ezeken a tájakon sem hiányzik, főleg azokon a pontokon, a hol a só nyomai mutatkoznak, de nincs feltárva. A Torda környéki felső harmadkori gipsztelepek előfordulási viszonyaiból a kősó meg a gipsz képződési körülményeiből következtetni lehet, hogy a gipsztelepek a mezőségen az u. n. mezőségi rétegekkel vastagon elborítva a kősó-tömszök alatt terülnek. Parajd közelében a kősótömsz szomszédságában már mutatkozik a gipsz is. Egyébiránt a mezőségi rétegek agyagos márgás üledékeiben sok helyen vegyi bomlások utján képződik a gipsz, mely itt-ott számottevő mennyiségben könnyű szerrel összegyűjthető.

Követve az erdélyi Keleti Kárpátok mentét, gipszre csak a keleti és a déli kárpátok összeshajlásánál az ojtói szorosban, tul a vizválasztón, Sósmező mellett akadunk, a hol az a falu mellett egy partoldalban fehér sziklák alakjában van feltárva. A gipsz itt tiszta minőségű, szép fehér színű és tömött. (alabastrom)

Az ojtói szoros innenső oldalán Berczk mellett is állítólag előfordul a gipsz, de csak vékony rétegekben és többnyire agyagos minőségben.

A déli kárpátok mentén Háromszéken, Barczaságban és a fogarasi hegység aljában az Olt-

Az egyes növényeket az alábbi táblázat szerint trágyázzák. Az utolsó rovat a vetőmag mennyiségét tünteti fel morgenonként.

Elővetemény	A trágyázandó növény	Mázsákban á 50 kgr						A vetőmag mennyisége fontokban
		Iszálótrágya	Csontliszt	Szuperfoszfát	Chilisa-létron	Guano		
Árpa	Rozs	150	1	—	1/3	—	75	
Borsó és burgonya	Buza	—	1	—	1 1/2	—	80-85*	
Répa	—	200	1	—	1 1/2	—	—	
—	Árpa	—	—	—	1/3	1	65	
—	Zab	—	—	1	1 1/2	—	40-45	
Buza, árpa vagy rozs	Répa	—	—	2	2	—	18-20	
Répa, zab	Borsó	150	—	—	—	—	100	
Répa, buza	Burgonya	180	—	—	—	—	12	

E statisztikai adatok részben saját feljegyzéseim, részben Rüncker tanár Benkendorffról szóló munkájából vannak merítve.

Rendkívüli gondot fordítanak a használandó vetőmagra. Csak kipróbált s elismert fajú magot vetnek, a melyet különben minden 5-6 évben változtatnak. Buzát 3 félet vetnek: A már említett «Square-head» és «Rivetto bearded» en kívül egy szintén angol eredetű kopasz buzát; rozsból a zealandit a Chevalier- és a német sörárpát (Laudgerde); a nagy, mintegy 23% keményítőtartalmu, vörshéjú burgonyát; a Viktóriaborsót és végül a híres Dippe-féle kis-wanzelebeni és nálunk is ismeretes Vilmorin-répat vetik. A zabot sohasem vetik tisz-

* A Square haad angol fajú buzából 90-95 font.

tán, hanem morgenonként mintegy 5 font árpával keverik s e keverék rendszerint nagyobb termést ad.

Magától értetődik, hogy a birtok a gépek legkülönbözőbb fajaiaval gazdagon fel van szerelve. A közönségesebbeket mellőzve csak a 2 gözekeket, a trágyaszóró-, kapáló-, arató- s vetőgépeket említem fel. Ez utóbbiak közül különösen kiemelendő a különben egyszerű szerkezetű, de annál praktikusabb sorvetőgép, melyet készítője a hallei Zimmermann-gyár «Superior Berg-drill-maschine»-nak nevezett el. A magtartó szekrény sík földön, hegynek fel vagy völgynek le egyenletesen önti a magot minden külön szabályozás nélkül s naponként a kisebbik fajtával mintegy 20-25 morgent lehet bevetni. (?)

Megbecsülhetetlenek munkásszegény vidéken az aratógépek, a melyek a fent nevezett hallei gyárból kerülnek ki s melyek közül 2 kéveköttel is el van látva. Ezek rendes körülmények között egy nap mintegy 20 morgent aratnak le; a kéve felállítását egy-egy fiu végzi, ki morgenonként 25 fillérrel díjaztatik.

A cséplést 3 teljes berendezésű 8, illetve 10 lőerejű gőzgép és 5 járgánnyal hajtott gép végzi. Miután az aratás, behordás vége összeesik a cukorrépa-campagne kezdetével — a tulajdonképeni cséplés csak ennek végeztével, tehát január végén, február elején veszi kezdetét. Hogy ily időben lassan megy a munka, az magától értetődik. Otlétem alkalmával márcziusban reggel 7 órától esti 6 ig dolgoztak. A 10 lőerejű gép mellett a fűtőn és etetőn kívül 15 férfi és 13 nő volt alkalmazva, az előbbieket 1 1/2, a nők 1 márká napi bér mellett. Az etető szintén 1 1/2 márkát kap, azonfelül minden wispel (= 13 1/5 hektoliter) után 5 fillért. A napi eredmény maximuma bu-

zából például 15 wispel volt. Szembeötlő az elevátorok hiánya, illetve az ezt helyettesítő eljárás. A kicséplést szalmát ugyanis ismét kévébe kötik s csak így rakják azután kazalba.

Kedvezőtlen időjárás esetén előfordul, mint az utolsó évben is, hogy a csépléssel nem végeznek s ősszel azután megfeszített erővel igyekeznek a kettős mennyiséget feldolgozni.

Hogy a rendkívüli gondos talajmunkát, a gazdag és okszerű trágyázás — párosulva a kedvező éghajlat s a természettől gazdag talajjal — busásan megtermik gyümölcsüket, arról eléggé meggyőző bennünket az alábbi kimutatás, mely az utolsó öt év átlagos terméseredményét tünteti fel.

Termett morgenonként mázsákban:	
Rozs	13 1/3 mázsa
Buza	18
Árpa	12 1/2
Zab	15
Burgonya	94 1/5
Répa	188 3/4
Borsó	9 1/8

Felemlítést érdemel a birtokos egy kísérlete, melyet a «Fuchsberg»-nek nevezett s Beuchlita mellett elterülő 67 morgen nagyságú táblán tett. E tábla már 30 év óta nem volt istállótrágyával trágyázva s a kísérlet célja megtudni, hogy a föld meddig bírja ki az ilyen gazdálkodást? Pontos számadást vezetnek a földből a termés által kivett s a műtrágya által visszaadott növényi tápanyagokról; s bár a termés arányban van a többivel, de a talaj fizikai állapota évről-évre kedvezőtlenebb lesz, úgy, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel végezhető a szükséges munkálatok rajta.

völgyben a gipsz szintén hiányzik. Nyomai ismét csak Szeben megyében, Nagy-Szebentől északra a vizaknai sótelep környékén és Szerdahely mellett a doborkai völgyben akadunk. Ez utóbbi helyen a márgában igen vékony rétegeseben betelepülve fordul elő.

Erdély délnyugoti részeiben, különösen Hunyadmegyében a gipsz ismét gyakori és helyenként gazdag telepeket képez. Sorba véve az egyes előfordulásokat, gipszre a következő helyeken akadunk:

Péterfalvánál (Petersdorf) Szász-Sebes vidékén, ahol a fehér, tömött gipszrétegek agyagrétegekkel váltakozva jókora vastagságu telepet képeznek.

Kundzsiron, a falu közelében, a tályagos lerakódásokban a gipsz tályaggal váltakozva vékony rétegekben van betelepülve. A gipsz itt tömött vagy rostos szövetű.

Szászvárostól nyugatra, **Romosz község mellett** a völgyben, egy sárgás színű tályagba betelepülve, két jelentékeny vastagságu gipszréteg fordul elő.

Hunyadmegyének Déva és Hátszeg közti vidékén a gipsz előfordulás több ponton ismeretes, mely előfordulások főleg azért érdemelnek nagyobb figyelmet, mert nem esnek messze a Vajda-Hunyaddal és Petrozsénynyel közlekedő vasuti vonalaktól.

Kitid falu mellett, mely a Sztrigylvölgy egyik délfelől mellékvölgyében fekszik, a márgás lerakódásokban fészkesen nagy gipsztömbök vannak betelepülve, melyek vékony márgaretegekkel vannak áthatva; ez utóbbiak magok is szép rostos gipszet tartalmaznak. A tömbök gipsze rendszeren szép fehér, de néha kellemetes zöld színű és tömör vagy kristályos szemcsés.

Hosdát falu mellett, Vajda-Hunyadtól keletre, a megyei ut mellett, mely Vajda-Hunyadtól a Sztrigylvölgybe és Piski felé vezet, több méternyi vastagságu gipsztelep látható feltárva, mely közvetlenül cerithium rétegeken nyugszik. E telep gipsze eléggé tiszta és többnyire fehér színű; úgy ipari mint gazdasági célokra könnyű szerrel lehetne azt értékesíteni.

Rákod és Nándor-Válya közt, Vajda-Hunyadtól északra, is jelentékeny gipsztelepek vannak.

Kersecz falu mellett, Dévától délnyugatra, a gipsz durva kristályos szemcsés szövetű tömbök

alakjában nagy mennyiségben fordul elő, melyet főleg gazdasági célokra lehetne felhasználni.

Ezen előfordulásokon kívül, melyek mind a felső harmadkori üledékekben vannak, kisebb terjedelmű szétszórt gipsztelepekre akadhatni még Hunyadmegyének a Maroson túli részeiben, az Érczhegység területén is, ahol azok, úgy látszik, az alsó mediterrán üledékek alatt fordulnak elő és csak helyenként bukkannak a felületre. E vidéken gipsz előfordulás ismeretes:

Vormága falutól keletre a kopár magaslaton, ahol a gipsz két kis terjedelmű tömzs alakjában bukkán a felületre.

Nagyág és Csértés közt a nagyági ut közelében, jókora nagy területen számos gipszrög látható a felületen, melyek úgy látszik egy nagyobb tömzsnek egyes leszakadt darabjai.

Nagyági bányákban a Józsefárna kezdetén és a Borutárnában jelentékeny mennyiségű gipszre akadtak; az utóbbi tárnában a gipsz állítólag 28 önyi hosszúságban képezi a tárna falait.

Hondótlól északra a hegyre vivő ut közelében is található egy kevés gipszet.

Sessur falu közepén, a templom közelében számos fehér színű, tömör gipszrög buvik ki a gyeptakaró alól, jelölve annak, hogy a feltalaj alatt az nagyobb tömzsben fordul elő.

Ezeket kívül e vidéken kevés gipszre található még **Kristyor** mellett a Pietrosza hegy délnyugoti oldalán a hegyre felvivő utban és **Ruda falu** mellett, Bradról a hegyeken át a rudai bányatelep felé vivő szekérut közelében.

Az Erdélyi-Érczhegység déli lejtőinek tövében Gyula-Fehérvár környékén **Ompolyicza** falunál szintén ismeretes egy jelentékeny gipsztelep.

Vége a kolozsvár-pregyáli vasut mentén állítólag Alsó-Rákos mellett a «Hollókő» nevű helyen fordul elő a gipsz még figyelemreméltó mennyiségben.

A gipsztelepeknek eme vázlatos összeállításából, úgy hiszem könnyen megérthető, hogy ez az értékes anyag Erdélyben és Erdélyvel északnyugot felől határos részekben nem csak hogy nem tartozik a ritkaságok közé, hanem vidékenként valóban bőven fordul elő.

Dr. Primics György.

A takarmányadagok kiszámítása.

A mezőgazdaságnak talán az állattenyésztés a legszebb oldala; legszebb akkor, ha mellette sikert mutathatunk fel s úgy a tenyésztés, valamint a táplálás, ezáltal megfelelő eszközlése által, a gyakorlati gondolkozást mutatja. Hogy az állattenyésztést leginkább a minőségileg és mennyiségileg ki nem elegendő táplálás hátráltatja fejlődésében és hogy épen a helytelen táplálás miatt válik az állattenyésztés «szükséges rosszszá», holott helyes táplálás mellett, a mezőgazdaság ez az ága, a gazdasági üzlet aranybányája lehetne: azt mindazon gazdaságok, melyek állataikat táplálására nagy súlyt fektetnek, legjobban bizonyíthatják.

Az állatok helyes táplálása a takarmányadagoknak oly kombinációján alapul, amely a termelési célnak megfelelő állati tápanyagokat a leghelyesebb arányban tartalmazza.

Ma, midőn minden gazda téli takarmányozási terve elkészítése előtt áll, talán nem lesz helytelen a takarmányadagok helyes kiszámításáról írunk.

A takarmányadagok kiszámításához szükséges adatok egytől-egyig feltalálhatók a *takarmányozási táblákban*, melyek — többek közt — föltalálhatók Wolff Emil, «A gazdasági haszonállatok okszerű takarmányozása» című művében és Kühn Gyula magyarra fordított kitűnő művében: A szarvasmarha okszerű takarmányozása — ban. Ezen művek és táblázatok között legjobban az utóbbi ajánlható, még pedig úgy gyakorlati oldalánál, mint az említett táblázatok nagyobb hasznavehetőségénél fogva.

A Kühn-féle munkának legnagyobb előnye, hogy nem dolgozik kizárólag a merev átlagos számokkal, hanem figyelembe veszi a takarmány összetételének változásait (maximumát, minimumát és átlagát), míg a Wolff táblázatai csak az átlagokkal szolgálnak.

A takarmány összetétele (pl. a luczerna-szénáé) a talaj, klimatikus viszonyok, trágyázás, aratási módok stb. szerint különböző helyeken változó s így minden vidéken más és más lesz a benne foglalt protein, zsír, szénhidrát és ásványi anyag. E szerint tehát nagyon is szükséges, hogy ezeket az átlagszámokat föltétlenül el ne fogadjuk és a takarmány összetételét esetről-

A mi az idegen figyelmet Benkendorfban az első pillanatra lebilincseli s állandóan lekötvé tartja, az a rendkívüli luxussal emelt gazdasági épületek sokasága. A tulajdonos, a ki előszere-tettel épít s kinek közmondásos gazdagsága e kedvtelést megengedi, évről-évre újakkal helyettesíti a régi épületeket, úgy, hogy a terjedelmes parkkal körülvett Benkendorf, melyet közepén a Saale folyó egyik kristálytiszta vizü mellékága szel át, első pillanatra egy csinos, üde fürdőhely benyomását teszi reánk.

A park közepén emelkedik a rendkívül csinal épült kastély melléképületeivel, balra a főfelügyelő lakása, jobbra egy nyári tartózkodásra szánt pavillonszerű épület. A parkból hid vezet át a gazdasági udvarba, a melynek tisztasága, rendje rendkívül jó benyomást gyakorol a belépőre.

A bejáratnál balra van egy kisebbszzerű istálló, a tulajdonos saját használatára szánt lovai részére, ezt követi a terjedelmes kocsiszín, majd egy ráccsal körülvett nagyobb terület csinos kis házikókkal, melyek a legváltozatosabb fajú baromfiaknak szolgálnak tanyául.

Jobbra emelkedik a tehénistálló, mely a modern gazdasági építészeti valóságos remeke. Az óriási épület, melynek egyik szárnya juhakol, maga egy vagyont ér. 1888-ban építették nyilvános pályázat útján 120,000 márkáért. Tágas, világos helyiség, kitűnő ventilációval, kétoldalt állásokkal, közepén széles ut, kettős vasuti vágánnyal, melyen egy ló által vont apró kocsik közlekednek. A vágányok egyik az épület tulsó oldalában levő takarmányozó helyiségbe vezet, ahol gőzzel hajtott gépek készítik el a takarmányműveket; a padlásról emelőgép segítségével

vel huzzák le az e célra szükséges anyagokat. A másik vágány az udvar közepében levő s kövezett talaju trágyatelephez vezet. A legnagyobb gondnal bírnak itt el a trágyával. A telep közepén van a Fauler-féle szerkezetű szivattyus kut; az istállókból ezementezett s helylyel-közzel turfaporral behintett csatornák vezeték a hig ürüléket a kutba, a melyből a telep hosszú csövek segítségével naponként meg lesz öntözve. Ugyanily berendezés található a többi majorokban.

A szesz- és czukorgyárak, a nagyban üzött takarmánytermelés s a kedvező konjunkturák teszik lehetővé azt a rendkívül kiterjedt állattartást, mely a benkendorfi uradalom nem utolsó specialitása.

Tulajdonképeni állattenyésztést nem üznek, az állatállomány csak a gyár és a gazdaság által nyújtott tetemes takarmánymennyiség legjobb értékesítésére szolgál. Az állatállomány nagyságáról az alábbi kimutatás nyújt áttekintést.

Van a különböző majorokban:

Tehén	320 drb.
Ökör	380 »
Bika	18 »
Igás-ló	120 »
Nyerges- és kocsiló	28 »
Juhálló anyá	2500 »

Rendkívül sokat tart a birtokos a fajtisztaságra. A lovak óriási, kitartó állatok, mind pinzgauiak s párjuk átlag 3000 márkába kerül; teherszállításon kívül a szántás-vetésnél használják. Az ökrök a vörös-tarka bajor fajtaból valók. 4 éves korukban lesznek befogva s átlag 4 évig használják őket, a mikor is a hizlaldába kerülnek. Rendszeren 130—150 darabot állítanak be egyszerre. A hizlás tartja na 90 nap. Ezen

aránylag rövid időt, tekintve, hogy az állatok a fásasztó répacampagne után kerülnek be, csak a nagy mennyiségű gyári hulladékok és a sok abraktakarmány teszi lehetővé. A takarmányozás a lehető legokosabb; ügyelnek rá, hogy meglegyen a kellő arány az egyes tápanyagok között s e tekintetben tán túlságosan is eleget tesznek a theoria követelményeinek. Ime a téli takarmányozás egy példája.

Kapnak a göbolyók naponként és fejenként fontokban:

Olajpogácsa	3—4 font
Buzakorpa	3—4 »
Árpadara	2 »
Répaszelet	60 »
Burgonyamoslék	25 liter
Széna v. lóher ad libitum.	

Az állatok élősulya a 3 hónapos hizlás után átlag 17—18 mázsa, de nem ritkán megüti a 20—22 mázsát is, a mi — tekintve, hogy a fenti takarmányt a gazdaság maga szolgáltatja s hogy a marhahús ára 30—40 mázsa között ingadozik — nagyon szép eredmény.

A tulajdonos büszkesége s figyelmének állandó tárgya a gazdaság párját ritkító tehénészete. A 320 darab tehén mind a jól tejelő hollandi fajból való s az állomány épentartására sem költséget, sem fáradságot nem kímélnek. A 320 darab megoszlik a benkendorfi, beuchltzi s lauchstädi majorok között, mint a honnan a legkönnyebben szállítható a tej a közelfekvő Halleba. A napi átlag darabonként s naponként az egész éven át 11½ liter; azok az állatok, melyek 10 liternél kevesebbet adnak, kiselejtetnek. Naponként háromszor fejnek; az istálló egy mellékhelyiségében levő Lawrence-féle szer-

esetre becsles a a Kühn művébe mellett semmi n

A takarmány azonban nem e nem elég azért, anyagok nem m sára, hanem m hányada. E szer szerepet vivő a bélsárral és viz anyagok emészt teinjanak egész meg, hanem a emésztés foka a változó, — hol dig a talaj, idő nyoktól függ. A megemészthető lázatok szintén a Wolff táblaza felsorolásával te emészthetőség n tüntetik.

Ezek értelme és megemészthet kötétt számítás

Álljon itt e A Kühn n összetétele köve

száraz állomány nyers protein nyers zsír szénhidrát hamutartalom

Ha már m és pl. azt talaj és kaszalási idő a trágyázás m széna a maximá lágos, hogy az igen jól fogak beválni; más szo hetőségi táblazá maximális szá

kezetű hűtőkösz 10—15° C-ra potban szállítha értékesítik.

A helyiség sára ep oly gon nyozásra. A me sodpercnyi pon az állatorvos kö

A juhállor stádtben van. A fajtól való, a k A bárányok ren jól kibizalva a 28—30 fillérért. A sertéssten Halleban értékes A Benkendorfi b sertés a házi sz

E rövid vor a benkendorfi képet. Kiegészít stádtől akarok egy 1500 lakoss dorf urában ti német költők Tu szászországi aris helye s vastarta hely volt, ma kiránduló hely. az uradalom tu Schiller és Göthe szatirája, hogy e uradalmi orvos verseitől, a ros jámbor lauchstä czeptjeitől.

esetre becsles alapján határozzuk meg. A becslés a Kühn művében letett alapelvek szemmel tartása mellett semmi nehezégekkel sem jár.

A takarmány összetételének megállapítása azonban nem elég a takarmánykiszámításnál; nem elég azért, mert a takarmányban foglalt anyagok nem mind szolgálnak az állat táplálására, hanem mindegyiknek csak egy bizonyos hányada. E szerint az állat táplálásánál tevékeny szerepet vívó anyagok megemészthetők, míg a bélsárral és vízzel az állat testét elhagyó anyagok emészthetetlenek. Így pl. a széna proteinjának egész tömege soha sem emészthető meg, hanem annak csak bizonyos része. Az emésztés foka az egyes takarmányok anyagainál változó. — hol kisebb, hol nagyobb s ez is mindig a talaj, időjárás, trágyázási stb. stb. viszonyoktól függ. A takarmány tápláló anyagainak megemészthető hányadaira nézve az említett táblázatokat szintén nyújtanak fölvilágosítást; de míg a Wolff táblázatai ezt csak az átlagos számok felsorolásával teszik, addig a Kühn táblázatai az emészthetőség maximumát és minimumát is feltüntetik.

Ezek értelmében a takarmány összetételét és megemészthetőségét mindig becsléssel összekötött számításal kell megállapítanunk.

Alljon itt egy példa!

A Kühn munkájában a vöröshere-széna összetétele következő adatokkal szolgál:

	minimum	maximum	átlag
száraz allomány	77.1%	90.0%	83.3%
nyers protein	7.2	15.8	11.0
nyers zsír	1.2	5.5	3.2
szénhidrát	22.3	39.7	32.9
hamutartalom	—	—	6.3

Ha már most a lóherszénát megbecsüljük és pl. azt találjuk, hogy a kedvező növekedési és kaszalási időjárás, továbbá a talaj jósága és a trágyázás mind közreműködtek, hogy a lóherszéna a maximális tápanyagot tartalmazza, világos, hogy az egyes tápláló anyagok szintén igen jól fognak emészthetőség tekintetében is bevalni; más szóval a Kühn-féle második (emészthetőségi) táblázatban szintén bátran vehetjük a maximális számokat. Ezek a következők:

kezetű hűtőköszülék segítségével a tejet azonnal 10–15° C-ra hűtik le s így azt még friss állapotban szállíthatják Halleba, hol literjét 14 fillérért értékesítik.

A helyiség, az állatok s a tej tisztán tartására ép oly gondot fordítanak, mint a takarmányozásra. A meghatározott órákban szinte másodpercnyi pontossággal történik az etetés, fejés, az állatorvos körútja stb.

A juhállomány legnagyobb része Lauchstädtben van. Az anyaállatok a Rambouillet-fajból valók, a kosok tisztavérű Southdown-fajúak. A bárányok rendszerint 5 negyed éves korukban jól kihizlva adatnak el, fontonként mintegy 28–30 fillérért.

A sertésfenyészítés és tartásra, mióta a tejet Halleban értékesíteni tudják, nem fektetnek súlyt. A Benkendorfban levő 20–30 darab Yorkshire-sertés a házi szükségletet fedezi.

E rövid vonásokban óhajtottam bemutatni a benkendorfi uradalom gazdasági üzemének képét. Kiegészítésül csupán a már említett Lauchstädtől akarok még megemlékezni. E kis, mintegy 1500 lakossal bíró városka szintén Benkendorf urában tisztelti patronusát. Valamikor a német költők Tusculanuma Schiller, Göthe s a szászországi arisztokrácia kedvenc tartózkodási helye s vastartalmu fürdői miatt keresett gyógyhely volt, ma már csak szánalmas vasárnapi kiránduló hely. Még meg van a ház — szintén az uradalom tulajdona — melyben valamikor Schiller és Göthe irták munkáik legjavát. A sors szatirja, hogy ezt a házat most egy Heine nevű uradalmi orvos lakja, ki szintén versel, de kinek verseitől, a rossz nyelvek állítása szerint, a jámbor lauchstädtiek ép úgy irtóznak, mint receptjeitől.

Hirsch Alfréd.

A lóherszéna alkotórészeiből % -ban megemészthető:

	minimum	maximum	átlag
protein	43.0	73.3	60.0
zsír	33.0	75.3	59.0
szénhidrát	62.5	80.1	69.0

Számításunk ezek alapján következő a proteinra nézve:

$$x: 73.3 = 15.8 : 100 \dots \dots \dots (a)$$

$$\text{vagyis } x = \frac{73.3 \times 15.8}{100} = 11.581$$

az az 1 mmáza lóherszénában 11.581 kg. emészthető protein hányadát 73.3%-ban állapítottuk meg.

Ily módon minden egyes takarmányanyag minden tápláló anyagának emészthető részét külön kell megállapítanunk.

A napi takarmányadag kiszámításánál ismerünk kell:

1. a rendelkezésünkre álló takarmányanyagok egy-egy állatra jutó naponkénti mennyiségét;

2. tudnunk kell, hogy körülbelől meddig akarjuk istállón tartani őket;

3. ösmernünk kell az állatok élősúlyát és végre

4. a különböző használati célnak megfelelő napi takarmány tápanyag-összetételét.

A mi az első pontot illeti, azt úgy tudjuk meg, ha a rendelkezésünkre álló takarmányanyag mennyiségét elosztjuk az állatok és a napok sorozatával. Így pl. ha 800 mmáza szénát szánunk a tehéneknek és 100 tehenet pl. 200 napig akarunk istállón tartani: akkor 1 tehenre naponként és fejenként [80000 : (100 × 200)] = 4 kg. jut.

Az állatok élősúlyát azért kell meghatározni, mert a szükséges napi átlagok 1000 kg. élősúlyra vannak meghatározva. Ha tehát a birtokunkban levő 100 db. tehen pl. átlagban darabonként 700 kg., az összes tehenállomány sulya 70.000 kg., miért is az 1000 kg. élősúlyra megállapított takarmányadagot naponként 70-szer és 200 napon at ennek kétszázszorosával kell vennünk.

A mi a különböző használati céloknak megfelelő tápláló anyagok naponkénti szükségletét illeti, azt Kühn kitűnő könyvében a maximális és minimális számok felsorolásával adja, míg Wolff csak az átlagszámok mellett marad. Mondanunk sem kell, hogy mi is a Kühn álláspontját tesszük magunkévá, hiszen a mezőgazdaságban nem a merev követelésű átlagos számok betartása a cél, hanem a tiszta jövedelem fokozása. Ha tehát a takarmánytermés nagyon rossz, a koncentrált takarmányok drágák, a tehének nem felette bőven tejelők, vagy ha bármely más okból is számításaink szűkebb takarmányozás mellett bizonyít, nem-e volna dőreség magunkat az átlagos számokhoz tartanunk? Egyes esztendőkből terimésőbb takarmány mellett szól számításunk, míg másokban ezekből kevesebbet adhatunk; szóval minden a mellett rossz, hogy bizonyos határok közt szabad kezelt kell magunknak engednünk, vagyis a Kühn-féle adatokat kell elfogadnunk mérvadóknak.

Egy példával megvilágítandó az egész számítási eljárást, tegyük fel az esetet, hogy 100 db tehenet kell 200 napon at istállón tartanunk és hogy a tehének átlagban 700 kgot nyomnak. Rendelkezésünkre áll összesen a gazdaságból pl.

	egy 100 kg. élőtehenre sulyban.	jut naponként
800 mm. kitűnő lóher-széna	4 kg.	2.8 kg.
1600 » » réti széna	8 »	5.6 »
2000 » árpa-szalma	10 »	7.0 »
1200 » buza-szalma	6 »	4.2 »
1200 » buza-pelyva	6 »	4.2 »
6000 » takarmányrépa	30 »	21.0 »

Az (a) egyenlet alapján az egyes takarmányanyagokban foglalt tápláló-anyagoknak meghatározzuk az emészthető részét. (Megjegyzem, hogy az alábbiakban Wolff-féle számokat használom, melyek elterjedtebbek, hogy olvasóim az általam követett számításmodokat annál köny-

nyebben ellenőrizhessék). Ezen számítások szerint van a napi takarmány 1000 kg. élősúlyra vonatkoztatott mennyiségében emészthető:

kg.	protein	szénhidrát	zsír
2.8 k. lóher-szénában	0.2996	1.0898	0.0588
5.6 » réti szénában	0.5152	2.3968	0.0840
7.0 » árpa-szalmában	0.0910	2.8420	0.0350
4.2 » buza-szalmában	0.0336	1.4952	0.0168
4.2 » buza-polyvában	0.0588	1.3776	0.0168
21.0 takarm.-szalmában	0.1310	2.1000	0.0210
Összesen	1.1190	11.2924	0.2324

Miután pedig 1000 kg. élősúlyra

2.5000 kg. 12.5000 kg. 0.4000 kg.
kell és csak 1.1900 » 11.2924 » 0.2324 »
van, még szükség

séges 1.3100 » 1.2076 » 0.1676 »
Hogy már mostan a hiányzó táplálóanyagokat mely takarmánnyal helyettesítsük, az tökéletesen a megválasztandó takarmány összetételétől és attól függ, vajjon a kiválasztott takarmány kedvező tejelő takarmány-e (hizlálónál vajjon előmozdítja-e a hizást) vagy sem? Hogy a kiválasztandó takarmány összetétele iránt sötétben ne tapogassunk, úgy járjunk el, hogy a még hiányzó takarmány táparányát (mely nem egyéb, mint a nitrogéntartalmu anyagoknak a zsír 25-szeresének a szénhidrátokhoz adott mennyisége közötti viszony) meghatározzuk. Esetünkben a táparány 1:1.1-hez. Ez a táparány mindenesetre felette szűk s így nem egyhamar fogunk a Wolff fele táblázat táparányrovatában ilyet fölfedezni. Nézzük, melyek állnak ehhez közel?

A száraz siker ... 1:0.3 táparánnyal
A töpörtő ... 1:1.0 » »
A zsirtalan repce liszt 1:1.3 » »
A zsirt. lenmagliszt 1:1.4 » »
A gomborkapogácsa 1:1.4 » »
A napraforgópogácsa 1:1.3 » »
A nigerpogácsa ... 1:1.2 » »

Látjuk ezekből, hogy a felsorolt abrak-takarmányok míg egyrészt a hiányzó anyag tápláló arányát tökéletesen nem fedik s így a kívánt takarmányösszetétel megkísérelése nem alkalmasak; addig másrészt részint igen nehezen (drágán), részint pedig teljesen beszerezhetetlenek. De meg kell említenem azt is, miszerint ezen takarmányok között a tejelőtakarmány céljainak egyedül a napraforgó- és a niger-pogácsa felelnek meg.

Ezen tapasztalat után, tekintve, hogy a hiányzó abrak-takarmányt egyfelének nem bírtuk fedezni: tegyük próbát kétféle takarmány számításba vonásával. Ha ezek egyikének táparánya a kívántnál szűkebb, a másiké ellenben tágabb: a hiányzó anyagot biztosan ki fogjuk pótolhatni segítségükkel. Nézzük tehát a jelzett irányban szét és válaszszuk ki azokat, melyekről tudjuk, hogy egyrészt olcsón kaphatók, másrészt pedig a tehen bőven tejel utána. Ilyeneket nem lesz nehéz találni? Ime az első pillanatra itt van a tökmagpogácsa és a malátacsira. Összetételük emészthető táplálóanyagokban és átlagban:

	tökmagpog.	malátacsira
protein	50.8	19.4
szénhidrát	97	45.0
zsír	10.3	1.7
táparány	1:0.7	1:2.5

A zárjellel összehuzott szénhidrát és zsír a légmentes anyagok összevonására szolgált.

A takarmányból még
1.481 kg. protein
1.2076 » szénhidrát } vagyis 1.6266 kg.
0.1676 » zsír } légmentes anyag

hiányzik, miért is ki kell számítani, vajjon hány kg. tökmagpogácsa (x) és malátacsira (y) kell a hiányzó táplálóanyagok fedezésére. Ennél mi sem könnyebb, ha az ismeretlen mennyiségeket egyenlet útján akarjuk meghatározni. Esetünkben ezen egyenletek következő alakot öltenek:

$$1.481 = \frac{50.0x + 19.4y}{100 + 100}$$

$$1.6266 = \frac{34.45x + 49.25y}{100 + 100}$$

Hogy a nevezőket minden egyenletről eltüntetjük, szorozzuk meg az egyenlet mindkét oldalát 100 al:

$$148 \cdot 1 = 500 x + 194 y \dots (z)$$

$$162 \cdot 66 = 35 \cdot 45 x + 49 \cdot 25 y$$

Az x-es tagok kiküszöbölése céljából szorozzuk az alsó egyenletet 50-nel és a felsőt 35·45-del:

$$5250 \cdot 145 = 17725 x + 687 \cdot 73 y$$

$$8133 \cdot 000 = 17725 x + 2462 \cdot 50 y$$

A kisebb egyenletet (esetünkben a felsőt) kivonva az alsóból (vagyis a nagyobból) az x-es tagok kiesnek s létre jön az alábbi egy ismeretlenel bíró egyenlet:

$$288 \cdot 855 = 1774 \cdot 77 y \text{ és ebből}$$

$$y = \frac{2882 \cdot 855}{1774 \cdot 77} = 1 \cdot 62 \text{ (klg. malátacsira)}$$

ha már mostan az y-ért kapott értéket (1·62) a legegyszerűbb egyenletbe (z-be) helyettesítjük: meg fogjuk kapni a második ismeretlent is.

$$148 \cdot 1 = 50 x + 194 \times 1 \cdot 62$$

végrehajtva a szorzást és a kapott eredményt kivonva az egyenlet x től ment tagjából lesz:

$$116 \cdot 672 = 50 x \text{ s ebből}$$

$$x = \frac{116 \cdot 672}{50} = 2 \cdot 33 \text{ (klg. tökmagpogácsa).}$$

Ha az ismert módon (az a. egyenletek értelmében) kikeressük 1·62 klg. malátacsira és 2·33 klg. tökmagpogácsa tápláló anyagtartalmának emészthető részét és hozzáadjuk a többi takarmányanyagok emészthető anyagához: meggyőződhetünk felőle, hogy az általam ajánlott számítási módszer a milyen egyszerű, gyors kivitelű és könnyű: másrésztől ép oly fontos.

Segélyel még az is boldogulhat, a ki az egyenletek természetével közelebbről nem ismerős, mert csak a felhozott példa szerint kell eljárnia a viszonyoknak megfelelő adatok helyettesítésével.

Igy leírva az egész kissé komplikáltnak látszik, de ez csak a magyarázat miatt tűnik ilyennek fel, mert máskülömben az egész számítás legfeljebb egy félórás munka, holott a régi rendszerű próbálgatás sok időt rabol el s gyakran így sem vezet pontos és kívánt eredményhez.

Szemere Huba.

Gazdasági épületek, trágyagödrök, pöczék s az ivóvíz fertőtlenítése, tekintettel a fenyegető kolerajárványra.

(Egyszermind válasz a 195-ik kérdésre.)

A gazdasági épületek, a trágyagödrök és dombok, valamint a pöczegödrök fertőtlenítése a kolerabacillus elterjedésének megakadályozására, véleményem szerint legegyszerűbben nem egy és ugyanazon séma szerint, illetőleg ugyanazon fertőtlenítő anyaggal történik. Legjobb lesz az eljárásokat, az egyes fertőtlenítendő tárgyak természetéhez alkalmazni.

Az épületek falait legegyszerűbben meszelni. A meszről ugyanis ki van mutatva, hogy a kolerabacillusnak nagy ellensége. 0·4%-os meszoxihydrátoldat azt már néhány óra alatt megöli, 2%-os pedig állandóan és teljesen dezinficziál.

A meszeléshez rendszeren használt meszes folyadék még sokkal több meszet tartalmazván, biztos dezinficziósulnak tekinthető.

Trágyadombok és trágyagödrök fertőtlenítése a mesz már nem volna olyan czélszerű, mert habár itt is érvényesülne mérgező hatása a kolerabacillusra, alkalmazása bizonyos hátrányokkal volna összekötve, ammoniakfejlődés és ammoniakvesztés következtében, melyet előidézhet. Az ilyen eljárás tehát egyrészt molesztálná az embereket, mert az ammoniak kellemetlen szaga és izgatja a nyákhártyákat és szem kötőhártyáját, másrészt csökkentené a trágya értékét.

Helyén lesz tehát itt a savtermészetű fertőtlenítő szerek alkalmazása. Ezek nemcsak, hogy nem szabadják ki az ammoniakot, hanem ellenkezőleg megkötik a már kiszabadultat is, de még

olyan irányban is kedvezőleg hathatnak, hogy az esetleg oldhatatlan állapotban jelenlévő foszfátokat, ha csak kis részben is, de mégis feltárhatjuk.

A savak, különösen az ásványi savak, sósav, kénsav, a kolerabacillust elpusztítják, vagy helyesebben, megölik.

Igy tehát czélszerű lesz a trágyadombok, trágyagödrök, pöczék fertőtlenítésére vagyis a kolerabacillus fejlődésének megakadályozására az említett savak egyikét alkalmazni. Külömböző okokból jobbnak tartom a sósavat, nem legkisebb mértékben azért, mert a tömény sósav szállítása és kezelése könnyebb és nem jár olyan veszéllyel, mint a kénsavé. A nyers 1160 fajsúlyú sósavból egy köbméter trágya- vagy pöczetaralom fertőtlenítésére elegendő lesz 6—9 (hat-kilencz) kiló. Egy kiló ára körülbelül 14 kr.

Kapható minden gyógyanyagkereskedésben. Alkalmazása annál eredményesebb lesz, minél jobban összekeverjük a fertőtlenítendő anyagokkal, a mi első szabály minden ilyen fertőtlenítésnél. Természetesen a körülményektől függ, mennyire lehet ezt a keverést keresztülvinni.

Szükséges lehet, a fertőtlenítő anyag egyenletesebb szétosztása céljából azt még vízzel hígítani, de ügyeljünk arra, hogy ebből csak keveset használjunk, nem többet, mint a mennyi elkerülhetetlen.

Hogy a karbolsav tartalma dezinficziáló szer, azt tudjuk, de azon célokra, melyekre most reflektáltam, nem tartom olyan ajánlatónak, főleg azért, mert drága, de azért is, mert a nyers karbolsav — s ez az egyedüli, melyre mérsékelt áránál fogva gondolni lehet — valódi karbolsavtartalmában olyan ingadozó, hogy az ember kémiai elemzés nélkül, sohasem tudja biztosan, mennyi ható anyag van benne.

Ha karbolsavval akarjuk a pöczéket vagy trágyagödröket fertőtleníteni és p. o. 30%-os nyers karbolsav áll rendelkezésünkre, akkor biztos hatás elérésére 100—160 kilót, sőt többet is kellene egy köbméter fertőtlenítendő anyagra használni, mert csak így kapunk egy keveréket, mely körülbelül 4—5% tiszta karbolsavat — azaz biztosan dezinficziáló mennyiséget — tartalmaz.

A 30%-os nyers karbolsav ára körülbelül 16 frt mmásanként. Egy köbméter fecália fertőtlenítése tehát 16—25 frtba kerülne, a mi horrens összeg.

Azok, a kik árnyékszék, pöczék s effélék fertőtlenítésére a karbolsavat ajánlják, tekinteten kívül hagyják a szükséges roppant mennyiségű fertőtlenítő anyagot és az alig elviselhető költséget.

Olyanféle naiv utasításokat, mint az: «hogy az árnyékszék, a pöczéket s a fecáliákat 5 százalékos karbolsavval fertőtlenítsük», a nélkül, hogy az utasítás megmondaná, hogy mennyit kell ilyenből használni, hogy a keverék is elég karbolsavat tartalmazzon a dezinficziálás biztosítására, kivált az utóbbi időkben sokat lehetett olvasni.

A ki a czeruzát a kezébe veszi és egy kicsit utána számít, elmosolyodik az adott recepten.

Igen ajánlatosnak tartom az istállók fellecsolására, a padlók tisztítására is a sósavat használni, 0·2 százalékos oldatban, a mely úgy készül, hogy a már fent említett nyers sósavból 6 kilót felhígítunk vízzel egy hektoliterig.

* * *

Tekintettel arra, hogy a rossz ivóvíz igen nagy szerepet játszik a kolera elterjedésében s hogy talán gazdáink nagyobb része azon kalamitással küzd, hogy nincs jó ivóvíze, nem lesz felesleges arra figyelmeztetni, hogy a cztromsav már kis mennyiségben javítólag hat a vízre. Egy liter vízben oldjunk fel 1 gramm porrá tört cztromsavat. Egy órai állás után az ilyen vizet állítólag már inni lehet. Az a ki teheti, mindenestre jobban teszi, ha a vizet előbb jól felfőzi és csak lehűtött állapotban issza; de arra is gondolni kell, hogy ilyesmi nagyszámu cseledésnél, napszámánál alig volna keresztülvihető.

Meg kell tehát ilyen körülmények között egy olyan eljárással elégedni, mely ha talán nem is egészen biztos, de mégis sokkal jobb, mintha semmit sem tennénk.

Igen egyszerű dolog egy hektoliter ivóvízben (p. o. egy fedéllel ellátott hordóban) 100 gramm (10 deka) porrá tört cztromsavat feloldatni s az embereket ezen víz használatára utasítani.

A költség nem nagy. Egy hektoliter víz ily módon való fertőtlenítése 30 kr.-ba kerül.

Cztromsavat minden gyógyanyagkereskedésben lehet kapni. Dr. Liebermann Leó.

Az őszi gabona trágyázása. A buzát többnyire istállótrágyával trágyázott növények és pedig repce, zabos-bükköny, olykor esalamadé, here és árpa után, máskor trágyázott ugarba vetjük; a rozs is olykor trágyázott előveteményt követ. Vannak esetek, hogy a föld buja volta folytán nem trágyázunk sem az elővetemény, sem az őszi gabona alá, de ismét van számos oly eset, hogy buza, sőt olykor rozs alá is közvetlenül trágyázunk. Ilyen esetben vagy a tarlószántás, vagy a vetőszántás alkalmával trágyázuk a földet; de a mennyire lehet, kerüljük a keverőszántásnál a trágya alászántását, mert szárazság beálltával — miként tavaly és az idén tapasztalhattuk — a trágya a vetőszántással a felszínre kerül, a mi nagyon kellemetlen a vetés munkájára nézve, de káros a trágya ki nem használása szempontjából is. Az idén pedig sokan ily bajos helyzetbe jutottak, mert a trágyát a koleravész miatt augusztus 20-ig ki kellett hordani. A ki alászántotta a trágyát, az nem segíthet másképen a dolgon, minthogy vetéskor a szokottnál mélyebben szán son, hogy a még el nem korhadt trágyát biztosan alászántsa. Még jobban járt azon gazda, a ki a trágyát a keverőszántás fölé hordta, szépen elterítette és csak a vetőszántás alkalmával szántja le. Tudom, hogy sokan vannak, a kik a gabona direkt-trágyázásának ellenségei; azt hozzák fel ugyanis, hogy a közvetlen trágyázás elősegíti az üszög és a rozsda képződését, a gabona megdőlését és a föld elgazosodását. Én ellenkező nézetben vagyok. Ha termésünk egyáltalában nem volt üszögös, akkor a trágyának e tekintetben sem lehet káros hatása és, ha a föld ugy sem buja, akkor a nem erős trágyázás sem a megdőlést, sem a rozsda képződést nem fogja elősegíteni; ha pedig a trágyát rendszeren kezeltük, akkor a föld elgazosodásától sem kell tartanunk. Semmi ok tehát nem forog fenn, hogy az őszi gabona alá való direkt trágyázást ártalmasnak tekintsük. A hol eddig közvetlen az őszi vetések előtt nem szoktak trágyázni, félvén a képzelt hátrányoktól, ott lesz alkalmuk a gazdáknak az idén a direkt-trágyázás használatára meggyőződni. A mely vidéken pedig kísérletek alapján a műtrágyának áldásos voltáról is szerettek tapasztalatokat, ott helye van az őszi alá használni a különböző műtrágyákat, a szuperfoszfátot vagy a Thomas-salakot. Rovara Fr.

A nátron mint növényi tápanyag. A nátron a növényi táplálkozashoz nem okvetlen szükséges tápanyag; a tápszeroldatban nevelt növények nátron hozzáadása nélkül is tenyésznek s kifejlődésüknek teljes fokát is elérhetik. Ennek dacára a nátron a legközönségesebb növényi alkatrészek egyike. Önként merül fel tehát a kérdés, hogy micsoda szerepe van a nátronnak, nem-e mint más, hasonló tápanyag, jelesen a káli pótszere játszik szerepét a növények táplálkozásánál. E kérdés megoldására Attenberg A. dr. érdekes és jól sikerült kísérleteket végzett. Kísérleti növényül a fekete tatárzabot használta fel, e növényt tápszeroldattal megnevelvett kvartzhomokban tenyészette. A tápoldat káli, nátron, salétromos mesz, savanyú meszfoszfát és magnézium szulfátkeverékből állott. A kísérleti talajt két részre osztotta fel, melyek közül az egyikben a felhasznált káli mindig — chemiailag egyenértékű mennyiségű — nátronnal helyettesített, a másikban pedig nem volt nátron, hanem a felhasznált káli mennyiség meszszel pótoltatott. A kísérlet eredménye az volt, hogy a növények

mindig nagy
több káli
mészgazdag,
rohamosan
nátronnal le
lajban, mint
feltüntetik:
A tenyészede
kálitartalm
9·42 gr.
8·47 »
7·53 »
6·59 »
5·65 »
4·71 »
3·77 »
2·82 »
1·88 »

E szám
káli hiányab
milyen fontos
szersmint,
bár káliaban
megvetendő

**Peronosz
kendő.** A m
azt hiszem,
figyelmét par
féle peronosz
kicséréljük e
gálatot tesz
személyesen
zatott fecske
melékelve vo
a mely igen

Kék fol
egy különöse
foltok láthat
nak egész ke
vízből kerül
hogy a sajt
lan, állott víz
bacillusai a s
az ilyen kék
kell. A sajtk
hogy ne csak
közök tisztítá
janak fel.

Szibériai
Jean, a párisi
a «L'Industrie
hogy sziberiai
stantinápolyba
portálnak. Ez
vaj, hanem
kevert vaj. A
készítik, azon
egyáltalában
vásárra. A t
hogy lehe. 6
olvasztják és
megolvasztott
raktárakban k
Sztambul és Ga
mint 14 ilyen
farktövév talá
továbbá szárve
viche) kevert
vajhoz való ke
olajat is. Dr.
következő öss
vajmustrában:

Tiszta va
Naprafon
Coujroue
Gyapotm
Tchervic
Ebből láti

ban nagyon
tisztá vaj, a m
tekben, mint a
30%, ellenben
egész 50%-ig
most, hogy ak

mindig nagyobb hozamot adtak addig, a meddig több káli állott rendelkezésükre, a hozam a mészgazdag, de nátron nélküli kísérleti talajban rohamosan csökkent, kevésbé ott, hol a káli nátronnal lett pótolva, azaz a nátrongazdag talajban, mint azt az alábbi számadatok pontosan feltüntetik:

A tenyészvények káliumtartalma	A hozam súlya nátrongazdag talajban	mészgazdag talajban
9.42 gr.	141 gr.	142 gr.
8.47 »	144 »	142 »
7.53 »	139 »	135 »
6.59 »	140 »	135 »
5.65 »	134 »	112 »
4.71 »	132 »	111 »
3.77 »	132 »	108 »
2.82 »	120 »	92 »
1.88 »	112 »	75 »

E számadatok világosan kimutadják, hogy káli hiányában a nátron mint növényi tápanyag milyen fontos szerepet játszhat s mutatják egyszerűen, hogy a növények a nátrongazdag — bár káliiban szegény — trágyaszereket is nem megvetendő haszonnal értékesíthetik.

Peronoszpóra-fecskendő mint tüzi fecskendő. A mai mindennapos tüzesetek alkalmával azt hiszem, időszerű a «Köztelek» olvasóinak figyelmét pár sorral felhívni arra, hogy a Vermorel-féle peronoszpóra-fecskendő, ha a permetező díót kicseréljük egyszerű kupos szájnnyal, jó szolgálatot tesz mint tüzi fecskendő is, mint erről személyesen meggyőződtem. A múlt évben hozott fecskendőhöz ilyen csővég már eredetileg mellékelve volt, nyílását 3 mm-re kibővíttem, a mely igen szép vizugart ad. *Földvár Tibor.*

Kék foltok a sajtban. Nemely sajtfélékben, így különösen a fehér hollandi sajtban néha kekes foltok láthatók. E foltok a canafascus bacillusainak egész kolóniájából állanak, melyek a talajvizből kerülnek a sajtba, legtöbbször az által, hogy a sajt készítésére szolgáló edények tisztátalan, állott vízben mosatnak meg. A canafascus bacillusai a szervezetre nézve ártalmatlanok, azért az ilyen kekes sajtok élvezetétől őrizkedni kell. A sajt készítőik pedig figyelmeztetve vannak, hogy ne csak a sajt készítésére, de a sajtos eszközök tisztítására is tiszta, friss vizet használjanak fel.

Szibériai vaj (Buerre de Siberie). Jules Jean, a párisi egészségügyi társulat chemikusa a «L'Industrie Laitiere» francia szaklapban közli, hogy szibériai vaj név alatt Oroszországból Konstantinápolyba tekintélyes mennyiségű vajat importálnak. Ez azonban egyáltalában nem tiszta vaj, hanem különböző zsirokkal és fagygyuval kevert vaj. A tiszta vajat Szibériában tatárok készítik, azonban ezen alakjában manapság már egyáltalában nem kerül Konstantinápolyban a vásárra. A tatárok vajukat úgy konzerválják, hogy leheő alacsony hőmérséklet mellett felolvasztják és azután a habot róla leszedik. Ez a megolvasztott vaj azután az erre a célra készült raktárakban különböző zsirokkal kevertetik. — Stambul és Galatta közt, Jules Jean szerint, több mint 14 ilyen gyar létezik. A vaj főképen a juhok farktővében található fagygyuval (coujrouck Yagh), továbbá szarvasmarhák vesefagygyujával (tcherviche) kevertetik. Azonkívül használnak még a vajhoz való keverésre napraforgó és gyapotmagolajat is. Dr. Janny egyebek közt a szibériai vaj következő összetételeit állapította meg három vajmustrában:

	I.	II.	III.
Tiszta vaj	50%	30%	70%
Napraforgó	10 »	—	—
Coujrouck	40 »	50 »	20 »
Gyapotmagolaj	—	10 »	—
Tcherviche	—	10 »	—

Ebből látható, hogy a különböző vajmintákban nagyon különböző mennyiségben van a tiszta vaj, a melynek a mennyisége egyes esetekben, mint az itt látható második vajnál, csak 30%, ellenben a juh farktővéből nyert fagygyu egész 50%-ig megy fel. Nagyon közel fekvő már most, hogy akkor, a midőn Törökországnak vaj-

fogyasztása évről-évre emelkedőben van, hogyha sikerülne nekünk magyaroknak vajunkat Konstantinápolyba exportálni, az már minőségénél fogva is nagy keresletnek örvendhetne.

Uj gőzkészülék. Egy egyszerű munkásnak (Huss, Bernburgban) az a gondolata támadt, hogy oly készüléket készít, melylyel bárhol fejlesztget gőzt, a nélkül, hogy rendőri engedélyt kellene kérni s a nélkül, hogy a kazánokkal járó robbanás veszélytől kellene tartani. Az idea az, hogy gőz helyett meleget gyűjt, még pedig vörös izzásig hevített vasrudakba; ha ezek azután vízzel érintkeznek, a meleg a képződött gőz alakjában visszaadódik. *Rothe W.* gyára (Anhaltban) szabadalmat vett a találmányra, melyről azt állítják, hogy bevált. A szükséglet szerint 5—30 cm átmérőjű, 20—50 cm. magas hengeres vas-edényeket készítenek, melyeket jó szigetelő aszbesztanyaggal és vasköpenyvel vesznek körül. A belső hengert majdnem egészen betölti egy körátmetszetű 3—30 kg. súlyú öntöttvas-rud. E rudat 10 perc—1 óra hosszat hevítik. Mikor kellően átizzult (1000°), a belső hengerbe sülyesztik és fedőt srófolnak rája. E födélén két nyulvány van, mely két cső hozzáerősítésére szolgál. Mikor gőzt akarnak fejleszteni, egyik csövön lassan vizet eresztenek be, mely legott gözalakjában áramlik ki a másik csövön. Mivel a gőz nem gyűlhet össze, robbanás veszélye sincs, manométerre sincs szükség, csak a víz hozzáfolyását kell a bevezető csövön levő csappal szabályozni. E gőzfejlesztő készülék hasznos volta szembeötlő, különösen a közegészség terén, mert könnyű lévén szállítani, lakó és egyéb terek fertőtlenítésére, rovarok stb. kipusztítására, be-fagyott gáz- és vízvezeteki csövek fölengesztésére, továbbá nagy ételmennyiségek főzésére, sütésére kényelmesen használható. Fertőtlenítő hatását fokozhatni, ha karbont, benzolt, sőt kénsavat vagy borszeszt párologtatunk el vele. Három nagyságban: 80, 90, illetőleg 100 márká árban gyártják.

Hogyan termesztik a rizst Braziliában. A rizs, mely mai napság az emberiség táplálkozásában oly nagy szerepet játszik, Amerikában nem volt honos. Csak a 17. század közepén vitték a rizst Amerikába be, Madagaskárból, mégpedig Dél-Carolinába, a honnét azután mindenfelé elterjedt. A rizs a gabonafélék között az egyedüli vízi növény, s mint ilyen, az emberiség háztartásában valóban megbecsülhetetlen. A meleg, egészségtelen mocsaras vidékek, a sárga láznak azelőtti fészkei, a rizs bevitelére óta Amerikában egészen átalakultak. Az ilyen mocsaras helyeken érzi magát igazán jól a rizs, s az ilyen területek, a melyek azelőtt az emberiségre miázmákkal csak kárára voltak, ma a rizstermesztéssel hasznos hajtának. Amerika nagy mocsarai, a hol régen csak Alligator-ok és kigyók tanýáztak, ma már sok helyen virágzó rizstelepeket alkotnak, s kenyeret adnak a népnek. — A *Botanische Zeitung*-ban *W. May* ismerteti Braziliának rizstermesztését, s e dolgozat annyi érdekeset tartalmaz, hogy abból egyet-mást közölni érdemesnek tartok. — Braziliában 1745 óta termesztik a rizst. — Ebben az évben *Pompe* miniszter kezdeményezésére egy *rizstermesztő-társaság* alakult, mely célul tűzte ki e hasznos növény terjesztését s a termés eladásának közvetítését. Ma már a rizs nemcsak hogy Braziliában elterjedt, hanem sok helyen vadon is nő. Így *Pernambuco*, *Maranhao*, *Para* és *Amazona* tartományokban a folyók és tavak partjait az elvadult rizs lepi be, mely az indiánusoknak, a kik már ismerik a rizs tápláló voltát, bőséges eledelt nyújt. Az indiánusok, mikor a rizs érni kezd, csolnakra kelnek s a partok mentében evezve, a rizsbugákat a csolnak felé állítják s így verik ki botokkal azokból a szemeket, míg nem a csolnak fenekén elegendő összegyűlt. — Braziliában a rizsnek 2 fajtát termesztik, ugym: a *közönséges rizst* (*Oryza sativa* S.) és a *hegyi rizst* (*Oryza montana* Lour.). Az előbbi a mocsarak igazi növénye, míg az utóbbi a mocsaras vidékeken meg nem terem, miért is elterjedése sokkal csekélyebb mértékű. A közönséges rizsnek

van valami 200 fajtája, de Braziliában csupán 10 fajta kultiváltak. A termesztés módja az egyes tartományok szerint változik. Így *Maranhao*-ban a nedves lapályok őserdeiből előbb kivágják a fákat és felégetik; ennek megtörténtével felhántják a talajt s hozzáfognak a rizs elültetéséhez. Az ültetés januártól áprilisig tart, a melynél kapával 40—45 cm. távolságokban sekély gödröket vágnak a földbe s mindegyik gödörbe 3—3 rizsszemet helyeznek el. Ha csak hirtelen meg nem állanak az ebben az időben járó esőzések — a mi csak ritkán szokott megtörténni — a magvak csakhamar csiráznak s nemsokára gyönyörű zöld szőnyeggel borítják be a földet. Sok természetű a vetésen kívül mit sem törődik rizsföldjeivel s azok sorsát, egészen az aratásig, a jó Istenre bizza; mások ellenben a vetést követő 8-ik héten földjüket meggyomlálják. Legkárosabb gyomja a rizsföldeknek a nálunk is nagyon közönséges gaz: a *kakaslábu köles* (*Echinochloa crusgalli* P. B.). Körülbelül a negyedik hónapban kezdenek sárgulni a rizsföldek s ekkor hozzáfognak az aratáshoz, még olyan dus szokott lenni, hogy egy elültetett szem után rendszeren 200—300-at várnak. Az aratásnál nem vágják le a legtöbb helyen a szalmát, hanem csupán a bugákat. A munkás bal kezével megmarkol egy csomó növényt s azokról egy a jobb kezében tartott, csak gyengén görbített, sarióval levágja s vagy kötényébe, vagy egy kosárba összegyűjti. Ha a bugákat a markába vett csomóból levágta, a szalmát lábaival letapossa a földre. A letaposott szalma később gyökeret ver, új hajtások keletkeznek s úgy két hónap múlva a természet ugyanarról a tábláról, minden újabb vetés nélkül, másodsor is arathat, — *Rio do Janeiro* tartomány mocsaraiban a következő módon járnak el. A mocsarak medrében keskeny árkokat húznak s az árkok között a földet felhalmozzák. E halmokon 35—40 cm. távolságban gödröket készítenek s ezekbe raknak el 6—8 magot. A vetést szeptemberben végzik, decemberben már virágzik a rizs s február végén hozzáfognak aratásához. Itt, mint általában Brazília déli tartományában, a termést szalmástul aratják le s a napon megszáritják. A már száraz csomókból botokkal verik ki a magot, mely azután nagy, szellős csűrökben raktároztatik s innét kerül a héjkoportókba, hol a rizsszemek toklászártól megfosztatnak. *M. Gy.*

«Szarvtalan» szarvasmarhatenyésztés. Ismeretes, hogy az Egyesült-Államokban újabban igen nagy előszeretettel tenyésztik a suta szarvasmarhát. E sutaságot a következő módon segítik elő. Egy kis, körülbelül 15 cm. nagyságú csövecskébe vesznek maró pokolkő-olajat, melyet pár krajczáron meg lehet szerezni a gyógyszer-tárban. Hogy a szándékolt célt elérhessük, a szükséges kezelést, mielőst a borju fején a szarvacskák nyomai mutatkoznak alkalmazzuk, a mi a borju ellése után vagy 16—18 nappal szokott megtörténni. Legelőször is gondosan le kell nyírni a szarvacska körül lévő szőrt és magát a szarvacsucot ujjunk hegyével egy kissé megnedvesítjük. Vigyázni kell különösen arra, hogy az állat fejére valahogyan vizet ne öntsünk, vagy azt bármely módon meg ne nedvesítsük: annak szárazon kell maradnia, mert különben a pokolkő-olajat a nedves helyen szétfolynék s eloszlanék a nélkül, hogy munkánkkal célt értünk volna. Ha a szarvdudorodást kellő óvatossággal megnedvesítettük, akkor az oldatos cső egyik végét kinyitjuk s aztán azt úgy használjuk, mint az iróollat és bedörzsöljük a belőle lassan folyó maróluggal a szarvacskát minden oldalról, de vigyázzunk arra, hogy a lughól kezünkre ne csöpögjön. Midőn a szarv felső kérge (bőre) veresedik és hámlik, akkor aztán felbe hagyjuk a bedörzsölést és ezzel be is van fejezve a kezelés.

Mily mérvű a marha súlyának emelkedése a hizlalás kezdetétől végéig? E kérdésre megfelel Schmidt Wonsowo jószágkormányzó a «Landw. Thierzucht» lapban. Megtudjuk, hogy Simmenthal-Holland keresztezésből hizlalásra beállított 14 db marha súlya sovány állapotban 12,640 fontot tett,

ellenben 234 napi hizlálás után 18,460 fontra emelkedett a sulya. Pénzértéke a marhának pedig sovány állapotban 3603 márká, mázsáját elősúly szerint, 5°/_o tára levonásával 30 márkával számítva, a hizlálási idény végeztével 7746 márká 75 fillerre rugott, az értéke mázsáját 45 márkával számítva. Megjegyzendő, hogy a hizás a berlini kiállításnak volt szánva. Csak így érthető, hogy a tudósító szerint a hizlálás közben felemészített takarmánymű értéke 4798 márká 42 fillerre rugott.

Irodalom.

Megjelent új könyvek. *Thümen Nic. v.* «Die Goldquelle in der Landwirtschaft oder die rationelle Oekonomie des Stickstoffs bei der Düngung der landwirtschaftlichen Nutzpflanzen als wichtigstes Mittel zur Steigerung der Roh- und Reinerträge» második kiadás Jena; ára 80 kr. Wilhelm Frick könyvkereskedésében Bécs.

Vegyések.

Mai számunk tartalma:

A főpapi birtokok kezelése. <i>B. K.</i>	Oldal
Gipsztelepek Erdélyben. <i>Dr. Primács György</i>	1411
Tárca. Benkendorf. <i>Hirsch Alfred</i>	1412
A takarmányadagok kiszámítása. <i>Szemere Huba</i>	1414
Gazdasági épületek, trágyagödörök, pöczök s az ivóvíz fertőtlenítése, tekintettel a fenyegető kolera-járványra. <i>Dr. Liebermann Léo</i>	1416
Az őszi gabona trágyázása. <i>Rovara Frigyes</i>	1416
A nátron mint növényi tápanyag	1416
Peronoszpóra-fecskendő mint tűzi fecskendő. <i>Földváry Tibor</i>	1417
Kék foltok a sajtban	1417
Szibériai vaj (Buerre de Sibirie)	1417
Uj gőzkészülék	1417
Hogyan termesztik a rizst Braziliában. <i>M. Gy.</i>	1417
«Szarvatal» szarvasmarhatenyésztés	1417
Mily mérvű a marha súlyának emelkedése a hizlálás kezdetétől végeig?	1417
Vegyések	1418
Személyi hírek. — Gyász hírek. — Fűmagtermelési és tisztító telepek Magyarországon. — Kincstári loárverés Budapesten. — Őszi agancskiállítás. — A méhészeti kiállítás. — Könnyítés trágasó beviteléről. — Pályázat. — Ujból az olasz borvám. — A korcsmai üvegek hitelesítése. — A filippói kiállítás. — Meline, a francia földmives egyik apostolának legújabb nyilatkozata. — Két hang a földbirtokosok ellen. — Mintafalu építése Romániában. — Selyemtenyésztés Németországban. — Övintézkedések a száj- és körömfájás terjedése ellen Németországban. — Németország szesztermelése. — Visszapillantás az angol állatgazdaság lefolyt évi eredményére. — Lőfegyverek próbábelvényei. — Bismarck a magyar konyakról. — Ezüstérmék bevonása. — Gazdasági könyvkereskedésünk érdekében. — Buzdítás teigazdaságra az északamerikai Egyesült-Államokban. — Apró hírek. — Hibaigazítás.	
Kereskedelem és tőzsde	1420
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek	1421

Figyelmébe ajánljuk olvasóinknak, hogy a «Közlekek» f. évi első félévi számai díszesen bekötve (1070 oldal) 6 forintért, díszes bekötési táblák 1 frtért, egyes számok 20 krért kaphatók.

Személyi hírek. *Bezerédj Pál*, földmívelési miniszteri selyemtenyésztési kormánybiztos, tolnavármegyei nagybirtokos, eljegyezte *Huszár Mária* urhölgyet Rétság, Nógrád vármegyében. Öszinte üdvökívánataink kísérik lapunk buzgó munkatársát, a földmívelési érdek nemes előmozdítóját közeli boldog frigyéhez.

Denbay István magyar államvasuti hivatalnok f. szeptember hó 6-án vezette oltárhoz *Visegrádon Ábrányi Jozefint*, ifjú *Ábrányi Kornél* országgyűlési képviselő és a «Pesti Napló» szerkesztőjének leányát.

Gyász hírek. *Szabó László* kuriai bíró f. szeptember hó 6-án hirtelen meghalt Marosvásárhelyen. — *Bátory János* 1848—49-iki honvédfőhadnagy, Bem tábornok hadsegéde, 66 éves korában a napokban Pinczehelyen meghalt. — *Plosszer János* nyugalmazott miszlai plébános 73 éves korában a napokban Miszlán elhunyt.

Fűmagtermelési és tisztító telepek Magyarországon. A földmívelési miniszter a takarmányfűmagtermelési telepek

létesítése czéljából a „Magyar mezőgazdák szövetségét”-nek 5000 frt állami segélyt bocsátott rendelkezésére. Ez öszszegen a szövetség megbízható forrásokból vetőmagvakat fog szerezni s e magvakat megbízható gazdáknak kiosztani további tenyésztés czéljából. A vetőmagvak szétosztása egy előlegesen készített terv szerint lesz eszközölve, a mely terv kidolgozására az orsz. magyar gazdasági egyesület és a magyar-óvári növénytermelési kísérleti állomás vezetője, *Cserháti Sándor* ur kéretnek fel. Hasonlóképen támogatja a miniszter a szövetséget egy here és egyéb vetőmagtisztító intézet létesítésében, a mely intézet ellenőrzésére külön szakközeget fog kirendelni. A vetőmagvakat a gazdától megveszi, vagy bizományba veszi át, kitisztítja és úgy bocsátja a külön e czélra kinevezett állami közeg ellenőrzése mellett a közönség rendelkezésére. — A takarmánymagtermelési telepek a jövő tavaszra, az intézet a jövő nyáron kezdené meg működését. Ha tekintjük azokat az óriási nehézségeket, a melyek eddig Magyarországon a tiszta fű és egyéb vetőmagvak beszerzésénél fennállottak, azokat a nagy összegeket, a melyeket mi eddig, daczára, hogy éghajlati és talajviszonyaink kedvezőek, magvakért külföldön fizettünk, csak legmelegebben üdvözöljük a földmívelési miniszter áldozatkészségét. Rendkívül nagy hordereje leendő ez intézkedésnek nemcsak a takarmány- és állattenyésztés fellendülése szempontjából, de gazdaságunk jövedelmezővé tétele szempontjából is, mert a fűmagvak termelése mindenestre jövedelmező kultúra lesz. Üdvözöljük a minisztert azért is, hogy a tervek keresztülvitelével a gazdák szabadon társult szövetségét bizta meg, a mely szövetséget nemcsak leginkább bir érzékkel a mezőgazdaság hiányai és szükségleteivel szemben, de viszont a vetőmagvak közvetítését üzletszerűleg is kezébe véve, minden irányban képes lesz a követelményeknek megfelelni.

Kincstári loárverés Budapesten. A földmívelési miniszterium f. é. szeptember hó 20. és október hó 1. napján árverést rendez Budapesten, («Tattersaal» kerepesi uti helyiségekben) a kishéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi állami ménesből kimustrált fiatal kanczák és kislejtezett anyakanczákra, úgy szintén f. é. október hó 7-én, esetleg 8-án a mezőhegyesi állami ménesből és az állami ménesletelekből kisorsolt herélt ló és tenyésztésre használható több menre. A lovak részletes jegyzéke ugyintén a közelebbi árverési feltételek a postabélyeg beküldése ellenében a «Tattersaal» igazgatóságánál kaphatók. Lóállományunk nemesítését szem előtt tartva gazdánk jól teszik, ha ez alkalmat vásárlásokra bőven felhasználják.

Őszi agancskiállítás. *Gr. Eszterházy Mihály* az ideai agancskiállítás érdekében közhírré teszi, hogy a budapesti októberi lóversenyek alkalmával az idén is megtartják az agancskiállítást a Magyarország területén lőtt erősebb szarvas- és őz agancsok, zerge-kampók és egyéb vadászati tropheákból s a kiállítás helyiségéről az érdeklődőket idejekorán értesítik. A kiállítás tárgyait, mint eddig, első sorban a szarvas-agancsok fogják képezni és pedig a szerint, a mint azokat nyílt vadászterületen vagy vadászkeretben lőtték,

másod- és harmadsorban őz-agancsok, zerge-kampók; végre vadkan-agarak és egyéb érdekes vadász tropheák (pl. szabálytalan agancsok, stb. fejlődemények). A kiállításban való részvételért, sem az agancsok után bejelentési díjakat, sem pedig azoktól, a kik a kiállítást megtekinteni óhajtják, belépti díjakat nem szednek. A kiállítás f. évi október 20-tól október 25-ig lesz nyitva.

A méhészeti kiállítás. E kiállítás iránt, melyről lapunk már több ízben megemlékezett, általános az érdeklődés. A f. hó 11-én megnyitott kiállítás helye az iparcsarnok középső részén van. Az egyes kiállítások elhelyezését a végrehajtó bizottság néhány tagja végzi. A kiállítással kapcsolatos vándorgyűlés 13-án délelőtt 9 órakor kezdődik s folytatódik másnap ugyancsak 9 órakor, a városi sörcsarnok nagytermében. A jury 24-én ül össze s ugyanakkor lesz a díjak kiosztása is. Az itt időző méhészek szórakoztatásáról is kellőleg gondoskodott a végrehajtó bizottság, a mennyiben kirándulást rendez délutánonként a Margitszigetre, a Svábhegyre s Budafokra az ottani nagy pinceszék megtekintésére.

Könnyítés trágasó beviteléről.

A bécsi „Reichsgesetzblatt” — hivatalos lap — 46. száma f. é. augusztus hó 25-iki kelet alatt a gazdákra fontos rendeletet tartalmaz. E szerint a nevezett rendelet megjelenését követő 8-ik naptól fogva nyers kálisó természetű összetételben, mint például Kainit, Crugit, Carnalit, Sylvinit stb. 50°/_o-nyi klór-nátrium (főzősó) tartalommal és más sóhulladék s műtrágya mint sókeverék legfőlebb 20% klór-nátriumtartalommal, saját gazdaságban leendő felhasználás végett gazdák és ezek feldolgozásával foglalkozó iparosok részéről, külön engedély és a klór-nátriumtartalomnak vizsgálata nélkül, denaturálatlan állapotban hozható be külföldről. Feltűnően hasonló rendelet a magyar kormány hivatalos közlönyében, a „Budapesti Közlöny”-ben eddig nem jelent meg, holott vámkérdésről van szó, mely nálunk és Ausztriában hasonló elbánás alá esik.

Pályázat. A «Kristóf-intézet» című szerb nagy-szentmiklósi m. kir. földmivesséskolánál 800 frt készpénz és természetbeni lakással javadalmazott segédantitói állásra folyamodványok f. é. szeptember hó 20-ig az iskola igazgatóságához.

Ujból az olasz borvám. A bécsi «Fremdenblatt» foglalkozik a borvámzáradék hatályba léptével teremtett helyzettel és az olasz sajtó panaszaival szemben kiemeli, hogy a szerződés szövegétől való eltérés és a verseny lényeges megnehezítése volna, ha a vám leszállítása tartályokban érkező borokra is kiterjesztetnék. Az osztrák és magyar parlamentek ezt aligha hagyták volna jóvá. Ép oly jogosulatlan az a panasz, hogy a borok a határon megvizsgáltatnak; ez elengedhetlen azért, mivel az alacsony vámtételek szerződészerűleg csakis a természetes borok számára engedélyeztetnek. Helytelen az az állítás, hogy *Miraglia* tárgyalások végett jön ide; erre nincs ok. Azonban egy magas állású szakértő hivatalnok megjelenése e fontos tárgy felvilágosítására nézve nagy beccsel bír. Az olasz sajtó az általa felállított kérdésnek előítélet nélkül való felfogása mellett bizonyára méltatni fogja az Olaszországnak kínált nagy előny jelentőségét. A két monarchia barátságos viszonya meg fogja követelni a tárgyilagos megítélést. Ausztria Magyarország azon pontokban, a melyeknél kar nélkül teheti, szívesen előzékenységet fog tanusítani a vele baráti viszonyban álló nemzettel szemben.

A korcsmai üvegek hitelesítése. A pénzs kereskedelemügyi m. kir. miniszternek már augusztus 1-én életbe lépett 50,515. sz. rendelete szerint a nem helyes mértéket alkalmazó kores-

maros, vendé kívül az italm hető, sőt a k is, hasonlóan gyáros is ily korcsmárosok nek, ha palat telesítő hivata

A filippó delmi és gró miniszterek n tek Nacsovits filippopoli kiállítás megnyitása al ták a megnyit kat. Bethlen yamán meg len valószínűl

Meline a tolnak legu Saulkure-ben tette, hogy el mivelés Fran helyzetben, mi tönkre menne hatnánk haza épen most a telkesedésre.

Két hang tünően oly ol láló anyját tis körből sziváro ellen. Liebkne hivi körében az erfurti kon felé közeledő kikel a nem gazdasági ka e kamara nem viselete a na érvényesülő é álmodozó, hog ban földbirtok a szocialisták A másik táma kik ez idei Me lésen határoza mány ellen; o országban leg állatok etetésé táplált állatok jesztő izet tul árpa, zab, ter kívül használt erőtakarmány keztek, hogy Columbus Ar jutott, ameri állattenyésztés a mészárosok alacsony mar nyainak kihas és mészáros halgatás, e k

Mintafalu kormány tudv pítés és ebbő jából lassanki szükség is vo lyólag a mű feltűnő arány hogy Románi a Kárpátok v és Braila keré mérföld terüle csak 138, 50 földmives nép földre eső 95 terjes, hanem lévén, a ko vett telepítés nem fogja, m jómódu paras gettetni. A te a telepek terü

máros, vendéglős 100 ftig terjedhető büntetésen kívül az italmérségi jog megvonásával is büntethető, sőt a ki hamis jelzésű üvegeket csak rendelés, hasonlóan jár. De még az üvegkereskedő és gyáros is ily bírsággal büntetettik. A vendéglősök, korcsmárosok tehát saját érdekükben cselekszenek, ha palackjaikat s poharaikat a mértékhiitelesítő hivatalnál hitelesítetik.

A filippopoli kiállítás. Lukács Béla kereskedelmi és gróf Bethlen András földmívelésügyi miniszterek meleg hangú üdvözlő feliratot intéztek Nacsovits bolgár pénzügyminiszterhez, mint a filippopoli kiállítási bizottság elnökéhez a kiállítás megnyitása alkalmából. Miniszterünk megköszönték a megnyitási ünnepélyre történt meghívásokat. Bethlen miniszter megígérte, hogy e hó folyamán meg fogja látogatni a kiállítást. Gr. Bethlen valószínűleg az udvar vendége lesz.

Möine, a francia földmives egyik apostolának legújabb nyilatkozata: Meline egy Saulxure-ben tartott bankett alkalmával kijelentette, hogy ellene bármit beszéljenek is, a földmívelés Franciaországban sohasem volt jobb helyzetben, mint most. A védvámok nélkül azonban tönkre menne. Bár mi is hasonlóan nyilatkoznak hazai földmívelésünk állásáról, melyet épen most a nyomott gabnaár nem buzdít nagy lelkesedésre.

Két hang a földbirtokososztály ellen. Fel-tűnően oly oldalról, mely a földmívelésben tápláló anyját tisztelhetné, munkás- és mészáros-körből szivárog ki gyanúsítás a földbirtokososztály ellen. Liebknecht, a német szocialista, ki ugyan hívei körében sem bírja a régi tekintélyt, mióta az erfurti kongresszusban az államszocialisták felé közeledő józanabb tábor hallatta szavát, kiket a német gazdák közönségként felsereplő gazdasági kamarák ellen. Azt veti ellen, hogy a kamara nem lesz más, mint kendőzött képviselő a nagybirtok különben is mindenütt érvényesülő érdekének. Egyről megfeledezett ez álmódhoz, hogy nagybirtok nélkül Németországban földbirtok sem volna, melyből tudvalevőleg a szocialisták is szívják életfentartásuk forrását. A másik támadó fel a mészárosok csoportja, kik ez idei Metzben megtartott német nagygyűlésen határozatilag állást foglaltak a műtakarmány ellen; okul erre az szolgált, hogy Németországban legjobban halhulladék használtatik állatok etetésére, minek e jó urak az ily módon táplált állatokból nyert hus állítólag undort gerjesztő ízét tulajdonítják. Neki rontanak tehát az árpa, zab, tengeriből álló legjobb takarmányon kívül használt minden más, ugynevezett mű- és erőtakarmányozásnak. Egyről azonban megfeledeztek, hogy a földmívelés 400 év után, mikor Columbus Amerikát felfedezte, más helyzetbe jutott, amerikai versenynyel kell számolni az állattenyésztés terén, azt nem is említve, hogy a mészárosok nyereségével arányban nem áll alacsony marhaár e téren is tapasztalás vívmányainak kihasználására készíti a gazdát. Munkás és mészáros földbirtokból szivja léte nedvét — halgatás, e körből tehát aranyat ér.

Mintafalu építése Romániában. A román kormány tudvalevőleg az állami birtokokat telepítés és ebből várt belterjesb gazdálkodás céljából lassankint mind eladja. E tervre valóban szükség is volt Románia népessége és ebből folyólag a művelés alatt álló föld felosztásának feltűnő aránytalansága mellett. Így megtudjuk, hogy Románia keleti részében az alsó Duna és a Kárpátok végső csúcsa táján elterülő Jalomitza és Braila kerületében 1 6 illetőleg 108 négyszög-mérföld területet magában foglaló kitűnő földön csak 138, 505 illetőleg 70 016 lelket számláló földmives népesség lakik. Az ilykép egy □ mért-földre eső 950 illetőleg 648 lélek nemcsak belterjes, hanem extenzív művelésre elegendő nem lévén, a kormány által e területen foganatba vett telepítés jótékony hatása célját eltéveszteni nem fogja, mert ezáltal sűrű népességgel bíró jómódu parasztosztály más vidékekről fog ide édesgettni. A telepítést előmozdítandó, a kormány a telepek területén mintafalvak építéséhez fogott,

melyek szabályosság és közegészség tekintetében a falvak további fejlődésének követendő irányt szabni lesznek hivatva. Nálunk, hol ugy a telepítés, mint a közigazgatás szervezése kapcsán a községek újból való rendezése nem sokára napirendre kerül, a román kormány által felállított példa mintául fog szolgálhatni. Földmívelésünk elhanyagolása részben falvaink építési és köztisztasági ázsiai állapotának rovására írható. A falu nem bir vonzerővel egy, a mai kor városai által kényelem dolgában a jobb izléshez szokott intelligens emberre. Angliában, mint ezt lapunkban kiemeltük, a falu elhanyagolása döntötte el a választási csatát a bukott miniszterium hátrányára, jele a falu ős és nagy társadalmi erejének.

Selyemtenyésztés Németországban. Németországban a selyemhernyó-tenyésztésben sikert értek el a pozdor leveleivel. Az eperfa nem állott elég hőségben rendelkezésre. A pozdor levele el-táplálja a selyemert egészen begubózásig. Eleinte nehezen men' a dolog, sok hernyó tönkrement. De a gubóképződés fokozatosán haladt a következő adatok szerint:

1886-ban	1 10%	gubó
1887-ben	7 50%	"
1888-ban	29 60%	"
1889-ben	34 38%	"
1890-ben	34 30%	"
1891-ben	85 60%	"

A lefejtett selyemszál hossza 300 méter, tehát nem hagy fen kívánni valót. Szilárdsága, ruganyossága is kifogástalan. A pozdort határtalan mennyiségben lehet termelni kertben és mezőn egyaránt. És már egy év alatt lelveltermést hajt. Míg az epernél 10—20 év kell. A pozdornak nem árt a fagy sem. Mind e tulajdonságai következtében elterjedése a selyemhernyó-tenyésztésnek is nagy haladást ígér.

Övintézkedések a száj- és körömfájás terjedése ellen Németországban. Tapasztaltatott, hogy a német tejszövetkezetek tehénállományában levő beteg állatból nyert tejnek etetésre használt része a száj- és körömfájás terjedését okozta. Elhatározták tehát a gazdák, hogy a szövetkezeti tagok között állatjaik etetése végett felosztás alá kerülő tejet ezentul csak leforralt állapotban legyen szabad kiszolgáltatni. A porosz földmívelési miniszter ily messze terjedő megszorításra hajlandóságot nem mutatott ugyan, ellene állván az állategészségügyi törvény. Mindennek daczára oda utasította a tejszövetkezeteket, hogy tagjaik bármelyikének állatállományában mutatkozó száj- és körömfájás esetén, a sovány tej 100 Celsius fokig leendő felforrálás mellett szolgáltatható ki csak. A Németországban egyre terjedő száj- és körömfájás mellett jól teszik a gazdák, ha a tej ragályterjesztő voltában rejlő fenti körülményt az etetésnél nagy figyelemben részesítik.

Németország szesztermelése Berlinből írják, hogy a szeszület már hónapok óta nagyon pang; ha mutatkozik is némi áremelkedés, utána rögtön árhanatlanság következik, mivel kivitelre nagyon keveset szállítanak. A külföld, főleg Spanyolország, az üzlettel teljesen távol tartja magát. A német szesz sem képes a spanyolországi nagy vámtételt elviselni; Spanyolország, mely azelőtt kitűnő piacza volt Németországnak, megszünt a német szesziparosokra nézve jelentőséggel bírt. Németország szesztermelése a campagne kezdetétől a következő volt az utóbbi évekhez viszonyítva:

	1891—92	1890—91
	hektoliterekben	
Október	156,741	117,755
November	318,202	321,010
December	372,540	382,269
Január	395,890	417,243
Február	386,657	415,467
Március	366,346	381,016
Április	272,110	281,799
Május	253,111	233,166
Június	135,111	118,035
Utólagos termés	39,878	53,328
Összesen	2,636,556	2,721,088

Az azelőtti 1889—90-iki campagneban termeltek 3,038,260 hektolitert és így három év óta csökken már a termelés.

Visszapillantás az angol állatgazdaság lefolyt évi eredményére. Szokásos évi visszapillantásban egy angol szaklap, az állatgazdaság most záródó évének eredménye tekintetében a

mennyiben az árt illeti, nem épen kedvező képet tár fel. Kimutatja, hogy az árak 1891/92-ben az előző évhez képest 20%-tólival szállottak le, a mi az angol állatállomány mellett évi 20 millió font sterling pénzvesztéséget jelent. E számítás alapjául szolgál, hogy a szarvasmarha ára fejenként 40, a juhé 7 shillinggel szállott alá. E veszteséget az időjárás, külföldi kínálat és az angol vásár helyzete okozta. Részleteit és részbeni következményeit e tüneménynek szolgáltatja az angol juh- és sertésállományban a megelőző évhez képest tapasztalt feltűnő és jövőre egyelőre tartósan maradó csökkenés.

Lőfegyverek próbabélyegei. Az 1891. XXXIV. t.-cz. értelmében kiadott miniszteri rendelet szerint ferlachi, prágai, weiperi és bécsi cs. és kir. lőfegyver-próbaállomások bélyegei a budapesti próbaállomás bélyegeivel hasonló hatályuaknak tekintendők és az általuk megvizsgált fegyverek újból megvizsgálásnak alávetve nincsenek. Az említett próbaállomások által használt bélyegek ábrái a kamara irodájában megtekinthetők.

Bismarck a magyar konyakról. Egyik budapesti napilap értesítése szerint, Bismarck Eszterházy Géza gróf konyakgyárának termékéről, a grófhöz intézett levélben így nyilatkozott: „Tisztelt gróf! A konyakot, melyet szives volt Kissingenbe utánam küldeni, megkaptam és megízleltem, tényleg oly kitűnőnek találtam, hogy azt tökéletesnek mondhatom. Fogadja méltóságod a szives utánküldésért, valamint lekötelező soraiért tiszteletteljes köszönetemet. Varzin, 1892. aug. 30. v. Bismarck.”

Ezüstérmek bevonása. A m. kir. pénzügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi pénzügyi hatósághoz és hivatalhoz, a pengőpénzláb ezüst érmeinek bevonása tárgyában. A rendelet, melyet ma közöl a hivatalos lap, így hangzik: A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. kir. pénzügyminisztere f. é. augusztus hó 8-án kelt rendeletével a pengőpénzláb alább felsorolt érmeinek 1892 évi december hó 31-ével, mint véghatáridővel ausztriai értékben alább kifejezett következő értékkel leendő bevonását rendelte el. — Bevonandó lesz: 1. A 2 frtos darab vagy skudo o. é. 2 frt 10 krral. 2. Az 1 frtos db vagy 1/2 skudo o. é. 1 frt 05 krral. 3. Az újabb veretű (9/10 finom) 1/2 frtos darab vagy huszas és a Lira Ausztriaca o. é. 35 krral. 4. A régiebb veretű (9/10 lat finom) 1/2 frtos darab vagy huszas o. é. 34 krral. 5. Az 1/2 frtos vagy 10 kros darab és a 1/2 lira o. é. 17 krral. 6. Az 1/12 frtos vagy 5 kros és az 1/4 lira o. é. 08 krral. 7. Az 1/20 frtos vagy 3 kros o. é. 05 krral. 8. A koronataller o. é. 2 frt 30 krral. 9. A 1/2 koronataller o. é. 1 frt 12 krral. 10. Az 1/4 koronataller o. é. 55 krral.

Gazdasági könyvkereskedésünk érdekében. Sajátságos, hogy Magyarország földmívelési érdeke annyira sem tudott hódítani még, miszerint könyvkereskedésünk a gazdasági nem szerény irodalom termékeinek terjesztését külön ágként felkarolta volna. Egy tekintet Wilhelm Frick bécsi könyvkereskedőnek ez irányban odaadó működésére, Párisban létező libairie rurale azaz gazdasági könyvkereskedésre, arra indíthatná könyvkereskedőink egynemelyikét, ki péld. katonai műveket ápol, hogy a gazdasági irodalmat is terjesztése programjába felvegye. Ez oly lendületet adna az irodalom eme ágának, melynek alapját az orsz. gazdasági egyesület kebelében működő könyvkiadó osztály máris megvetette, melyért az anyagi sikeren kívül, legnemesebb hazai tett öntudata kisérné az illetőt.

Az európai és amerikai malom-ipar összehasonlításáról egy francia szaklap a következőket írja: Tudvalevő dolog, hogy a világ azon két városa, a hol a malom-ipar a legnagyobb fejlettséget ért el, Budapest Magyarországon és Minneapolis Amerikában. Budapest erről már régóta ismeretes, a termelt liszt mennyisége és minősége tekintetében évek hosszú során át az egész világon Budapest állott a legelső helyen. A legújabb időben azonban Minneapolis oly rohamos léptekkel haladt e téren előre, hogy Budapestet utólérve, a mennyiség tekintetében ma már az első helyet ez az amerikai város foglalja el. Az 1878-ik évben ugyanis Budapest 3,502,509 barrel, Minneapolis pedig még akkor csak 940,780 barrel lisztet termelt, 1891-ben pedig Budapest liszttermelése 5,400,000 barrelre, Minneapolisé pedig 7,400,000 barrelre emelkedett. (Egy barrel annyi mint 196 font.)

Egy óriási rózsatelep. A «Revue Horticole» című francia kertészeti szaklapban Vilmorin

hires francia műkertész érdekes adatokat közöl a híres nizzai rózsaparkról. Ezen rózsatelepen négy hektár terület van a legszebb fajta rózsákkal beültetve s minthogy a tulajdonos, Mari ur, a főszület télirózsák termelésére fordítja s minthogy e célra Nizza éghajlata nem elég meleg, a telepen több nagy üvegház is van, a melyek összesen 6000 négyszögletes területet foglalnak el. A december hó 15-től április 15-ig terjedő téli idény alatt, erről a telepről naponként átlag 500 tuczat szebbnél-szebb rózsát küldenek szerte Európa minden részeibe, melyeknek némelyike, mint például a «Paul Neyron» rózsák gyakran 12 centiméter átmérővel is bírnak. Ez a rózsák termelés rendkívül jövedelmező úgy, hogy egy hektár terület nem kevesebbet, mint 10,000—20,000 frank tisztajövedelmet ad évenként.

Apró hírek. Vásáráthelyezés. Zalamegyéhez tartozó Keszthely községben f. szeptember hó 22-ikére eső országos vásár f. szeptember hó 15-én fog megtartatni. **Sport.** A legutóbbi bécsi löversenyen a 4500 frtos Piberidiját Blaskovich Primás II. nyerte el. — **Löverseny Szabadkán.** A szabadkai löverseny-egyesület f. évi október hó 2-án löversényt tart. A versenyen 6 futam van előírva a beküldött program szerint. Nevezni lehet Birkás Kálmán versenytitkárnál szeptember hó 28-ig. — **Az őszi löversenyek** közvetlenül a bécsi futtatások után, e hónap huszonötödikén kezdődnek s nyolcz versenynapra fognak terjedni. A korai alkonyatra való tekintettel egy negyed három órára tűzték ki a program megkezdését. A szept. 25., 27., 29. és október 2., 4., 6. és 9-ik napjára kilözött versenyeken több érdekes díj kerül eldöntésre, így az őszi államdíjak, a nemzetközi díj és a huszezer forintos St. Leger-díj, mely az egész esztendőnek egyik legnevezetesebb versenye — **Filloxera** Kis-Küküllővármegye Hosszupatak községe szőlőiben és Bács-Bodrogyvármegye Kuczura és Ó-Palánka községeinek szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, a nevezett községek határát zár alá helyezték.

Hibaigazítás. Mult számunkban «Az őszi vetésről» című cikkünkbe egy sajtóhiba csuszott be, az első oldal középső hasábjának 48-ik sorában «Egy hektoliter vizre 2 kg. rézgálicot vevén» helyett olvasandó «Egy hektoliter vizre 1/2 kg. rézgálicot vevén.»

Kereskedelem és tőzsde. Budapesti gabonatőzsde.

Szeptember 9. jegyzések 100 kg-ért.

Búza			
Tiszavidéki új	74—75 kilós.	7.05	7.45 3 óra
—	76—77	7.35	7.80
—	78—79	7.65	8.—
—	80—82	7.95	8.10
Pestvidéki	74—75	7.05	7.45
—	76—77	7.35	7.80
—	78—79	7.65	8.—
—	80—82	7.95	8.10
Fehérmegyei	74—75	7.05	7.45
—	76—77	7.35	7.80
—	78—79	7.65	8.—
—	80—82	7.95	8.10
Bácska	74—75 kilós	7.05	7.45
—	76—77	7.35	7.80
—	78—79	7.65	8.—
—	80—82	7.95	8.10
Bánsági	74—75	7.05	7.45
—	76—77	7.35	7.80
—	78—79	7.65	8.—
—	80—82	7.95	8.10
Északmagyarország	74—75	6.95	7.35
— új	76—77 kilós.	7.25	7.70
—	78—79	7.55	7.90
—	80—82	7.85	8.—
Rozs új		6.15	6.40 készp
Arpa, takarmány új		5.15	5.40
— malátá		6.—	7.—
— sör		7.—	7.75
Zab új		5.25	5.55
Tengeri új		4.80	4.85
Káposzta-repcze új		11.—	11.40
Bánsági-repcze új		—	—
Vadrepce		5.25	5.75
Lenmag		11.25	11.75
Kendermag		9.50	10.—
Lenecsé		8.—	9.—
Borsó		11.—	13.—
Bab, fehér nagyszemű új		6.—	6.50
— törpe új		7.25	7.50
— barna		6.75	7.25
Köles		4.75	5.25
Bükköny		5.—	5.25
Vöröshere új		50.—	60.—
Lucerna új		40.—	50.—
Esparsette		13.—	13.50
Mohar		5.—	5.25
Mák, kék		26.—	28.—
— szürke		22.—	24.—
Köménymag		18.—	20.—

(A. A.) **Budapesti gabonatőzsde,** szept. 9. A búza-üzletben ma a lanya irányzat nagyobb kiterjedést nyert. A sürgős kínálattal szemben a malmok tartózkodóan viselkedtek magukat és a tulajdonosok kénytelenek voltak áruikat 5—10 krral olcsóbban odaadni; a forgalom kb. 18,000 q-t tett ki. **Szerdán** szintén lanya volt az üzlet hangulata; jó vételkedv mellett 40,000 q. buza kelt el 5—7 1/2 krral olcsóbb áron. **Határidők** szintén olcsóbbodtak ma, mit az Amerikából jelzett olcsóbb kurzusok is befolyásoltak. Ott nagyobb mérvű realizációkra estek az árak; a visible supply a legutolsó kimutatás szerint 1.311,000 bushellel emelkedett, mely ekkép 36,261,000 b.-re rug. Nálunk jegyez délkor: buza *őszre* 7.30—32. *tavasza* 7.66—68 frtot. **Rozsban** szintén lanya irányzat uralkodik; kivételre nem vásárolnak és fogyasztók is csak nyomott áron vesznek. **Debrecezen** 5.60 frton kelt el. **Legutóbb ősze** jegyez a szokvány rozsa 6.30—35 frtot. **Árpában** sincs meg az igazi üzletkedv; csak egyes tételeket vesznek és az árak inkább a vevők javára esnek ki. **Tengeri.** Igen kevés üzlet költeik 4.80—32 1/2 frton. **Zab.** Jó kínálat és kevesebb kereslet mellett az árak csökkentek némileg. **Délkor** jegyez: *tengeri* szept.-okt.-re 4.80—82. *május-jun.-ra* 5.20—22. *zab ősze* 5.36—38. *repcze* szept.-re 11.20—30 frtot.

Határidők árfolyama Budapesten.

	szept. 6.	szept. 7.	szept. 8.
	legelőse.	legelőse.	legelőse.
Búza			
1892. őszre	7.35	7.40	7.34
1893. tavaszra	7.70	7.75	7.68
Tengeri			
szept.-okt.	4.84	4.87	4.80
1893. máj.-jun.-ra	5.24	5.30	5.22
Zab			
1892. őszre	5.40	5.42	5.38
Káposztarepcze			
1892. szept.-re	11.20	11.30	11.25

Határidők árfolyama a külföldi gabonatőzsdéken.

	szept. 6.	szept. 7.	szept. 8.
Bécs. (100 kgrként frtkban.)			
Búza őszre	7.61	7.59	—
Rozs őszre	6.70	6.69	—
Zab őszre	5.88	5.87	—
Tengeri szept.-okt.	5.27	5.27	—
— máj.-jun. 93.	5.60	5.58	—
Berlin. (1000 kgrként márkában.)			
Búza szept.-okt.	151.50	151.50	153.25
— okt.-nov.	153.—	152.75	154.25
Rozs szept.-okt.	143.25	144.—	144.75
— okt.-nov.	142.75	143.75	144.50
Zab szept.-okt.	142.—	141.25	142.50
— okt.-nov.	140.75	140.10	141.—
Páris. (100 kgrként frankban.)			
Búza folyó óra	21.90	21.75	21.80
— okt.	22.10	21.90	22.—
— nov.-tól 4 óra	22.60	22.10	22.40
— első 4 óra	23.—	22.80	22.60
Liszt folyó óra	50.80	50.40	50.50
— okt.	50.80	50.50	50.60
— nov.-tól 4 óra	50.90	50.50	50.60
— első 4 óra	51.40	51.—	51.—
New-York (bushel-ként cents-ben.)			
Búza szept.	78. 1/2	79.—	78. 3/4
— okt.	79. 1/2	80. 1/4	79. 5/8
Tengeri szept.	53. 1/2	55.—	55. 3/4

Gyapju-üzlet. Szept. 9. (Altschul és társa jelentése a «Közletelek» részére.) A gyapjuforgalom a vásár befejezése után élénken alakult, azonban minden árváltozás nélkül. Ugy fésűs — mint középfajú szövet — és középminőségű posztógyapjuk adattak el nagyobb tételekben. A forgalom kb. 3000 q-ra vehető; elkelt középminőségű posztógyapju 155—160 frton, jó középfajú szövetgyapju 116—130 frt, fésűs gyapju kártolási czélokra 101—108 frt, fésűs gyapju katonai posztógyapjára 100—102 frt, közép és középfinom báránygyapju 96—108 frt, gombha kőnyiretű 100—103 frt, ractkagyapju 93—94 frt, zsiros gyapju 45—46 frt, zsiros báránygyapju 38—43 frt, gyárilag mosott gyapju 178—192 frt. Az árak 100 kg.-ként értendők.

Vetőmagvak. Szeptember 8. **Haldék Ignác** magkereskedő heti jelentése a «Közletelek» részére.) **Vöröshere.** Kész áru még e héten sem érkezett piacunkra, vidéken azonban már élénk forgalom uralkodott, úgy, hogy az eladásra került mennyiség 20 kocsiakománnyra tehető, az elért árak minőség szerint 50—55 forint. A német piacok tartózkodó magaviseletet tanúsítottak, ré-

szint a kolera által előidéztet nyomott hangulat, részint pedig a napról-napra szaporodó árajánlatok következtében, melyekkel a csehországi kereskedők a német piacokat elárasztatták. Olaszország ellenben magasabb árakat jelez, ugylátszik, hogy az ottani termés legnagyobb része már a spekuláció kezében van. **Lucerna** 30 métermázsza világos színű új áru eladódott 46 forintjával. **Őszi búkköny** ismét nagyon keresték a lefolyt héten, változatlan árak mellett.

Mütrágyák. Szept. 9. (Sátori Miksa és Mór czég jelentése a «Közletelek» részére.) A várva várt eső valahára bekövetkezett, a mi a szántás-vetési munkákat nagyban elősegíti s ennek folytán a mütrágyarendelések nagyobb számban érkeztek, úgy, hogy a lefolyt hétről igen kedvező üzletjárásról adhatunk tudósítást. Az árak változatlanok maradtak. **Thomas-salak** 18—20% (P₂ O₅) 80—90% őrlési finomsággal métermázsánként 3 forint 40 kr. **Thomas-salak** 17—19% (P₂ O₅) 80—90% porfinomsággal mmként 3 frt 20 kr. **Csonliszt** szuperfoszfát 16—18% összes, ebből 16% vízben oldható foszforsav és 1/2—1% légenyirtóval métermázsánként 5 frt 50 kr. **Kénsavas** káli 88—90% (K₂ SO₄) tartalommal métermázsánként 11 frt 50 kr. **Kénsavas ammonium** 20% légenyirtóval métermázsánként 14 frt — kr. **Chililalé** 16% légenyirtóval métermázsánként 13 frt 25 kr. **Peronoszpóra** elleni védekezésre valódi Vermorel-féle «Eclair»-permetező drbja 21 frt 50 kr. I. minőségű rézgálic eredeti 250 kilós hordókban 23 frt 50 kr., kisebb mennyiségben 25 frt 50 kr.

Élelmiszkek a budapesti hetivásáron. 1892. szept. hó 9. (A fő- és székvárosi vásárgazgatóság jelentése a «Közletelek» részére.)

Halvásár a hültéren. E hetivásárra 16 helybeli halász és halkereskedő által mintegy 35 mm. többnyire nem élő harcsa, csuka, tok, sörög, ponty, süllő, márna, továbbá 3 vidéki (Ráczkeve, Velenceze, Agárd) halász által mintegy 5 mm. élő középnagy ponty, apró kárász és fehér hal hozatott, mely halkészlet az élénk kereslet folytán kissé emelkedett árak mellett talált vevőre. Vizsontelárusítók által fizetett mm.-ként. Nagy élő 80—100 frt, nem élő 40—60 frt, középnagy élő 30—60 frt, nem élő 18—36 frt, apró hal élő 16—24 frt, nem élő 8—12 frt.

Baromfi. Hozatott a Fővámterre vaspályán Orosz-háza, Püspökladány, Kis-Körös, Szabadka, Szabadszállás, Nagy-Körös, Szarvas és Kalocsáról kb. 7100 db.; hajón Ordas, Dunaföldvár és Apostagról kb. 2000 db.; 23 kocsin Fejérvár, Laczháza, Monor, Pilis, Kecskemet, Gyón, Jászberény, Ráczkeve, Szigetberény, Némedi, Sziget-Szent-Miklós, és Aporkáról kb. 1900 db.; helybeli árusoktól kb. 600 db. összesen kb. 11.600 db. A vásár élénk, a készlet gyorsan elkelt. Nagyban árat páronként: tyuk 120, csirke 60—120, kappan hizott 120—140, sov. —, récze hizott 180—220, sovány 110—130, lud hiz. 450—650, sovány 280—320, pulyka sovány 260—280 kron. **Az újvásártérre** a szokott helyekről vasp. kb. 1800 db. szekerén kb. 800 darab, helybeli kb. 6000 db. összesen m. e. 8600 db. baromfi hozatott. Élénk kereslet mellett a készlet legtöbbje gyorsan elkelt. Jegyeztetik páronként nagyban és kicsinyben: tyuk 130—160; csirke 60—100, kappan hizott 160—170, sovány 130, récze hizott 210—240, sov. 110—130, lud (liba) hiz. 540—650, sovány 300—360, pulyka hizott 400—420, sov. 250—280, gyöngytyuk 140 frton, galamb pecsenyének 40—60 kr. — A Hunyadytéren volt kb. 1200 pár élő és 500 darab tisztított baromfi. Élő baromfiiban a kereslet élénk, tisztítottnál középserű. Árak a következők: tyuk eleven, párja 110—130, csirke 55—120, récze 10—250, lud (liba) 300—650, tisztított, jércze drbja —, csirke 40—60, récze 60—120, lud (liba) 160—320. Az Istvántéren volt mintegy 600 pár élő és 1000 db. tisztított baromfi. Középserű forgalom mellett a következők árak jegyeztetnek: csirke, párja 60—140, kappan 110—150, récze 120—240, lud (liba) 300—600, pulyka 200—300, tisztított csirke, drbja 30—70, kappan 60—80, récze 80—120, lud (liba) 180—300 kr.

Tojás. Hozatott a Fővámterre vaspályán Szarvas és Mezőberényről kb. 18,000 db.; hajón Apostagról kb. 8000 db., 1 kocsin Szalk-Szt-Mártonról kb. 5000 db. helyb. árusoktól —db. összesen kb. 31.000 db. A vásár élénk, a készlet emelkedett ár mellett azonnal elkelt. Nagyban árak: 1 láda (1440 db) 3200, 40 krért 16 db. — **Az újvásártérre** Keczel, Kun-Szt-Miklós, Aszód, Rákos-Keresztur és Maglódról szekerén és vidéki gyalogárusok által kb. 18,000 db. tojás hozatott. Forgalom és kereslet lanya. Jegyeztetik nagyban és kicsinyben: friss tojás 18—19 db 40 kr, 100 db 180—200 frton. 1 db 2—3 kr.-on. 1 láda (1440 db) 2900—2920 forinton.

Zöldség. Hozatott kocsin Ocsa, Vecsés, Főth és R. Palotáról kb. 400 q zöldség; helyb. árusoktól kb. 50 q vegyes zöldség, összesen kb. 450 q vegyes zöldség. — Hozatott a Ferenc József-rakpartra 100 kocsin Főth és R. Palotáról kb. 400 q zöldség, helybeli árusoktól kb. 200 q vegyes zöldség, összesen kb. 600 q vegyes zöldség. A vásár élénk, a készlet nagyobb részben elkelt. Nagyban árak: 1 q burgonya 220—270, 100 db paradicsom 60—200, 100 fej káposzta 400—900, 100 db ugorka 40—80, vöröshagyma 350—450 krajczár. — **Az újvásártérre** Rákos-Palota, Czinkota, Rákos-Csaba, Keresztur, Gödöllő, Maglód és Vecsésről 154 szekerén kb. 680 mm. paradicsomot hoztak, melyből igen élénk kereslettel eladott: 1 kosár 25—45 kr, 1 puttony 50—200 kr, 100 db 40—120 kr, 1 szekérel 10—18 frt. — A Hunyadytéren hoztak kb. 300 q vegyes zöldséget, melynek tulnyomó része paradicsom és ecetbe való ugorka. Árak a következők:

paradicsom 1 kg 3—4 kr, 100 db 40—60

Gyümölcs és Főthről kb. József-rakpart. Pilis és Nagy Pilis-Marót, ról kb. 375 q mölcs. A vásár árak: 1 q a magvaváló sa 1400, 1 q szőlő 1300 krig.

Az újvásár Korpona, Vecsés Nagy-Körös, Keresztur, Cz Bálint, Orás, várról 279 sz árusok által m Forgalom és k tott: magvavá 95 kr, 1 liter frt. közönséges 400 kr, görög 10—16 frt, kid sárgadinnye, f. közönséges 1 Rakóczytérre m. met. Nagy-Kör ren, valamint vegyes gyümö tott: fajalma közönséges ab 60 kr, 100 db 100 db 120—120 kr, 1 puttony, 1 kosár 130—2 1 kosár 80—4 frt, görögdianny frt, kicsiny 1 dinnye, faj. 1 d

Budapest vásártérre őrés gabona Keresz buza 1 hl. (78 4.30—4.40 frt. (41—43 kg.) 2

Budapest 1892. szept. 9-é «Közletelek» rés 39 szekér muh szalma, — sze Jó kínálat mellé réti széna 230 takarmányszalm zsánként. Zsup 12—13 kr, szec kg.) Tengerifel

Budapest állatorvos jele (Gazdasági és db gazdasági zépmínőségű, bekötési czélb bivaly és 202 102 db tarka, megyei tehén], birókoksoknak irányzatban fol ségű jármos ökr böi alg törtér alkalmas ökrök tott menyenyisé Mintán a mai alg vettek rész vontatott bang nehékesen és ténének. A felha maradt eladatl hogy a számo lásban nagyob

Zirczi uradalo Löwy Bernát Bischitz Dávid Bischitz Arthu Deutsch Ignác Stein Gyula (E Edelstein Árm

Követel Jobb minőségű Alarendelt mi B-kötői való B-kötői való Jarmos bivaly

paradicsom 100 db: 35-180, 1 puttony 40-60 kr, 1 kg 3-4 kr, 10 kron 5-30 db. Savanyítani való ugorka 100 db 40-65 krajczár.

Gyümölcs. Hozatott a fővámterre 9 kocsin Vecsés és Főthról kb. 40 q görögdinnye. Hozatott a Ferencz József-rakpartra vaspályán Szinnyérváralja, Drávatorok, Pilis és Nagykátáról kb. 75 q vegyes gyümölcs, hajók Pilis-Marót, Kis-Oroszi, Szigetmonostor, Dömös és Váczi-ról kb. 375 q gyümölcs, összesen kb. 450 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk, a készlet azonnal elkelt. Nagybani árak: 1 q alma 800-1500, 1 q körte 800-1800, 1 q magvaváló szilva 600-800, 1 q őszibarack 1200-1400, 1 q szőlő 1800-2300, 100 db görögdinnye 800-1300 krig.

Az újavásártérre Kerepes, Gomba, Pilis, Gerle, Szada, Korpona, Vecsés, Valkó, Zsámbék, Dan, Csány, Kis-Kőrös, Nagy-Kőrös, Aszód, Kecskemét, Kóka, Maglód, Rákóczi, Keresztur, Czinkota, Eger, Vadkert, Jászberény, Török-Bálint, Óras, Kis-Torbágy, Bia, Szigetujfalu és Dunaföldváról 279 szekéren, valamint vidéki és helybeli gyalogárusok által mindössze kb. 689,000 mm. gyümölcs hozatott. Forgalom és kereslet élénk, készlet gyorsan kel. Eladott: magvaváló szilva 1 kosár 60-80 kr, 1 puttony 35-95 kr, 1 liter 4-6 kr, 1 kg 4-6 kr, 1 szekérről 14-68 frt, közönséges szőlő 1 kosár 80-250 kr, 1 puttony 180-400 kr, görögdinnye nagy 1 db 16-50 kr, 1 szekérről 10-16 frt, kicsiny 1 db 4-7 kr, 1 szekérről 6-8 frt, sárgadinnye, faj 1 db 12-25 kr, 1 szekérről 20-25 frt, közönséges 1 db 8-10 kr, egy szekérről 7-9 frt. — A Rákóczytérre felhoztak Felső-Szt-György, Vác, Kecskemét, Nagy-Kőrös, Balassa-Gyarmat és Ercséről 33 szekéren, valamint vidéki és helyb. gyalogárusok kb. 338 mm. vegyes gyümölcsöt, melyből élénk kereslet mellett eladott: fajalma 1 kosár 200-500 kr, 100 db 50-200 kr, közönséges alma 1 kosár 130-300 kr, 1 puttony 40-60 kr, 100 db 50-200 kr. Fajkörte 1 kosár 150-520 kr, 100 db. 120-200 kr, magvaválószilva 1 kosár 70-250 kr, 1 puttony 40-120 kr, 1 lt. 4-8 kr, őszibarack 1 kosár 130-250 kr, 100 db 40-80 kr, közönséges szőlő 1 kosár 80-400 kr, 1 puttony 120-210 kr, 1 kg. 20-30 kr, görögdinnye, nagy, 1 db 20-50 kr, 1 szekérről 22-25 frt, kicsiny 1 db 6-15 kr, 1 szekérről 6-15 frt, sárgadinnye, faj, 1 db. 6-20 kr, közönséges 1 db 5-12 kr.

Budapesti heti gabonavásár. Felhozott az Újvásártérre összesen 13 szekéren m. e. 78 mm. vegyes gabona. Kereslet élénk, készlet gyorsan kelt. Jegyeztetik: buza 1 hl. (78-81 kg.) 5.20-5.40 frt, rozs (76-78 kg.) 4.30-4.40 frt, árpa (56-60 kg.) 3.00-3.10 frt, zab (41-43 kg.) 2.60-2.70 frt, tengeri (74-76 kg.) 3.00 frt.

Budapesti takarmányvásár (a VIII. ker. Teleky-téren 1892. szept. 9-én.) A fővárosi vásárgazdaság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott 79 szekér réti széna 39 szekér muhar, 29 szekér zsupszalma, — szekér alomszalma, — szekér takarmányzalma, 4 szekér szecska. Jó minőségű és kereslettel van forgalomban is élénk. Jegyeztetik: réti széna 230-250, muhar 220-235, alomszalma — takarmányzalma —, szecska —, frt métermázsánként. Zsupszalma 100 kővéje 9-11 frt, 1 kőve 12-13 kr, szecska 1 zsák 23-25 krajczár (sulya 10-11 kg.) Tengerifelhozatal nincs.

Allatvásárok.

Budapesti marhavásár. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos jelentése a „Köztelek” részére.) Szept. 7-én. (Gazdasági és tenyésztésügyi.) Felhajtott: mintegy 386 db gazdasági ökör (mintegy 50 db elsőrendű, 90 db középminőségű, a többi alárendelt minőségű jármos és bekötési czélokra alkalmas ökör); továbbá 8 db jármos bivaly és 202 db fejős tehén (26 db fehér szőrű magyar, 102 db tarka, kevert származású és 74 db bonyhádi [tolnamegyei tehén]). A gazdasági ökrökre a mai vásár, nagyobb birkosoknak csekély számban részvétele folytán, lanya irányzatban folyt le. Ezen irányzat különösen a jobb minőségű jármos ökröknél volt leginkább tapasztalható, melyekből alig történtek adás-vevések, míg a bekötési czélokra alkalmas ökrök aránylag inkább találtak vevőre. A felhajtott mennyiségből mintegy 150 db eladatlanul maradt. Miután a mai vásáron nagyobb tejjgazdasággal foglalkozók alig vettek részt a vásárlásban, a vásár a fejős tehénekre vonatott hangulatban nyert lebonyolítást. Üzletkötések nehézkesebben és csak tetemes árengedmények mellett történtek. A felhajtott mennyiségből csak mintegy 20 db maradt eladatlanul, mi azon körülménynek tudható be, hogy a számosan megjelent kisebb tehénészek a vásárlásban nagyobb tevékenységet fejtettek ki.

Az egyes vevők közül említhetők:

Zirczi uradalom (Előszállás) 22 db j. ö.
Lőwy Bernát (P.-Péteri) 17 db b. v. ö. és 12 db f. t.
Bischitz Dávid (Heves) 18 db b. v. ö.
Bischitz Arthur (Ludas) 8 db j. ö.
Deutsch Ignác és fia (Vársány) 53 db b. v. ö.
Stein Gyula (Felső-Körtvélyes) 12 db j. ö. és 2 db j. b.
Edelstein Ármin (Czinkota) 10 db f. t.

Következő árakra jegyeztetik páronként:

Jobb minőségű jármos ökör . . . . . 270-366 frt.
Alárendelt minőségű j. ökör . . . . . 220-245 »
Bekötési való ökör . . . . . 280 »

Suly szerint:

Bekötési való ökör . . . . . 28-29 »
Jármos bivaly . . . . . 27 »
métermázsánként elősúlyban.

Fejős tehénekért.

Fehér szőrű magyar tehén . . . . . 59-84 frt.
Tarka, kevert származású . . . . . 70-145 »
Bonyhádi (tolnamegyei) . . . . . 110-185 »
kivételesen 1 db . . . . . 195 »
fizettetett darabonként.

Budapesti vágómarhavásár. szept. hó 7. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott 2435 db nagy vágómarha, nevezetesen 529 db magyar ökör, 464 db magyar tehén, 1289 db szerbiai ökör, 71 db szerbiai tehén, — db boszniai ökör, — db boszniai tehén, 58 db bika és 24 db bivaly. A nagyobb felhajtás és kevesebb idegen vevő megjelenése folytán a mai vásár lanya irányzat mellett vonatott hangulatban nyert lebonyolítást. A mult heti árak mindamellett ma is fentartották. Következő árakra jegyeztetik: Magyar hizott ökör jobb minőségű 31-33 frt, kivételesen 34 frt, magyar hizott ökör silányabb minőségű 29-30 frt, magyar legelő ökör jobb minőségű 29-31 1/2 frt, magyar legelő ökör silányabb minőségű 24-28 frt, magyar legelő ökör 24-30 frt, szerbiai ökör jobb minőségű 28-32 frt, kivételesen 33 frt, szerbiai ökör silányabb minőségű 22 1/2-27 frt, bika 24-33, kivételesen 35 frt, bivaly 18-24, kivételesen — frt, métermázsánként élő súlyban. Magyar legelő ökör 125-250 frt párban.

Budapesti szuromarhavásár, szeptember 9. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos telefonjelentése a „Köztelek” részére.) Ide szállított: 179 db élő, 37 vágott borju. Miután az ide szállított mennyiségből a szükséglet bőven fedezhető volt, az üzlet kissé ellanyhult és az árak kg-ként 2-3 krral apadtak. Árak: Élő borju 39-44 kr jobb minőség, silányabb minőség 34-38 kr kgr-ként elősúlyban fogyasztási adó nélkül. Vágott borju 62-70 kr kg-ként fogyasztási adóval együtt.

Budapesti lóvásár, szeptember 7. (Hembach Gyula jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott 390 db, még pedig jobb minőségű hátsó 10 db, könnyebb kocsi (jucker) 35 db, nehezebb kocsi (hintós) 4 db, ponny 8 db, nehéz igás (fuvaros-ló) 60 db, közönséges igás (paraszt-ló) 110 db, alárendelt minőségű 173 db. Eladott: 157 db, s pedig használatra 126 db, levágásra 31 db. Jobb minőségű lovakra a betivásár, habár az üzletkötések eleinte nehezkesebb irányzat mellett kezdődtek a későbbi órákban azonban a nagyobb birtokok, de különösen a kisebb gazdáknak a vásárlásának kifejtett tevékenysége folytán élénk hangulatban nyert lebonyolítást. A felhajtott jó minőségű ló kevés kivétellel szilárd árak mellett vevőre talált. Következő árak jegyeztetik: hátsó 110-165 frt, könnyebb kocsi (jucker) 100-225 frt, nehezebb kocsi (hintós) 4 db 200-255 frt, ponny 2 db 70-150 frt, nehéz igás (fuvaros-ló) 65-160 frt, közönséges igás (paraszt-ló) 28-86 frt, bécsi vágóra 31 db 12-60 frt, állatkert részére levágásra — drb — frt, katonai mustra — db — frt fizettetett darabonként.

Kőbányai sertésvásár, szeptember 9. (Első magyar sertésüzemelési társaság telefonjelentése a „Köztelek” részére.) Elénk forgalom mellett az e heti üzlet kellemesebb volt. Heti átlagárak: magyar válogatott 320-380 kilogramm nehéz 45-45 1/2 krajczár, magyar válogatott 280-300 kilogramm nehéz 45-46 krajczár. Öreg 300 kilogramm tui —, vidéki sertés könnyű 42 1/2-49 kr. Szerb 43-46 kr; páronként 45 kg. élet-sulylevonás és 4% engedelmény szokásos. Elcségarak: Tengeri 5-10 frt, árpa uj 5-80 frt. Kőbányán átvéve. — Helyi állomány szept. 2-án maradt 139,103 db. — Hozzájött felhajtás belföldről 10,730 drb, Szerbiából 2762 drb, Romániából — darab; egyéb államokból — darab; azaz: 13,492 db, összesen 152,595 db. — Elhajtás: budapesti fogyasztásra (1-X. ker.) 3187 db, belföldre 1939 drb, Bécsbe 1178 drb, Cseh-Morvaország és Sziléziába 2818 drb, Ausztriába — drb, Németbirodalomba 9060 drb, egyéb országokba — db. Szappangyárakban feldolg. 79 db, összesen 18,261 db, e szerint maradt állomány 134,334 db. A részv.-szállásokban 24,430 drb van elhelyezve. Az egészségi és transzitó szállásokban maradt szept. 2-án 7302 drb. Felhajtás: Szerbiából 2762 drb, Romániából — drb, összesen 10,064. Elhajtás 2976 drb; maradt állomány 7088 db, 6939 szerb, 149 román. Az egészségi szemlélén jan. 1-től máig 1158 drb. a fogyasztás alól kivonott és technikai czélokra feldolgozott.

Sátoraljai helyi marhavásár, szept. 1-én. (Schmidt Lajos tudósítása a „Köztelek” részére.) Felhajtás: első osztályú urasági igás ökör 80 db, párja 350-360 frt, másodosztályú 200 db, párja 280-300 frt, kisbirtokos czéljaira 200 db, párja 210-220 frt, magyar tinó 2 éves 60 db, párja 80-60 frt, 3 éves 80 db, párja 80-100 frt, 4 éves 100 db, párja 200-160 frt. Magyar tehén levágásra 150 db, párja 140-180 frt, tarka tehén levágásra 30 db, párja 140 frt, bivalyökör 30 db, párja 200-250 frt, könnyebb igás ló 200 db, dbja 180-200 frt, parasztló 300 db, dbja 60-100 frt, mustabirka 150 db, párja 10-12 frt, nevelő-kocza malacz nélkül 80 db, párja 45-50 frt, 1 1/2 éves süldő 100 db, párja 45-50 forint, 2 éves 150 db, párja 60-70 frt. Számbavehető nagyobb adásvétel vagy felhajtás ezen vásárlban elő nem fordult.

Ungvári marhavásár, szeptember 5-én. (Farkas Ferencz tudósítása a „Köztelek” részére.) Felhajtás: első osztályú urasági igás ökör 60 db, párja 300-350 forint,

másodosztályú 150 db, párja 230-180 frt, kisbirtokos czéljaira 400 db, párja 120-180 frt, magyar tinó 2 éves 100 db, párja 100-150 frt, mustraökör magyar 40 db, párja 160-240 frt, magyar tehén tenyésztésre 200 db, dbja 60-100 frt, levágásra 120 db, dbja 70-110 frt, magyar üsző 60 db, dbja 30-60 frt, bivalytehén 21 db, dbja 80 frt átlagos ár Remonda-ló 30 db, dbja 150-220 frt, igás ló könnyebb 100 db, dbja 80-130 forint, nehezebb 40 db, dbja 100-160 frt, kocsi 20 db, dbja 250-320 frt, parasztló 400 db, dbja 40-90 frt, 1 éves süldő 150 db, dbja 20-35 frt, 1 1/2 éves 180 db, dbja 25-45 frt, 2 éves 100 db, dbja 35-60 frt. Ezen sertésárak (mind) levágásra szánt, hizott sertésre vonatkoznak.

Kisszebeni marhavásár, augusztus 31-én. (Marrinay Sándor tudósítása a „Köztelek” részére.) Felhajtás: első osztályú urasági igás ökör 10 db, párja 280-320 forint, kisbirtokos czéljaira 40 db, párja 200-250 frt, tarka ökör első osztályú 46 db, párja 180-230 frt, német tinó 1 éves 30 db, dbja 30-70 frt, 2 éves 49 db, dbja 35-85 frt, tarka tehén tenyésztésre 200 db, dbja 60-120 frt, levágásra 20 db, dbja 75-120 frt, friss fejős 16 db, dbja 80-120 frt, tarka üsző 2 éves 61 db, dbja 45-75 frt, A vásár élénk volt, a keresletnek megjelent a kínálat. Igás-ló könnyebb 20 db, párja 160-300 frt, parasztló 30 db, párja 140-230 frt. Anyajuh hárayostól egy nyiretű 235 db, dbja 8-12 frt, nevelő-kocza malaczostól 16 db, dbje 20-25 frt, malacz nélkül 20 db, dbja 18-30 frt, 1 éves süldő 70 db, dbja 10-24 frt.

Bécsi marhavásár, szeptember hó 5. (A „Magyar Agrícola” jelentése a „Köztelek” részére.)

Egyes eladások:

	Ár	%	Ár	%
Blau Testvérek, Temesvár	63	37	61	39
Aradi részvénytársaság	63	37	60	40
Graumann G. Pécs (bikakért)	32	é. s.	—	—
Gunwald és Tarsa, Bpest	63	37	60	40
Gutzjahr M. és fia, Arad	63	37	60	40
Hacker Miksa Sopron	62	38	60	40
B. Stummer urad N.-Bódog	58	41	55	43
Józsefvárosi szeszüzem	—	—	—	—
mitó-gyár Temesvár	63	37	60	40
Lederer és K. Nagy-Váradi	63	37	60	40
Linzer K. és fia, Budapest	63	37	60	40
Lőw Sámuel, B.-Szt-György	58	40	56	40
Mittelmann és társa, Arad	63	37/37 1/2	60 1/2	39
Moskowitz Adolf, N.-Váradi	63	36	—	—
Nagy Sándor, Paty	62 1/2	37	60	39
Neumann testvérek, Arad	63	37	60	40
Nyitrai Jakab, N.-Kanizsa	57	40	31	é. s.
Brunner I. és Aaron Mihály,	—	—	—	—
Kolozsvár	61	37	—	—
Czell Frigyes, fia Brassó	62	37	60	39
Hager C. és társa Agnetlen	60	38	59	40
Hacker M. Sopron	62	38	60	40
Kosch és Schobl, Szászrégen	61	39	—	—
Mendel Farkas, Szászrégen	—	—	—	—
(tarkakért)	65	36	—	—
(fehérekért)	63	37	62	38
Voith Gergely, Deés	62	37	60	39

Szerkesztői üzenetek.

B. K. Szeged. Köszönettel vettük.
Sz. J. Tardoskéd. Intézkedtünk; többi magánlevélben.
M. K. Budapest. Köszönjük.
J. F. Köszönjük és közöljük.
R. Gy. Sopron. Köszönjük és közöljük, a két példányt küldtük.
Veszprémmegyei gazdasági egyesület. Eladó dolgot csak hirdetési rovatunkban teszünk közzé.
R. F. Répce-Szt-György. Közleményét kiegészítettük.
Cs. L. Zalkod. Felhasználjuk.
S. J. Nőtincs. A kérdést közzétettük.
L. B. Szabolcsbányatelep. Köszönjük.
W. Gy. Orisáp. A kérdést közöltük, válaszok majd jönnek rá.

Kiadóhivatali üzenetek.

Sch. J. Szolnok. A hirdetést értesítettük.
Sch. B. Tarany. A hiányzó számot pótoltuk.
U. J. és Dr. Sz. Gy. Budapest. A címváltozást eszközöltük.
B. V. L. Tomaj és Sz. J. Pusztaszer. A kért címet posta útján közöltük.
K. L. Fülöp-major. Sch. B. Tarany. L. J. Laskóczon. Ajánlatukat rendeltetési helyére küldtük.

Az Országos magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Nagy Dező, Forster Géza, Kvassay Jenő, Máday Izidor, Rakovszky István. — A szerkesztés- és kiadásért felelős: Forster Géza. Szerkesztéssel megbizva: Baross Károly. Társszerkesztő: Rubinek Gyula.

„Heremagvak“

legjobb napi áron vásároltatnak

HALDEK nagykereskedésében

kiviteli osztály.

Budapesten, Károly-körút 9. szám.

246/1892

Árverési hirdetemény.

Az esztergomi érsekség tulajdonát képező Érsekujvárott levő 208 métermázsa — és a Komárommegyében csémi puszán levő 45 métermázsa melegen mosott merinó öreg gyapju, valamint a hidegen mosott mintegy 35 métermázsa bárángyapju az esztergomi érsekség jószágigazgatójának kivánságára Esztergomban Lőrincz-utca 20. számú házban levő királyi közjegyzői irodámban 1892. évi szeptember hó 20-ik napján délelőtti 9 órakor készpénzfizetés mellett nyilvános árverés útján el fog adatni.

Az elérvezendő gyapju Érsekujvárott és Csémen az illető érsek uradalmi gazdasisznél megtekinthető.

Árverezni szándékozók bánatpénzül (10,000) tizezer forintot kötelesek az árverés megkezdése előtt letenni.

Vevő köteles a gyapjut folyó évi szeptember hó végeig átvenni, — de ezt megelőzőleg az egész vételért az esztergomi érsekség főpénztárába lefizetni.

Kelt Esztergomban 1892. évi szept. hó 2-ik napján

Pisuth István,
kir. közjegyző.

Nyilvános vegykisérleti állomás és műszaki iroda.

Dr. Szilágyi Gyula

műgyetemi magántanár, kir. kereskedelmi törvényszéki hites vegyész

Budapest, VI., Váci-körút 27. szám.

Elvállal mindenféle gazdasági czikkék: műtrágya, tüzelő-anyagok, föld, víz, bor, takarmány stb. vegyi vizsgálatát, valamint gazdasági szeszgyárak s egyéb gazdasági iparágak berendezését, vezetését s ellenőrzését. A kiállított bizonyítványok vitás esetekben jogérvényesek.

Heilinger János és társa
műtrágyagyárosok
BÉCS, Zwischenbrücken és Oderberg
(Osztrák-Szilézia).
Fiókházlet: BUDAPEST.
Ajánlják a legjobb koncentrált
műtrágyáikat,
u. m.: guanó, spódium- és csontszuperfoszfát, kéneavas ammoniák és káli, chilisalétróm, Thomas-salak, kálnit, csontliszt és Perugano stb. a legjutányosabb árak mellett.
Leveleket és megrendeléseket a központi irodához, **Bécs,** Neubau, Lindengasse 2. kérjük intézmi. — Magyar levelezés.

Legjobb és legolcsóbb sorvetőgépek!

Alakult 1856. **KÜHN E.** Alakult 1856.
gazdasági gépgyára Mosonyban.
Főraktár: **Budapesten, VI. ker., Váci-körút 21. szám.**
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legnépszerűbb s már eddig több mint 12,000 példányban elterjedt és kedvelt
Szabad. „Hungaria-Drill“ sorvetőgépelt.

Uj! „Jubileum-Drill“ Uj!
könnyű és olcsó sorvetőgép.
„Balance-Hungaria-Drill“
legjobb sorvető hegyes vidékre!
Szorvetőgépek. Egy- és kétvasu
ekék, Laacke-féle boronák.
„Triumph“ szelők. Baker-féle roz-
tárk, konkolyválasztók, szecskavá-
gók, répvágók stb.
Árjegyzékek bermentve.

M. kir. államvasutak.
104962/92 szám.
HIRDETMEÉNY.

Értesítjük a t. cz. szállító közönséget, hogy általános használatra oly szesz- és ásványolaj-küldemények szelők, melyeknek szállítása tartánykocsikban történendő. — egyes menetekre — tartánykocsikat korlátozott számban tartottunk fenn oly gyárosok vagy iparosok részére, a kik tartánykocsik felett egyáltalában nem rendelkeznek, de ily kocsikat — szállítmányaik továbbítása czéljából — esetről-esetre igénybe venni kívánnak.
E kocsik használata fejében külön bér nem fizetendő s a megrendelés mindig a kocsikat igénybe venni szándékozó czég szék-helyéhez tartozó üzletvezetőségénél eszközendő, melynél a kocsik használatára vonatkozó közelebbi feltételek is megszerkezhetők.
Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Nyers Carbolsavat,
Carbolsavasmeszet, Carbolport,
Carbolineumot, aszfalt elszigetelő lemezeket
fekete és vörös tetőlakkot
Aszfalt - pépfedéllemezeket
elismert kiténő minőségben gyárt és ajánl
BIEHN JÁNOS
aszfalt- és vegyészeti kátránytermékek gyára
BUDAPESTEN, IX., Ferencz-körút 46. szám.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.
KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas-salak, egeresi trágyafosz, chilisalétróm és egyéb különleges műtrágya-termékeit esavatolt tartalom mellett.
A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vettetni. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál a gyár központi irodája:
Budapest, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.
* hová a levelek és megrendelések intézendők.

Magyar kir. államvasutak.
117881. sz.
Magyar vasuti kötelek. (Díjtételek hatályon kívül helyezése).
A magyar vasuti kötelek díjszabás II. rész f. é. ápril hó 1-étől érvényes: I. füzetében foglalt egyrészt Budapest déli vasut helyben és másrészt a díjszabásba felvett összes Magyarországi állomások között forgalomra nézve fennálló az I. és II. osztályra a terjedelmes árakra, az A, B. és C mérsékelt kocsiarokmányu osztályokra és az I-ső, 2-ik és 3-ik külön díjszabásokra végre az összes díjszabásokra vonatkozó díjtételek t. é. szeptember hó 1-én hatályon kívül helyeztetnek. Ebből kifolyólag a felsorolt osztályok illetőleg külön és kivételes díjszabásoknak Budapest déli vasut helyben állomásra vonatkozó díjtételei. A kötelek díjszabás 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61 és 115 lapján töröl-
tetnek. Az ezek helyébe lépő új díjtételek külön fognak közzé tétetni.
A Budapest déli vasut helyben állomásra szóló rendes mérsékelt gyorsárakra vonatkozó díjtételek, valamint a Budapest déli vasut átmenetre szóló összes díjtételek érvényben maradnak.
Budapest 1892. augusztus 29-én. **Igazgatóság.**

Magy. kir. államvasutak.
108423. CII. szám.
Hirdetemény.

Közvetlen díjtételek Breslau Märkischer Bahnhof állomással való forgalomban.
F. é. szeptember hó 15-étől a berlini kir. vasutigazgatóság Breslau Märkischer Bahnhof állomására elszállítandó vagy onnan érkező kocsiarokmányu árakra a kötelek díjszabás II. része 1. és 2. füzetében foglalt Breslau B. F. és Breslau O. S. állomásokra nézve érvényes díjtételek a következő átszállítási illetékekkel felelmeve, fognak közvetlen elszámolás mellett alkalmaztatni.

Aruszállás	100 kgkint
A	0.04 Márka
B	0.04 »
C	0.04 »
C ₂	0.04 »
A ₂	0.03 »
I. külön díjszabás	0.03 »
II.	0.02 »
III.	0.02 »
Gabona stb. liszt és őrlemények	0.03 »
Korpa	0.02 »

A kivételes díjszabások alapján továbbítandó árakra nézve azon á.ú-osztálynak felelmeve közölt átszállítási illetékei mérvadóak, amelybe az illető árak az általános áruszállítás szerint tartoznak.
A magyar kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

Szersz
Pick Manó
vasut) közvetlen
I. minőségű ak
hasáb
Bővebb felvilág

Magy. kir. államvasutak
85701
(Az Alduna beutazás)

Az alsó Dunas mint a folyamatban fekvő Ada Kuteh (U. Herkulesfürdő) megl kezdve a m. kir. állát Orsovára és azont hajózási mérsékelt á egyes vasuti vonalak kező jelentékenyen

Belgrád	
I.	II.
osztály	
3:00	2:

Szóban forgó bek nem lehetnek mi

Belgrád	
I.	II.
osztály	
5:30	3:2

Különösen kiem nált menetjegyek érvé hajózási átkelésre neu tőleg a hajón az esedő A gőzhajók Bel mig a vizállás azt m közlekednek és pedig vasárnap, kedden, csüt 10 óra 40 p. délelőtt, vasárnapon, hétfőn, sz delután. Báziasról ped p. d. e. érkezés Belgr Ezek szerint pé két nap alatt lehet Budapest nyugoti p. u tovább hajóval 10 óra kocsival 2 ó. Herkulesf tik, vagy esetleg inné indul és érkezik Bázia delután és érkezés Bu fentemlített menetrend vagy fordított irányba III. osztályban 4 frt 50 A kombinált m felül az utazás Zimony továbbá a kombinatió egyszer közbeszakítba állomásfőnöknél bemut Végül felemlitte kon a közlekedést lehe Budapest 1892. (Utánnomás nem díjazta)

Blumen
épitő-
BÉCS, II. ker.
távirat- és te
biztosító zárra
valódi acél vas szék-berendezés tosz, valamint munkák kiszol

Szerszám- és tűzifa-eladás.

Pick Manó kül-tánczi birtokbérletén Polgárdi állomás (déli vasut) közvetlen közelében, nagymennyiségű tavalyi vágás I. minőségű akác- és szil-szerszámfa, valamint akác és szilhasáb és dorong tűzifa jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítással a gazdasági intézőség szolgál Kül-Tánczon u. p. Tácz, Fehérmegeye.

Magy. kir. államvasutak.

85701

(Az Alduna beutazására szolt mérsékelt áru kombinált vasuti és hajójegyek életbe-léptetése.)

Az alsó Dunaszakas regényes és történeti emlékekben gazdag vidéke, valamint a folyamatban levő szabályozási munkálatok színhelye, úgyszintén a határon fekvő Ada Kuteh (Uj Orsova) szigetnek valamint a Cserna völgyében remekül fekvő Herkulesfürdő meglátogatásának megkönnyebbitése végett f. évi június hó 16-tól kezdve a m. kir. államvasutak összes állomásairól Zimony, Belgrád, illetve Báziason át Orsovára és azontul fekvő állomásokra, valamint viszont kombinált vasuti és hajózási mérsékelt áru közvetlen menetjegyek fognak kiadani, melyek áraiba az egyes vasuti vonalakat illető rendes menetdíjak a hajózási vonalért pedig a következő jelentékenyen leszállított hajódíjak fognak beszámíttatni.

Belgrád-Orsova			Bázias-Orsova		
vagy viszont					
I.	II.	III.	I.	II.	III.
osztály			oszt. ért. forint		
3:00	2:00	1:00	2:00	1:00	0:50

Szóban forgó kombinált vasuti és hajózási menetjegyek árai azonban kisebbek nem lehetnek mint a következő rendes hajózási díjak:

Belgrád-Orsova			Bázias-Orsova		
vagy viszont					
I.	II.	III.	I.	II.	III.
osztály			oszt. ért. forint		
5:30	3:20	2:15	2:90	1:75	1:15

Különösen kiemeltetik azonban, hogy Belgrádon át való utazásnál a kombinált menetjegyek érvényessége a Zimony-belgrádi rövid vasuti vonalra és illetőleg hajózási átkelésre nem terjed ki, miért is ezen vonal használatáért a vonatnál, illetőleg a hajón az esedékes csekély díj külön fizetendő.

A gőzhajók Belgrád és Orsova valamint Bázias és Orsova közt mindaddig, míg a vizállás azt megengedi f. é. június hó 16-tól kezdve hetenként négyszer közlekednek és pedig a következő menetrend szerint: Indulás Belgrádból minden vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton 5 óra 30 p. reggel, Báziasról pedig 10 óra 40 p. délelőtt, érkezés Orsovára 4 óraker délután. Indulás Orsováról minden vasárnapon, hétfőn, szerdán és pénteken 6 óra 30 p. reggel ér. Báziasra 3 óraker délután. Báziasról pedig minden hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton 9 óra 30 p. d. e. érkezés Belgrádba 5 óra 30 p. d. u.

Ezek szerint például Budapestről-Báziason át Orsovára tervezett kiradulást két nap alatt lehet megtenni és pedig a következő menetrend szerint: Indulás Budapest nyugati p. udvarról 6 óra 30 p. reggel, érkezés Báziasra reggeli 8 óra 50 p. kor, tovább hajóval 10 óra 40 p. kor és érkezés Orsovára délután 4 és 5 óra között (innen kocsival 2 ó. Herkulesfürdőre). A visszautazás pedig vagy közvetlen vasuton történhetik, vagy esetleg innét hajóval Báziasig, hova a hajó Orsováról reggeli 6 óra 30 p. indul és érkezik Báziasra délután 3 és 4 óra között, tovább vasuton 4 óra 50 p. kor délután és érkezés Budapestre reggel 8 óra 15 p. kor. A kombinált menetjegy ára a fentemlített menetrend szerinti személyvonattal Budapestről Báziason át Orsovára, vagy fordított irányban az I. osztályban 10 frt, a II. osztályban 6 frt 80 kr. és a III. osztályban 4 frt 50 kr.

A kombinált menetjegyek érvényessége 7 napra terjesztetik ki, mely időn felül az utazás Zimony, Bázias vagy Orsován minden további eljárás mellőzésével, továbbá a kombinációba bevont vasuti vonalak mindegyikén külön-külön szintén egyszer közbeszakítható, mely esetben azonban a jegy láttamozás végett az illető állomásfőnöknél bemutatandó.

Végül felemlítetik, hogy a Dunának oly mérvű apadása, mely a zuhatagokon a közlekedést lehetetlenné tenné, mindenkor a hírlapok útján fog közlé tétetni. Budapest 1892. évi június hóban.

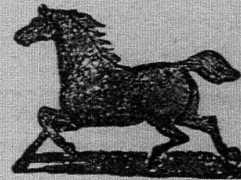
(Utányomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

4919/11.92. szám.

Ló-árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi m. kir. állami ménesekből kisorolt számfeletti fiatal kanczák és kisejletezett anyakanczák árverése **1892. évi szeptember hó 30-án és október 1-én** a mezőhegyesi m. kir. állami ménesből és az állami ménetelepekből kisorolt herélt lovak és a tenyésztésre még használható ménék árverése **1892. évi október hó 7-én és esetleg 8-án Budapesten a**

„Tattersall“ kerepesi-uti helyiségeiben fog megtartatni.

A lovak részletes jegyzéke, a mely az árverési feltételeket is tartalmazza, a postabélyeg beküldése mellett a „Tattersall“ igazgatóságától kapható.

Budapest, 1892. évi szeptember hó 5-én.

A földmivelésügyi m. kir. ministerium.

Osztr.-magy. monarchiában kizár. szab.

koncentrált marhatrágya a legfinomabb örölt állapotban

a lehető legmagasabb phosphorsav, állatszervi lény- és káli-tartalommal, bármely ültetvény, avagy vetéshez megkívántató elemekből összeállítva,

Schuller Mór

újjonnan berendezett szegedi műtrágyagyárában a legelőnyösebb feltételek mellett kapható. — Minták, árjegyzékek és utasítások a szegedi központi irodából (Budapesti sugár-ut 109. szám) küldetnek szét.

Faj-ponty

ez évi tenyésztési célokra olcsón kapható **Corchus Testvérek** haltenyészdejében. **Budapest, X. kerület, Rákos.** — November havi szállításra.

Blumenkranz Adolf

építő- és géplakatos.

BÉCS, II. Membrandtstrasse 4.

Mindenemű

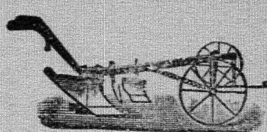
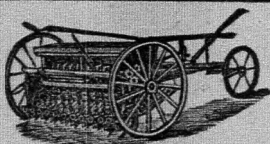
távirat- és telefon-berendezésekre

továbbá

biztosító zárral ellátott lakatokat,

valamint

valódi acél vasalókat. Angol árnyék-szék-berendezéseket, Fentieknek pontos, valamint más szakmába vágó munkák kiszolgálására ajánlja magát.

UMRATH és TÁRSA

Budapest, váci-körut 60. szám,

ajánlják általánosan kitűnőknek elismert **egyetemesekéiket**, továbbá

2-és 3-vasú ekéiket, boronáikat, hengereiket,

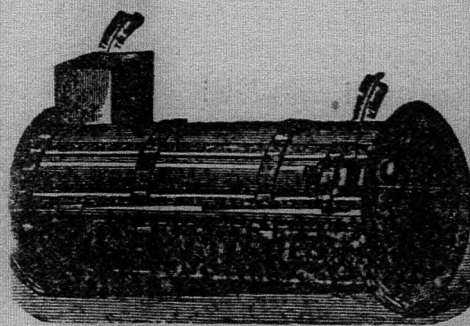
és különösen

sorvetőgépeiket, minden versenyt kizárva, olcsó árak mellett.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokaszoló

készüléke, minden cséplő géphez alkalmas, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség mint bármely más készülék. Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál, Budapesten.

V. Külső váci ut 46. sz. a., volt Brogle-féle gyár.

SZIVATTYÚK minden neme házi és nyilvános czélokra a mezőgazdaság, építkezés és iparnál.

Ujdonság! a BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint, inoxydált szivattyúk rozsdá ellen védve.

W. GARVENS Wien, I., Wallfischgasse 14. sz.

MÉRLEGEK, legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Embermérlegek, mérlegek házi használatra mérlegek, Commandit-társaság szivattyú- és mérleggyártásra.

Schulz Ferencz BÉCS

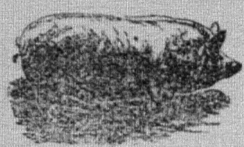
V., Ziegelofengasse és Phorusplatz Nr. 3.

Vendéglői és pinczegazdasági czikkek gyára.

Ajánlja ez időtől kezdve forgalomba hozott, a lehető leg-egyszerűbb, legjobb és legtartósabb kivitelben előállított **önmoussirozó** (selbstmoussé) és **nyomócsapjait rézből és ágyúérczből**. A csapok tartóssága és könnyű kezelhetőségéért kezesség vállalatik. A jótállási idő alatt esetleg előjövő törések azonnal és ingyen javíttatnak.

Árjegyzékek

az összes vendéglői, pinczegazdasági czikkekről kívánságra ingyen küldetnek.

ENGELEN A.

Angol sertés törzs-tenyésztete

Maxhofen bei Deggendorf (Bajorország).

A tenyésztet jelenleg 60-80 koczából áll, alapított 1854-ben Hannoverben s így Németország legrégebb angol fajú tenyészteteinek egyike. Evtizedek óta minden kiállításán a legelső díjakat nyervén, kitűnnek ezen állatok nagy szaporodás, gyors növés és kiváló egészségükkel.

Ezen tisztán tenyésztett törzs teljesen alkalmas nemesítésre, ami a honi fajokkal való keresztezésből származó tenyészteteknél ki van zárva. Egy további előnye abban áll, hogy e törzstenyésztet eddig más németországi tenyésztettel nem rokonos. Két jelenleg használt kan Strassburgban első díjakkal tüntettetett ki.

Az árak fizetendők az átvétel után: kan malacz ára minden hó után 20 márka, nősténymalaczoké 15 márka. Hágóképes kanok, terhes koczák megegyezés szerint.

Maxhofen bei Deggendorf **ENGELEN A.**

46261/IV. 10. sz.

Pályázati hirdetmény.

A «Kristóf intézet» című szerbnagyszentmiklósi m. kir. földmives-iskolánál (Torontál vármegyében) egy segéd-tanítói állás betöltendő, a mely évi 800 frt készpénz és természetbeni lakásból álló javadalmazással van egybekötve.

Az alkalmazandó segéd-tanító feladatát képezendi, az iskola vezetésével megbízott igazgató tanító utasításának értelmében és annak felügyelete mellett, az állattenyésztési tantárgyakat, a magyar nyelvtant, a földrajzot és az előforduló egyes kisebb tantárgyakat előadni, a termény és anyag számadást vezetni és a gyakorlati utmutatásoknál, ugyszintén a gazdaság kezelésénél az igazgató tanítónak segédkezni.

A segéd-tanító alkalmazása folyó 1892. évi október hó 1-én kezdődik, végleges alkalmazása azonban csak egy évi sikeresen kiállott próba idő után következik be.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy szabályszerű béléggel ellátott és az alábbi kellékeknek megfelelően felszerelt folyamodványaikat f. évi szeptember hó 20-ig a földmívelésügyi m. kir. ministeriumhoz czimezve, szerb-nagyszentmiklósi m. kir. földmives-iskola igazgatóságához nyujtsa be.

Pályázati kérvényekhez melléklendők:

1. Keresztlevél.
2. Erkölcsei bizonyítvány.
3. A gazdasági szakképzettséget tanusító gazdasági akadémiái vagy gazdasági tanintézeti végbizonyítvány.
4. A gazdasági akadémiát végzett folyamodók, továbbá olyanok kik szaktanulmányaikon kívül kellőleg igazolt gazdasági gyakorlatot vagy pedig állatorvosi oklevelet képesek felmutatni, előnyben részesülnek.

Budapest, 1892. szeptember hó 1-én.

Földmívelésügyi ministerium.

Hirdetmény.

1892. év szeptember hó 19. és 20. napján

reggeli 8 órakor Nagyszebenben (Hermann-tér) a nagy gyalogsági kaszárnya mellett 200 darab kincstári kimustrált szolgálati lova

a szekerészeti hadtestnek, árverés alá bocsátatik.

Az eladás a legelőbbet ígérő számára azonnali készpénzfizetés és a 3-ik fokozatu bélyegilleték lerovása ellenében eszközöltetik.

Nagyszeben, 1892. évi szeptember hó 10-én.

Az eladási bizottság.

SCHLICK-féle

vasöntőde és gépgyár-részv.-társaság Budapesten.

Gyár és központi iroda:

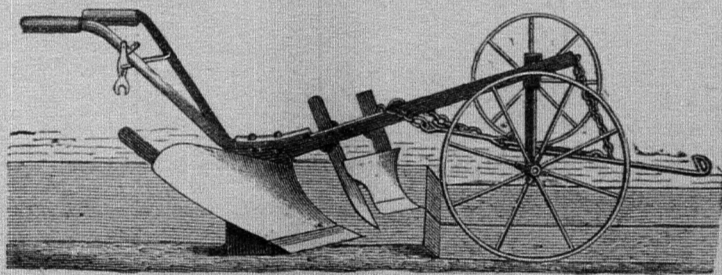
Városi iroda és raktár:

VI. ker., külső váci-út 1696/99. sz. VI. ker., Podmaniczky-utca 14. sz.

Fiókraktár: VIII. ker., Kerepesi-út 77. szám.

Ajánlja kitűnő szerkezetű

járgánycséplő-készületeit és gabona-tisztító rostait.

Szabad. Schlick-féle 2- és 3-vasú ekét, mélyítő ekét,

ered. Schlick- és Vidats-féle egyvasú ekét, talajmívelő eszközeit, készít továbbá legújabb rendszerű s rendkívül czélszerű szerkezetű

szabadalm. Schlick-féle „HALADÁS” és „BALANCE DRILL” sorbavető-gépeket;

készletben vannak:

Szeceksavágók, répavágók, répazúók, tengeri morzsolók, csöves tengeri daralók, szab. Jókay-féle „Hungaria” daráló-gépek

örölő-malmok, olajmalom-berendezések, ered. amerikai kéveköttő- és marokrakó-arató-gépek és fűkaszáló-gépek. Szállítható mezei vasutak ipari és gazdasági czélokra.

Legolcsóbb árak. ☞ Előnyös fizetési feltételek.

☛ Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. ☛

Szabadalom-tulajdonos
Bécs,

Szerencsére eredetileg szerb delmi miniszter hatósága és a tekintetben megfigyelmeztetni. A dugó tűnik, miáltal módon alkalmas ügyi magas m. kéletesen megvan a palack szerkezet által eleje vétetik. Ugy a kizárólagos birodalom számára már megvan a régié, mielőstetni van.

Ga

strángok, hevederek, Géptisztító cserkő legjobb

POD

Gaz

A behor bérletbe és ped után egészen fölt. Ugyanitt nált ponyvák, fe Repcepe

NA

A Fővá

leszámitol váltó ben, a mi tagja megbizásokat tő

L

eladatni. — kezdetét.

A CS.

**szabadalom-
 tulajdonos CLEMENS MOSER**
 Bécs, X. ker., Simmeringerstrasse 182. sz.

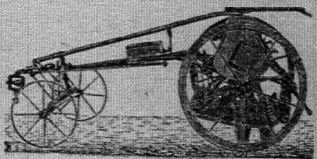
Szerencsém van az általam hosszas kísérlet után feltalált, eredetileg szerkesztett, különösen pedig a cs. és kir. kereskedelmi miniszterium részéről legújabb időben a palaczkok sűrűsége és a cségnék azon való alkalmazhatóságának minden tekintetben megfelelő **sörpalaczk és zárkészülék**re figyelmeztetni.

A dugó úgy van alkalmazva, hogy az üveg nyakában el-tűnik, miáltal a cségnék az üveg tetején és dugóján könnyű módon alkalmazhatóvá válik, a mint az a kereskedelmi és bel-ügyi magas miniszterium részéről 1891. 6/12. R. G. Bl. 17. tökéletesen megfelel. Nemcsak a sör minőségének rosszabbodása van a palaczk jobb zárása által kizárva, hanem a sajátságos szerkezet által a palaczk esetleges repedése vagy sérülésének is eleje vétetik és gummi-megtakarítás 50%-ig éretik el.

Ugy a külön szerkesztett palaczkra, mint a zárkészülékre, a kizárólagos szabadalmat Ausztria-Magyarország és a Német Birodalom számára megszereztem. Palaczkjaim ára, mely Bécsben már meg van honosítva, csak valamivel magasabbra rug, mint a régieké, miért is újból találmányom gyakorlati voltára figyelmeztetni van szerencsém.

RSP SACK RUDOLF

gyönyörű munkát végző, rendkívül könnyű járatu és szilárd szerkezetű **sorbavető-gépeit** sík és dombos talajra 1-3 méterig tetszés szerinti nyomszélességgel és sor-mennyiséggel, kitűnő **szórvavető-gépeit**, egy és többvasu mindennemű **ekéit**, egészen aczéltól is, aczélfogu **boronáit** és minden egyéb talajmívelési eszközeit csak

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapesten, váczi-körút 29-ik szám alatt

szerezheti le a tisztelt gazdaközönség eredeti minőségben a fenti törvényes véd-jegyvel ellátva. Magyarország minden más gazdasági gépkereskedésében Sack-féle-nek ajánlott ekék, gépek és eszközök csak utánzatok lehetnek.

Gazdasági kötélárúk

u. m.
Istrángok, kötőfékek, kocsal- és szénakötélek, hajó- és hajtó-kötélek, hevederek, tömlők, borszűrő-zsákok, sűrítési fonatok, finom kender. Géptisztító-kőcz, kéve-kötő fonalak, dohány-zsinegek, cserkötő- és zsákzsinegek, czérnák, hálók, tornaeszközök stb.
legjobb hosszukenderből és legjutányosabb árban.

POLLÁK SAMUEL-nél
SZEGED.

Árlap kívánatra bérmentve.

Csász. kir. szabad. legújabb találmányu kárpitozott

ágybetéteim,

mely felülmul minden eddigi gyártmányt semmi más nem szükségeltetik az ágyhoz, mint lepedő a beteri-téshez. — Ezen czélszerű találmányomat ajánlom a n. é. közönségnek előforduló szükségletnél; megtekint-hetők a városligeti iparcarnokban és gyári telepemen, hol mérték szerinti megrendelések is elfogadtnak. Kórházak szállodatulajdonosok és másnemű intézetek nagyobb megrendelésnél árkedvezményben része-sülnek.
Tisztelettel

VIG PÁL Budapest, Rózsa-utca 52.

Szőleink
ujjaalakítása.

Irta: Baross Károly.

Ára: 1 frt.

Kapható a kiadóhivatalban.

Gazdáknak különös figyelmébe!

A behordási és cseplési időnyre adok vízmentes takaróponyvát kölcsön-bérlésbe és pedig oly jutányos feltételek mellett, hogy a saját ponyvák megvétele ez-után egészen fölösleges. Előjegyzések már most elfogadtnak.

Ugyanitt új, egy- és többször használt gabonás zsákok úgyszintén új és használt ponyvák, fehér, fekete vagy sárgák, csodálatos olcsó áron kaphatók.
Repceponyvák rézgyűrűkkel 3 frt 20 és 4 frt 50 krért

NAGEL ADOLF-nál

Budapest, Arany János-utca 10. szám.

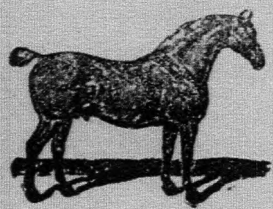
A Fővárosi Bank-Részvénytársaság

V., Erzsébettér 1,

leszámitól váltót bankuton, személyhitel-egyletében és tárczahitel-egylete köré-ben, a mi tagjainak korlátolt felelősségével jár, elfogad takarékbetétet, ugyszintén megbízásokat tőzsdéértékek bizományszerű eladása és vétele czéljából jutányos feltételek mellett

Az igazgatóság.

Ló-árverés.

Folyó év szeptember hó 12, 13. és 14-én alulirott katonai hatóság által Budapesten az Ujépület laktanya nagy udvarában körülbelül 240 darab kisorolt ló azon-nali készpénzfizetés mellett árverés utján

eladatni. — Az árverés mindenkor reggeli 9 órakor veendi kezdetét.

A cs. és kir. 4. számú szekeresz-divízió parancsnoksága.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társaság Budapesten,

készít:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malom-berendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti felszerelé-seket, transmissiókat.

Speciálitásai:

B) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zúzóművek, hen-gerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz mind pedig a parasztra őrléshez s egész malom-berendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és cellulosa gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rota-tiós dynamométerek. Aczélöntés.

KWIZDA

kiz. szab.

restitutionsfluid (mosóvíz) lovak számára.

30 év óta a legjobb eredménnyel, több udvari istállóban, katonai és magán legnagyobb istállóban használtatik erősbülésre és hosszabb strapációk után fel-épülésre. Nélkülözhetlen szer ficzamosodások, inmeredések, köszvény, bennulás és dagadások gyógyításánál. A lovat megerősíti és kiváló munkásságra képesíti.

Egy palaczk ára 1 frt 40 kr.

KWIZDA JÁN. FERENCZ

cs. és kir. osztrák és román királyi udvari szállító, kerületi gyógyszerész

KORNEUBURGBAN, Bécs mellett.

Mindenütt legmagasabb díjakkal kitüntetve.

FISCHER és HEIDLBERG

vegyészeti gyár.

Budapest. Iroda: Arany János-utca 25.

Karbololeum dióbarna fatelítő szer, melynek használata által minden-
nemű fa elpusztíthatatlan tartósságot nyer.
Creolinum és annak fajai száj- és körömfájás ellen, valamint orvosi és
házi célra leghathatósabb fertőtlenítő szer.
Kátrányfestékek mindenféle színben zsindeletetők, bádóg-, vas- és fa-
tárgyak mázolására.
Kőfedéllemez olcsó, tartós és tűzbiztos fedési anyag gazdasági épületek
számára.
Faczementtetők sok évi jótállással.

➔ Árjegyzékek és utasítások ingyen és bérmentve. ➔

Arany- és ezüst-éremmel kitüntetve.

Fröhlich Heinrich

szarvasagancs-kereskedő és állatfej-készítő.

Bécs, XVI. ker., Burggasse 34.

Különlegességek agancs-buto-
rok és minden kigondolható va-
dászszoba-berendezési tárgyakban,
minden faj agancsok- és szarvak-
ból. Minden fajú állatfejek, kő-
gyurmából, üvegszemekkel, egész
természetes kivitelben. — Átválta-
lása minden e szakmába vágó mun-
káknak. Vétel és eladása szarvas-
és zerge-agancsoknak. — Javítá-
sok azonnal teljesítenek.

Tíz darab szarvas-agancs, 6-8
ággal, a valódi kagylónál szép,
barna, jól gyöngyözőt és teljesen
erett, mindössze 20-25 frt.

➔ Árjegyzék ingyen. ➔

Az őszi vetéshez ajánlunk!

mindennemű

műtrágyákat

+s pedig:

spodium- és csontsuperphosphat, kénsavas ammoniák, káli, ehni-
salétrom, szarv- és csontliszteket szavatolt tartalommal a legjutányo-
sabb árak mellett.

FIGYELMEZTETÉS. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző
műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vevén, mint leg-
jutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről
tisztán szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitűnőbb növényi tápszert szolgáltatják.

➔ Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk. ➔

Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-, vegyi termények gyár rész-
vény-társulat.

Központi iroda
Budapest, VI., váczl-körút 31.

Bujánovics Sándor
elnök.

A csász. és kir. és osztr. magy. kizár. szabadalm.

Első Budapest-soroksári műtrágyagyár

Mogyorósy L. J. és Stein

ajánl az őszi vetéshez: csontliszt- és fá-
kal-superphosphat, párolt csontlisztet, vér-
lisztet, szarv- és csontlisztet, és Thomas-
salakot szavatolt belérték mellett, nemkü-
lönben szárított sertés-trágyát, trágyafüsz-
t, réz- és vasgálicot a legolcsóbb árakon.

Minták és árjegyzék kívánatra
ingyen és bérmentve.

Levelezések intézendők:

BUDAPEST, V. ker., Nádor-utca
23. szám.

Legjobb órák.

Ajánló inga-órákat 3 súlylyal 20
frtért. Ébresztő-órákat 4 forintért.
Két évi jótállás.

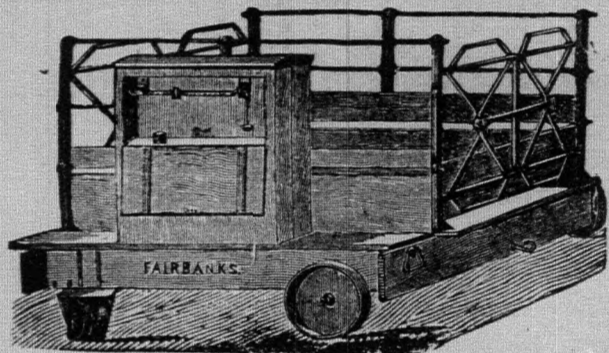
Kizárólagosan csak valódi áru.

Vidéki megbízások gyorsan intézettek
el. Javítások a vidékre elvállaltatnak.

➔ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➔

Johann Gabriel
BÉCS,

XVI., Ottakring, Grundsteingasse 42.

FAIRBANKS MÉRLEGEK

a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek szá-
zados rendszerűek, tolösúlyos fémmérőkarral bírnak és a hidra tett
terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknél fogva ugy hazánkban
mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

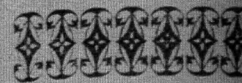
célszerű és a célnak megfelelő szerkezetüknél fogva különösen a gazdák, gaz-
daságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk.

A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek
árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás
költségei már befoglaltatnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben
részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen
központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítás-
sal szintén központi irodánk szolgál.

Osztr.-magy. FAIRBANKS-TÁRSASÁG
mérleg- és gépgyár

JOHN BLOCK

Budapest, Andrassy-ut 12. — Gyár: Ujpest.

szőlő és a
védekező e

Vermorel-féle
gyártm

Az összes
zők között
jobb

Minden verse
díjjal kitta

Egy darab á

(Eddigi bolti ár

Csomagolás

Megrendelések a
5 frt darabonkinti
dése mellett, in

A készlet korlátolt
ly mielőbbi megrend

Mindennemű g
kötélárú

u. m.: löistráng,
dalókötel, kéveköte
hány - zsinoget, ga
takaró- és vízmente
valamint különle
ket kocsizó lóhálók
és függő ágyakbó
sabban aján

BLEI

BUDAPEST, Károly

Ő cs. és kir.
Ferdinánd József
főherceg ud-
vari szállítója.

első magyar gép-
Budape

Készít: tűzfecskendő
badalmazott forgathat
melyek a tornyot a
10 frttól följebb; sz

Egyetlen

A készl

Képes árjegyzékek

Az 1885. évi or

!! ECLAIR !! permetező

a szőlő és a burgonya peronosporája ellen az egyedüli biztos védekező eszköz.

Vermorel-féle francia gyártmány.

**Az összes permetező-
zők között a leg-
jobb.**

*Minden versenyen első
díjjal kitüntetve.*

Egy darab ára 21 frt.

(Eddigi bolti ára 25 frt.)

Csomagolás 50 kr.

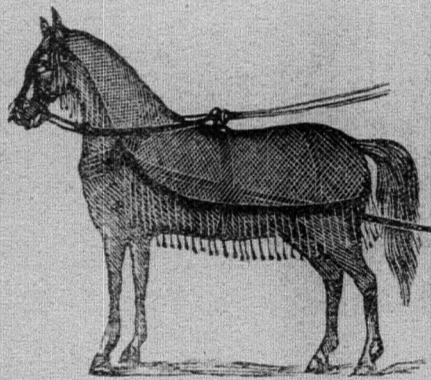
Megrendelések a kiadóhivatalhoz,
5 frt darabonkénti előleges be-
tűzése mellett, intézendők.

A készlet korlátolt mennyiségű és
így mielőbbi megrendelés ajánlatos.

Mindennemű gazdasági kötélárúkat,

u. m.: lóstráng, kötőfék, ru-
dalókötél, kevékötőzsinórok, do-
hány - zsineget, gabnászakokat,
takaró- és vízmentes ponyvákat,
valamint **különlegessége-
ket** kocsi- lóhálók, tornaszerek
és függő ágyakból legutányo-
sabbban ajánlanak

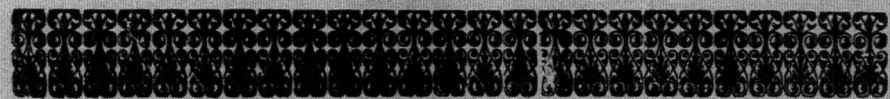

BLEIER és WEISZ

kötélgyárosok

BUDAPEST, Károly-körút 1. szám alatt (a Kerepesi-ut sarkán).

Ő cs. és kir. Fensége József főherceg ud- vari szállítója.	Alapított 1858-ban.	A Ferenc József-herceg lovagja, az ar- éremkereszt tulajdonosa.
<h1>WALSER FERENCZ</h1>		
első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntőde Budapest, Rottenbiller-utca 66. sz.		
Készít: tűzfecskendőket, kertifecskendőket; templomharangokat, sza- badalmazott forgatható vaskoronával vagy fakoronával, vas-haranglábakat, melyek a tornyot a megrázkódítás ellen óvják; kutakat és szivattyúkat 10 frttól följebb; szagmentes árnyékszékeket 21 frttól följebb; fürdő- kádakat és fürdőkályhákat.		
Egyetlen magyar vízműépítő-vállalat. A készítményért teljes jótállás vállalatik.		
Képes árjegyzékek és költségtervezetek díjmentesen küldetnek.		
Az 1885. évi országos kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.		

Azurin a peronospora ellen.

A nagyméltóságú földmívelési m. kir. ministerium magas megbízása folytán a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ a peronospora-vész elleni védekezés céljaira az eddigi drága rézgálicz helyett a legalább háromszor olcsóbb

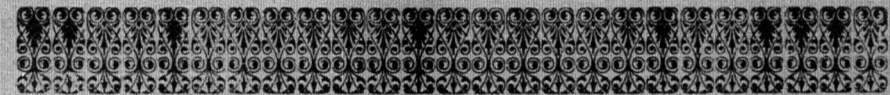
Azurint

hozza forgalomba.

Az „Azurin“ kilogrammja 1 frt 60 kr., ami elég 5 hl. vízre, vagyis egy kat. hold megpermetezésére. A vízben rögtön és csapadék képzése nélkül oldódik s a permetező eldugulását is elkerüljük. Megrendeléseket elfogad

a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest (Köztelek).

Paraffa ojtáshoz alkalmas

kitűnő minőségű, nem porhanyó 4 cm.
hosszu, 2 cm. vastag

Paraffa-dugókat

szállít, bármily mennyiségben 1000 drbot
3-10 frttal számítva ab Budapest.

A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest (Köztelek).

„HIBOURIN.”

Felette fontos
mezőgazdák, iparosok, háztulajdonosok, gyárosoknak.

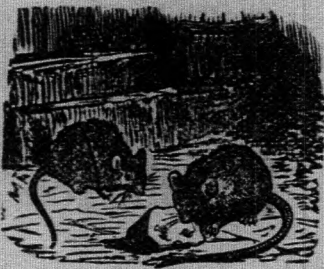
Törvényesen védve
676. szám alatt.

30 évi gyakorlat után sikerült a patkányok és egerek kiirtására oly szert feltalálnom, mely utasításaim szerint alkalmazva feltűnő és biztos eredményt ad. A szer chemiailag a patkányok falánk természetének megfelelőleg van összeállítva és mivel részükre nyálankaságot képez, azt maguk keresik fel. — Az eredmény oly bizonyos, hogy a hol személyesen vezetem az irtást, csak teljes siker után igénylek fizetést. De szemem épen olyan biztos eredménnyel bárki is, szakember nélkül alkalmazhatja. A szer biztos voltát kitűnő és hízog bizonyítványaim igazolják. E szerből 25 dkgr. 1 frtért egy körülbelül 100 □-ölnyi térségre elég, ezen kiszámítás mérvadó nagyobb területekre nézve is. Kitűnő rovarporom 1 kilója 4 frtért kapható, legkisebb szállítható mennyiség 25 dkgr., helyben 5 dkgr.-tól feljebb is kiszolgáltatik. — Az általam feltalált ürgek, borsógökök, mezei egerek irtására biztos koczkáalku szer, mely egyszerűen ártakandó. Á kgr. 4 frt évekig eláll, 1 kgr. = 700 koczka.

gyógyász. cikkek készítője **RAABER ADOLF**, Budapest, vácsi-körút 31.

Kitüntette az 1890-iki bécsi erdészeti és mezőgazdasági kiállításon.

Könyű kezelés. Biztos eredmény.
Patkányirtó-szer.

Patkányokat, egereket, vakardokat kiirtja a nélkül, hogy a házi állatoknak ártana, mivel mérget nem tartalmaz. 1000 forintot fizetünk annak, ki bebizonyítja, hogy patkányok stb. kiirtására jobb szer létezik, mely úgy, mint a miénk, a házi állatoknak nem árt. —
mas, mig foszfor, strichnin és más káros szerek a kutyákat és macskákat megölik. Ara: 8 palack 2 frt 50 kr., 6 palack 4 frt 50 kr., 12 palack 8 frt használati utasítással együtt. E szerünk számos megrendelő által megdicséretelt és ajánlatott; ezek közt van: a legf. családi birtok igazgatósága Smiritz; primási hajosi kerület intézősége; Lobkowitz herceg Eisenbergben és Lichtenstein János herceg urad. igazgatósága; Salm herceg gondnoksága Czernahóra; Kinszky herceg gondnoksága Budenitz.

Főraktár: Bertram testvérek Temesvár.

NOTTER IGNÁCZ

Bécs, XIV. ker., Arnsteingasse 3.
Szita- és rácszövészetek.
Ajánljuk mindenféle sziták, szálók és báromd-utvarok bekerítésére és minden más e szakba vágó munkának pontos eszközésére.
Szolid és gyors kiszolgálás biztosított.
Alapok kívánatra bármintre küldetnek.

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS BUDAPEST 1885
KÖZREMŰKÖDŐI ÉREM JELES TAJKÉPFELVÉTELEKÉRT

Klász György
Fényképészeti műintézet
BUDAPEST
IV. havany utca 18 sz. 1² emeleten

Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszorosításokat gépek ről, ipar mű- és tantargyakról, s a t

PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA,
FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT

TELEFON ÁLLOMÁS

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS BUDAPEST 1885
KÖZREMŰKÖDŐI ÉREM JELES TAJKÉPFELVÉTELEKÉRT

Árverési hirdetmény.

Folyó év szeptember hó 23-án és a következő napokon **Kassán** mintegy

200 kimustrált szolgálati ló

készpénzfizetés mellett el fog adatni.

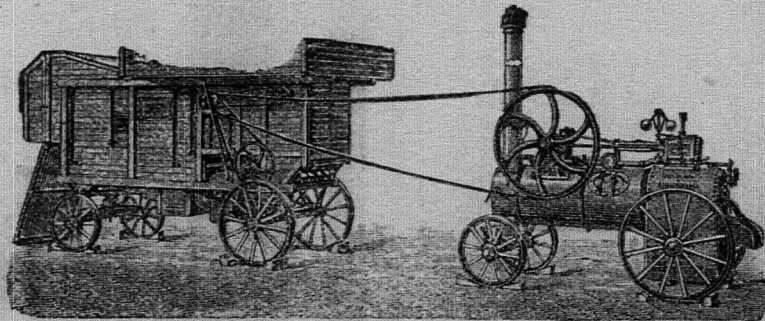
Az eladás naponta reggeli 7 órakor veszi kezdetét.

A cs. és kir. 6-ik vonat-osztály kezelő-bizottsága.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST. Gyártelep: külső vácsi-ut 7. szám,

Ajánl hazai gyártmányu gőzcséplő-készleteket,
valamint mindennemü gazdasági gépeket

és talajmívelő-eszközöket;

különösen könnyü mint kötött talajhoz alkalmas legujabb rendszerü **sorvetőgépet.**

Arjegyzékek kívánatra készséggel megküldetnek.

Csak mezőgazdák és nyei, továbbá állást keresők nyei vételnek fel e k

Csak oly leve

Betöltendő állások

Főerdész kerestetik a magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírja, tótul beszélni is a m. erdőőrvezénynek a s-ában előirt képzettségű bir, nős, erőteljes, lovas, gólni tud, óvadék 500 ft. Magyar és német nyelvet irt kérvények, a bizonyítványok másolataival, melyek vissza nem küldetnek eddigi javadalmazásu megjelölésével a számtaló hivatalhoz Moraván (Nyitra megyé) küldend. ba. 10.

Magángyakornok

egy nyitrai vidéki nagy uradalmi gazdaságban, saját költségre, október 1-től felvétetik. Czím: kiadóhivatalban. 10.

Másodtisztul nagy

gazdaságba, hosszabb gyakorlattal és elméleti képzettséggel bíró nőtlen személy keresetetik. Fizetés teljes ellátás mellett, 500 ft. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatok lapok kiadóhivatalba kéretnek B. O. jegy alatt. 10.

Kerestetik nagyobb gazdaságba nőtlen **segédtiszt**

(kulcsár), ki a tehenész vezetésében jártas. Fizetés 200 ft és teljes ellátás. Schlichter Izidor, Szücs u. p. Gyöngyös-Pata. 10.

Gazdasági könyvviteli

értő, jó írással bíró **írnokra** van szükség. Évi 250 ft fizetéssel teljes ellátással. Kivántatik tisztesség, józan élet. Ajánkozás s bizonyítványok küldendők a kiadóhivatal közvetítésével. 10.

Tehenész, ki e téré

hosszabb ideig működött s eme működését bizonyítványokkal is igazolhatja, egy nagyobb uradalomban október 1-től alkalmazást nyerhet. Bővebb felvilágosítást a Lányi József, urad. ispán Algyón (Csongrád megye) 10.

Allást keresők.

Segédtisztul állást keres azonnali belépésért egy földműves iskolát végzett, 2 évig nagyobb uradalomban alkalmazásban volt egyén, ki a tejjgazdaságban kellő jártassággal bír, beszél németül, magyarral. Czím a kiadóhivatalban. 10.

Kasznári állást keres

egy egy elméletileg, mind gyakorlatilag jártas, kezes helyi gazdasági tanintézetet végzett egyén, ki jelenleg egy nagyobb uradalomban mint kasznár működik. Czím a kiadóhivatalban. 10.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termé- nyei, továbbá állást keresők és adók hirdetései nyelvi vételnek felekezvényes rovatban.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésé- nél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állások.

Főördész kerestetik, ki a magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírja, tótul beszél, s a m. erdőtervénynek 36. §-ában előírt képzettséggel bír, nős, erőteljes, lovagolni tud, óvadék 500 frt. Magyar és német nyelven írt kérvények, a bizonyítványok másolataival, melyek vissza nem küldetnek, eddigi alkalmazásuk és eddigi javadalmazásuk megjelölésével a számtartói hivatalhoz Moravánon (Nyitra megyé) küldendők be. 1050

Magángyakornok

egy nyitrai vidéki nagyobb uradalmi gazdaságban, saját költségére, október 1-től felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 1042

Másodtisztul nagyobb gazdaságba, hosszabb gyakorlattal és elméleti képzettséggel bíró nőtlen ispán kerestetik. Fizetés, teljes ellátás mellett, 500 frt. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatok a lapok kiadóhivatalába kéretnek B. O. jegy alatt. 1036

Kerestetik nagyobb gazdaságba nőtlen **segédtsizt** (kulcsár), ki a tehenészet vezetésében jártas. Fizetés 200 frt és teljes ellátás. Schlichter Izidor, Szücsi, u. p. Gyöngyös-Pata. 1033

Gazdasági könyvvitelhez értő, jó írással bíró **irnokra** van szükségem, évi 250 frt fizetéssel és teljes ellátással. Kivántatik tisztesség, józan-ság. Ajánlatok s bizonyítványok küldendők a kiadóhivatal közvetítésével. 1030

Tehenész, ki e téren hosszabb ideig működött, s eme működését bizonyítványokkal is igazolni tudja, egy nagyobb uradalomban október 1-től alkalmazást nyerhet. Bővebb felvilágosítást ad Lányi József, urad. ispán, Algyőn (Csongrád megye). 1058

Állást keresők.

Segédtsizti állást keres azonnali belépésre egy földmives iskolát végzett, 2 évig nagyobb uradalomban alkalmazásban volt egyén, ki a tejjgazdaságban kellő jártassággal bír, beszél németül, magyarul. Czim a kiadóhivatalban. 1059

Kasznári állást keres egy ugy elméletileg, mint gyakorlatilag jártas, a kezezhelyi gazdasági tanintézetet végzett egyén, ki jelenleg egy nagyobb uradalomban mint kasznár működik. Czim a kiadóhivatalban. 1037

Gazdasági intézetet végzett, 28 éves, hadmentes, nős **gazdatiszt** vagyok, 8 évi gyakorlattal. Jó írásm van, értem a magyar és német nyelvet, szolgáltam két hírneve- sebb, nagyobb uradalomban: 800 és 8000 holdas rendezett belterjes birtokon és gazdasági irodákban, miről a legjobb bizonyítványaim vannak, 12 megyében huzamosabban tartózkodva, gazdasági ismereteimet ezzel is szaporítottam. Jelenleg egy 10,000 holdas birtokon mint önálló számadótsizt vagyok alkalmazva. Állásomat olyannal óhajtanám felcserélni, hol mint számadó és kezelőtsizt önállóan működve, elméleti s gyakorlati képzettségemnek és a jelenkor követelményeinek megfelelőleg gazdálkodhatnék. Igényeim szerények s fizetésem legnagyobb részét előre megállapított tiszta jövedelem utáni %-ban is elfogadnám. Szükség esetén 5000 frt kauczióknak megfelelő értékkel rendelkezem. — Ajánlatokat a kiadóhivatalhoz W. 13 jegy alatt kérem küldeni. 1032

Nőtlen, 27 éves **gazdatiszt** (ispán), magy. kir. földmives-iskolát és két kereskedelmi osztályt kintünön végzett, hét évi gyakorlattal, a birtok bérbeadását következében október 1-ére vagy esetleg előbb ha-onló állást keres; nagyobb uradalomban elfogad ellenőri állást is; szíves megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek «szorgalom» czim alatt. 964

Egy szakképzett, több évi gyakorlattal bíró, 25 éves **gazda segédtsizti állást** keres. A magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja. Szíves megkeresések Segédtsizt alatt a kiadóhivatalhoz kéretnek. 1044

Egy 23 éves gazdasz, r. kath. vallásu, hadmentes, ki a csákovári m. kir. földmives-iskolát jó sikerrel végzte, bírja a magyar, német és román nyelvet, a gazdálkodás minden ágában jártassággal bír s egy nagyobb gazdaságban mint gyakoronok van alkalmazva, jelenlegi állását változtatni óhajtván, szerény feltételek mellett keres gyakoronoki állást; szíves megkeresések K. Gy. jegy alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1029

Gazdatiszti, ispáni állást keres azonnali belépésre egy 26 évi gyakorlattal bíró, 58 éves, özvegy, katolikus vallásu egyén, ki a magyar és tót nyelvet tökéletesen, némileg a németet is bírja. Eddig általa önállóan kezelt birtok a tulajdonosnak elhalálozása folytán felosztatván, a tizti állás beszünttetett. Bizonyítványait rendelkezésre bocsátja. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz intézendők. 1026

Földbirtok.

Bérbe adandó egyik dunántúli megyében, termékeny vidéken, két vasuti állomás mellett, körülbelül 2500 hold birtok, a leg jobb karban levő instrukcióval és gazdasági épületekkel, eme étes kastélylyal, egy szépen jövedelmező iparvállalattal. Alkuszok kizárásával, közvetlen a tulajdonos által bérbe adatik. Bővebbet a «Köztelek» kiadóhivatalában. 1049

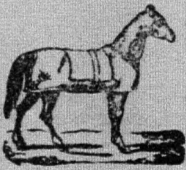
Állatok.

Berkshire tisztavérű kan és kocza malacz eladó Berg M. báró jószágberleténél, Kapuvár. 819

Lincoln angol fajú, főként husra tenyésztett **félvér** és kitűnő kondícióban levő **fehértanyú juhnyáj,** gazdasági szisztema változtatása miatt, mérsekeltebb feltételek mellett eladó. E nyáj áll 320 drból; közöttük 280 dr két és három éves anyajuh és megfelelőleg több kitűnő kos van. Bővebb értesítést ad a tulajdonos: Horváth Mihály, vagy jószágkezelője Tordai Palkó György, Maros-Tordamegye Vajda-Szt.-Ivány községben fekvő birtokon, (u. p. Szászrégen, vasuti állomás Sáromberke), hol a nyáját megtekinteni is személyesen értekezni is bármikor lehet. 1041

Eladó lovak, következő nyeis 4 évesek, u. m. 1. sötét barna pej, jegytelen 167 cm. magas, herélt. 2. világos pej, csillagalt 161 cm. magas, herélt 3. sötét pej, jegytelen 163 cm. magas, kanca. Mind a három 422. számú Ostregertó származik. Áruk 800—600—700 forint. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. 265

Egy 14 markos, 7 éves **sárga ponnny,** igen erős, szelíd, kocsiha tanítva, eladó, ára 200 frt. Felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal. 230

Termények.

Őszi szállításra a «Borászati Lapok» szőlőtelepén termelt vagy gyökereztetett következő vészszömennyiségek kerülnek eladásra, az egészség, fajtisztaság és 50 cm. hosszúság szavatolása mellett:

- Gyökerez vészszők.**
- Riparia portalis I. és II. osztály.
- Riparia sauvage I és II. osztály.
- Nagy burgundi.
- Olasz riesling.
- Sima vészszők.**
- Riparia portalis.
- Riparia sauvage.
- Othello.
- Jaquez.
- Canada.
- Herbemont.
- Árjegyzékeket bérmentve küld a kiadóhivatal (Budapest, Köztelek).
- Mielőbbi megrendelés kívánatos.

Vegyesek.

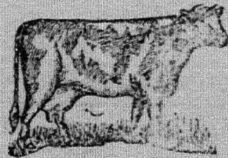
Egyszer használt Rauschenbach-féle **borprós** jutányos áron eladó. Közelebbi felvilágosítással a kiadóhivatal szolgál. 1057

Korunk és közgazdasági tevédséi.

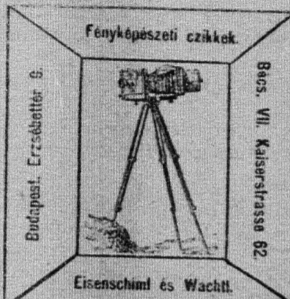
Irta: **Braun Ignác.**
Ara 2 frt.

E czim alatt megjelent munka, a nemzetgazdaság alapvető tanait öleli fel. Tárgyalási modora kritikai, fiziolokrata, azaz a föld mint egyedüli termelő erő számbavétele szellemében indul. Mivel gazdánk n-m élvezet nélkül fogják leporoztatni e munkát, mely a földbirtokos osztály elutasíthatlan igényeinek törvényhozási szabályozása tervezetével is foglalkozik. Megrendelhető a «Köztelek» kiadóhivatalánál, 2 frt beküldése mellett. 860

Legjobb tejelő- és haszonmarhát (allgani)

eredeti **Ober-Innthal** Montafoni, Schwyz, simmenthali, ugy Sterzing fajból leggyorsabban szállit legolcsóbb áron franko bármely állomáshoz **Ad. Kopatschek & Co.,** marhakitvelti üzlet, Silz, Ober-Innthal, Tiroiban.

Jó, új ruhák drágák, viseltet eladni nem érdemes, mert ára nincs, ezért viselt, színehagyott ruhák legjobban és jutányos árt meglesz szépen újítatnak. **Téli kabátok,** bármily színehagyottak is, eredeti színükbe helyezettnek **KOCH és TARSANAL** vegy. tisztító, javító és ruhák-újító gyár, népszínház-utca 24. sz. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Magyar kir. államvasutak. 107665/92. szám.

Hirdetmény.

A Fiume város területén, a trieszti-ut mentén építendő két ketemeletes **altiszti és szolgakóház** létesítéséhez szükséges összes munkák biztosítására emennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

A tervek, a költségvetések, szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek valamint a munkák végrehajtásához kötött egyéb feltételek Budapestén a m. kir. államvasutak magas építményi ügyosztályában (Andrássy-ut 73. III. em. 39. ajtó) Zágrábban az üzletvezetőség pályafentartási osztályában és Fiumében az osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt hetiköznapiokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 9 órától déli 12 óráig megtekinthetők. A munkák tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb 1892. évi szeptember hó 17-én déli 12 óráig nyújtandók be alólírott igazgatóság jogúgi és kisajátítási szakosztályainál (Andrássy-ut 75. II. em., 18. ajtó).

Minden ajánlat ivenkint 50 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felírással nyújtandó be: «Ajánlat a Fiumében létesítendő két lakóház létesítésére».

Megjegyeztetik, hogy csak az összes munkákra vonatkozó ajánlatok vételnek figyelembe. Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, azaz 1892. évi szeptember hó 16-án déli 12 óráig

1700 frt, azaz egyezer hétésszáz o. é. forint bánatpénz lesz a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-ut 75. sz földszint) készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítottak, de a névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak ideje korán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak tárgyalásalapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevény mellett adandók fel.

Budapestén, 1892. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság.

Magyar kir. államvasutak. 114825/C.I. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló csáktornyai-zágrábi (zágóriai) helyi érdekű vasuton folyó évi szeptember hó 15-ével új árudíjszabás (II. rész) lép életbe, mely által ezen vasutnak 1890. évi február hó 15-től érvényes díjszabása hatályon kívül helyeztetik.

Ezen új árudíjszabás a 2. és 3. külön díjszabásba tartozó cikkekre nézve szállítási díjmérsékléseket burgonya, föld, fész, méz, trágya, tűzifa és más hasonló tömegáruknak az I. kivételes díjszabásba való felvételét, továbbá a «C» osztályba sorozott fa neműek szállítására nézve egy új II. kivételes díjszabást, s végül az ujonnan megnyitott Zágráb m. á. v. állomással való forgalomra nézve állomási díjszabást tartalmaz.

Ezen pótlék példányai a m. kir. államvasutak díjszabási osztályában példányonként 30 kr-ért kapbatók.

Budapest, 1892. augusztus 28-án.

Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazatik.)

Nyilvános mezőgazdasági vegykerületi állomás.

Eivállal jutányos díjak mellett azonnali elintézésre **talaj-, víz-, műtrágya-, takarmány-stb. vegyelemzések**et. A kiállított leletek jogérvénysenek.

Dr. TELBISZ JÁNOS

kir. keresk. törv. hit. vegyész

Budapest VII., központi tejszarnok

Gőzszántás.

Az általános mindenütt bevált Fowler-féle eredeti Compound gőzeke-mozdonyok és gőzszántási eszközök jelenleg általunk különböző nagyságban gyártanak, úgy, hogy bármily terjedelmű gazdaságok a legjobb gőzeke-készletekkel láthatók el. Egyben gőzeke-mozdonyokat kívánatra, mint eddig, szintén gyártunk.

Gyárunkból származó használt, de teljesen jó karba helyezett gőzeke-gépezetek alkalmilag olcsón eladóak.

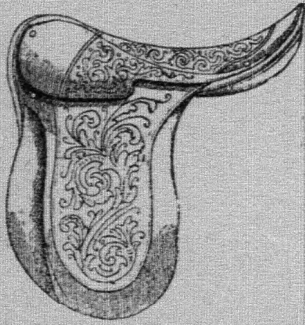
Legfontosabb kivételre vállalkozunk a tőlünk vett gőzeke-gépezetek javítását és az egyes alkatrészek pótszállítását.

Gőzekeink százal felett kitűnő elismerésekkel rendelkezünk. Katalógusok, árjegyzékek és a gőzmivelést tárgyazó leírások kívánatra megküldetnek.

John Fowler & Co.

Budapest, V., vácsi-körút 76. sz. a.

Nyeregszerelések.

Alapítást 1848-ban.

Lószerszámok.

FREUND A. ÉS FIA

cs. és kir. szabadalm.

nyereg-, szij- és bőrönd-árak gyára

BUDAPEST

IV. ker. Koronaherczeg-utca 3. sz.

Nagy választék

lószerszámok, nyergek, lópokróczok, bőröndök s berendezett utazó-táskákban, tisztí nyeregszerelésekben jutányos áron.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Minden kelés ember és állatnál gyógyittatik

bécsi creolinnal.

Használati utasítás e csalhatlan szerhez

minden postaküldeménynel 5 klgr. franco mindenfelé

2 frt 50 krért Chemiker Franz Zmerzlikar VII

I. oest.-ung. Creolin - Fabrik Deutsch-Wagram. Bécs mellett elküldetik.

Elektrotechnikai vállalatok mérnöki irodája

Bak és Schwarzenberg

elektrotechnikus gépészmérnök.

BUDAPEST, Teréz-körút 3. szám

elvállal mindennemű

villamvilágítási és erő-átviteli telepek

berendezését a legnagyobb távolságra, a világhírű Oerlikon-féle forgó áramu rendszer szerint. Ez a rendszer az 1891. évi frankfurti elektrotechnikai kiállítás alkalmával készítettett — 300 lóerőt 175 km. távolságra 88% munkasikerrel áttevő — lauffrankfurti munka-átvitel-berendezés tanúsága szerint az újkor egyedüli, legjobban bevált, korszakot alkotó rendszerének bizonyult.

Akkumulátoros elektromos közúti vasutak Oerlikon-rendszer szerint.

Világkiállítás Páris 1889. elektrotechnikai „Grand Prix”

Lauffrankfurt 300 lóerő, 175 km. távolság, 88% hatások.

Az összes most vethető magvak, nevezetesen őszi búkköny, őszi borsó, gabonafélék stb. legkitűnőbb minőségben kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN magkereskedésében

Főüzlet: **Andrássy-ut 23. BUDAPESTEN** Fiókiüzlet: **Koronaherczeg-utca 18.**

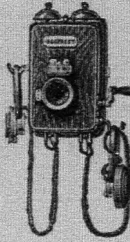
Luczerna, lóhere, baltaczim

és egyáltalán mindennemű ideai termésű gazdasági magvak, bármely mennyiségben, a legmagasabb napi áron vásároltatnak.

Hungaria könyvnyomda nyomása. Budapest vácsi-körút 34.

Első osztrák-magyar villamvilágítási és erőátviteli gyár.

EGGER B. és Társa.

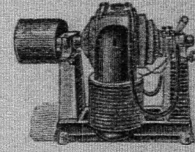

BUDAPEST

VII., Huszár-utca
7. sz.

BÉCS

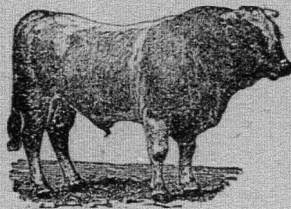
X., Simmeringer-
strasse 187/9.

Villamvilágítás, telefon, villámhárító, vasuti távirtda stb.

A világhírű «Universal Transmitter» nevű mikrofon egyedül jogosított gyártói.

Költségvetések, árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Angolhus- valamint gyapjas tenyész-kosok. Poland-China hasas koczák és malaczkok. Mecklenburgi malaczkok istállómban Huszár-utca 10. szám, megtekinthetők.

Teheneket szállítok:

Borzderes hegyi	kis fajtát	175	frtjával
	» közép »	190	»
	» nagy »	220	»
Simmenthali	nagy fajtát	500	»
	» közép »	350	»
Évesborjukat		190	»

PICK OSWALD

BUDAPEST, VII., Huszár-utca 10. szám.

Authentikus
kolera-védekezés.
Magasfokú carbolsav, carbolmész,
creolin, chlormész, zöldgálicz stb. anyagokat,
Desinfekcionális szereket
ajánl
SCHVARGZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
gazdasági és ipari kellekek
raktára
Budapest.

A kőolajfinomítógyár-részvénytársaság

Budapest, V., Zrínyi-utca 4.

ajánlja elismert jó minőségű phosphorsavas

csontliszt-superphosphat műtrágyáját

jutányos feltételek mellett

Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Őszi vetés alá

konzervált hizómarha trágyát

szuport állapotban, 66%-nál több szerves anyaggal, felelősség mellett ajánl a

Nagyvárad Műtrágyagyár Részvény-társaság.

Ára 100 métermázsánként a Nagyvárad-velencei vasuti állomáshoz szállítva 160 frt. Tartalmaz 2 1/2% légeny, 2 1/2% foszforavat és 1 1/2% kálit. — Kőcsönzások külön számítottak és visszavétetnek. — Megrendeléseket elfogad az

Igazgatóság.

K

Az országos m.
Ne
Egész évre 10

A v

Nemrég e
kedelmi min
deményezése
dásra kibocs
bályozó mini

A vásáro
szabályozásra

A régibb

jogon gyakor

lajdonosának

egyik jövedel

sártartás föle

tovább. Minth

szabályozva az

mellett adha

tartási enged

kezdeti vásár

hetőleg maxim

fákkal, akár

mazott joga,

A helypér

tisztán financ

sok helyütt a

bénító tarifák

Má-ik baj

tulságosan e

nagyon megr

városok hazán

vásárt tartott

tartammal. Ho

a vevőnek n

vehetett, az

nagyon termé

Ezelőtt eg

rozta akkori

hogy a vásár

Revideálás vé

vásári helypér

vette a vásár

munka eredm

leszállítása, a

kelló s az ered

időpontokra és

mi fő, a hitel

sárjegyzék össze

A miniszte

tartalmazza:

Mindenne

műtrágy